

פ ר ו ט ו ק ו ל
 ישיבה נט/של"ה של הממשלה
 טו' בסיון תשל"ה - 25.5.75

נכחו חשירים: י. רבין - יו"ר, א. אוזן, י. אלון, י. בורג, ח. בר-לב,
 מ. ברעם, י. גלילי, ש. הלל, מ. חזני, א. ידלין, ג. יעקבי
 א. עופר, ש. פרס (מסעיף 764) ח.י. צדוק, מ. קול, י. רבינוביץ,
 ש. רוזן, י. רפאל, ו. שם-טוב.

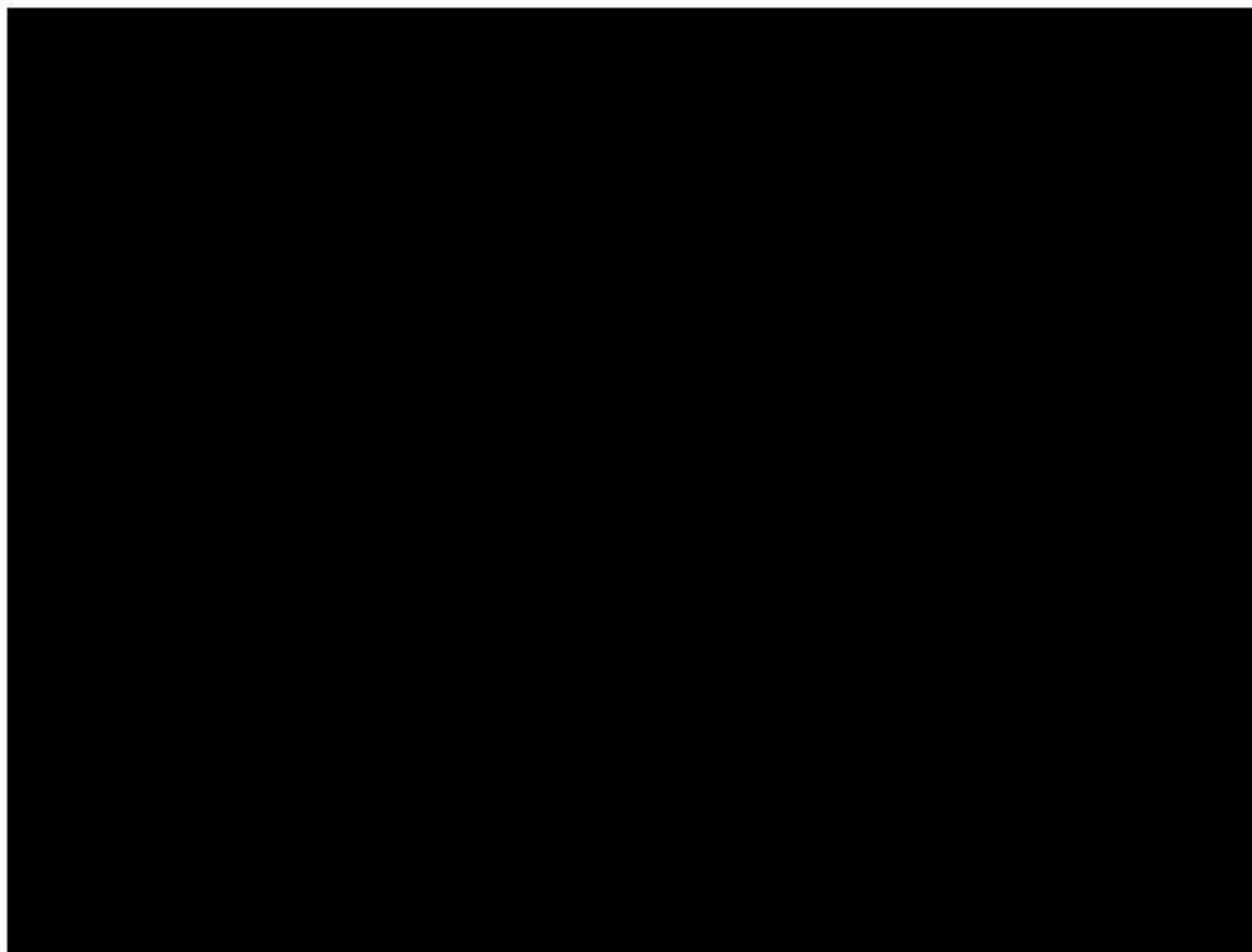
נעדר חשיר: ג. האוזנר (בחו"ל)

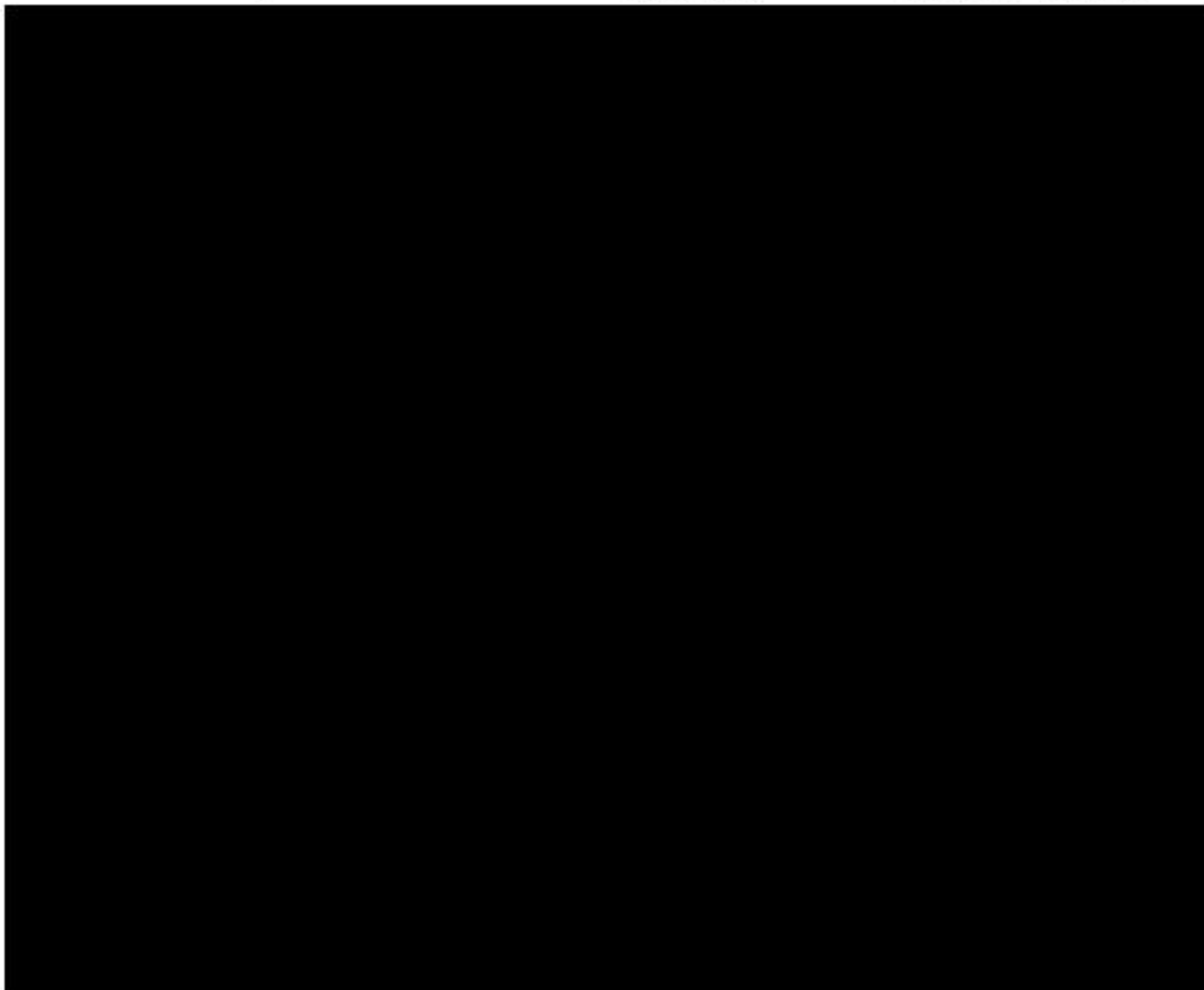
רב אלוף מ. גור - ראש המטה הכללי (מסעיף 764)
 ג. אבנר - מזכיר הממשלה
 א. אגמון - המנהל הכללי, משרד האוצר
 א. בוצר - מנהל חברת קו-צינור אילת-אשקלון (בסעיף 759)
 מ. גזית - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
 א. חסין - לשכת שר החוץ
 א. ירמנס - משרד האוצר
 א. מזרחי - לשכת ראש הממשלה
 תא"ל א. פורן - מזכיר צבאי לראש הממשלה
 י. ניצן - נציב שירות המדינה (מסעיף 759 עד סעיף 764)
 רס"נ י. ניב - לשכת הרמטכ"ל (מסעיף 764)
 סא"ל א. תהלה - לשכת שר הבטחון (מסעיף 764)

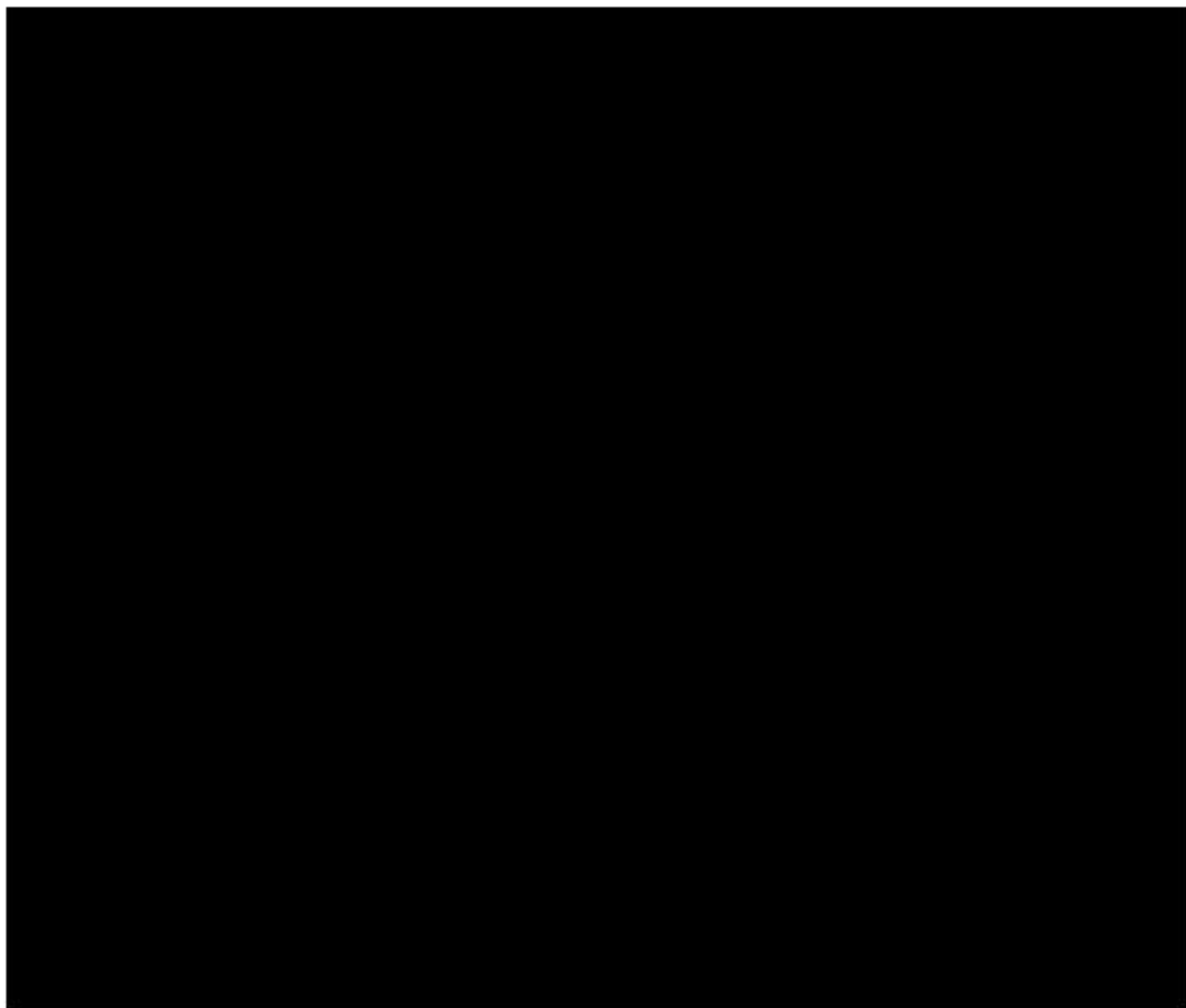
סדר היום: 753. סיור צה"ל המנותק בתחום דרום לבנון וחילוץ
 754. שאלות
 755. ענינים מדיניים
 756. עניני בטחון
 757. אשדור ההסכם בין מדינת ישראל והקהיליה הכלכלית האירופאית
 758. אשדור ההסכם בין מדינת ישראל והקהיליה לפחם ופלדה
 759. סכסוך העבודה בחברת "קו צינור הנפט אילת-אשקלון"
 760. תביעות השכר של עובדי שירותי ההנדסה במשרד התקשורת
 761. מינוי יועץ משפטי לממשלה
 763. המצב במוסדות הבריאות והמחסור בכוח אדם סיעודי
 764. סיור צה"ל המנותק בתחום דרום לבנון וחילוץ
 765. נסיעות שרים
 766. העברת הטיפול בועדה הבינמשרדית לאשדור נסיעות עובדי מדינה
 לחו"ל מראש הממשלה לשר האוצר
 768. מכירת נשק

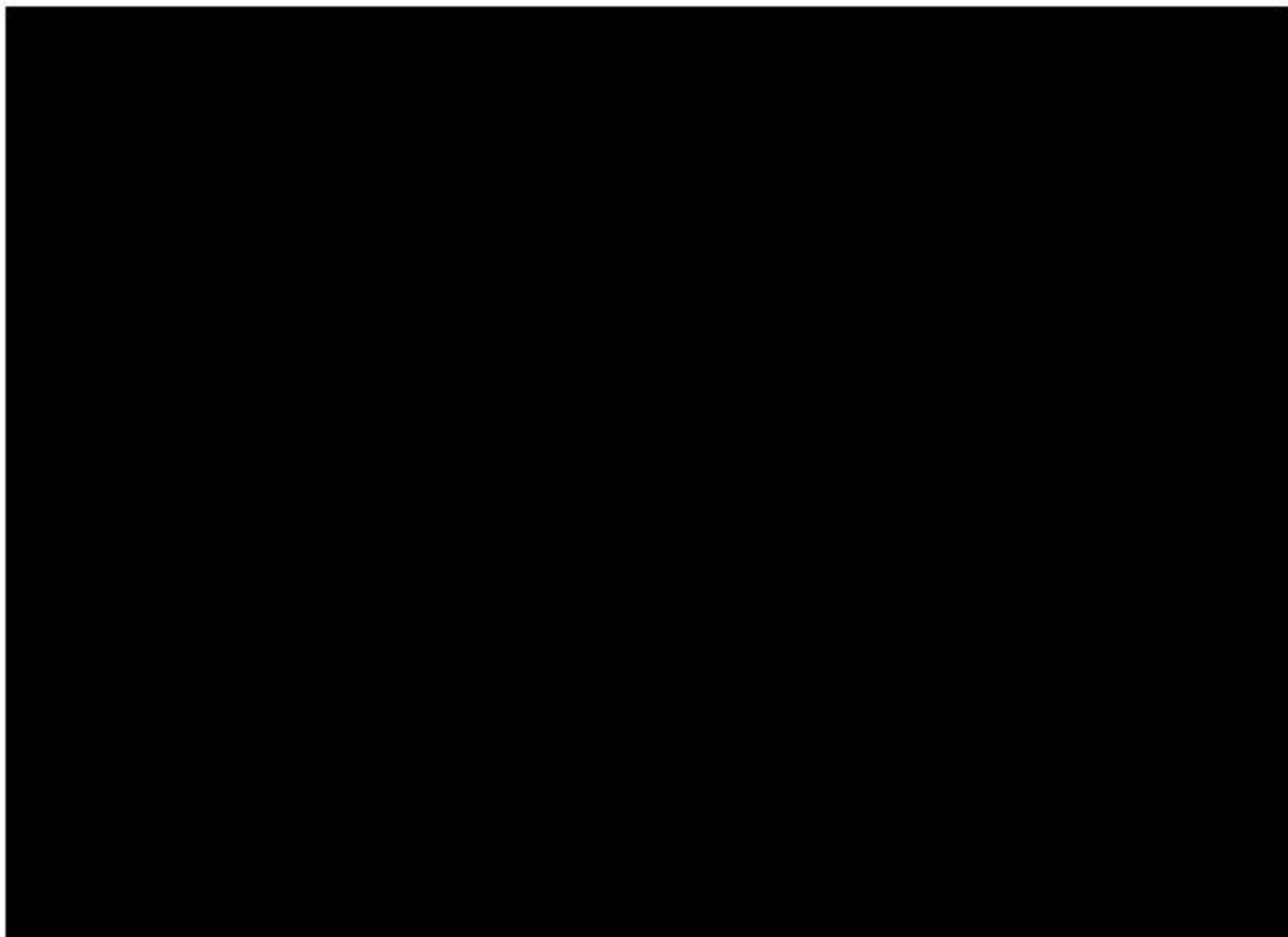
רשמו: יעקב מימון
 תמר בהירי
 לאה דרוקר

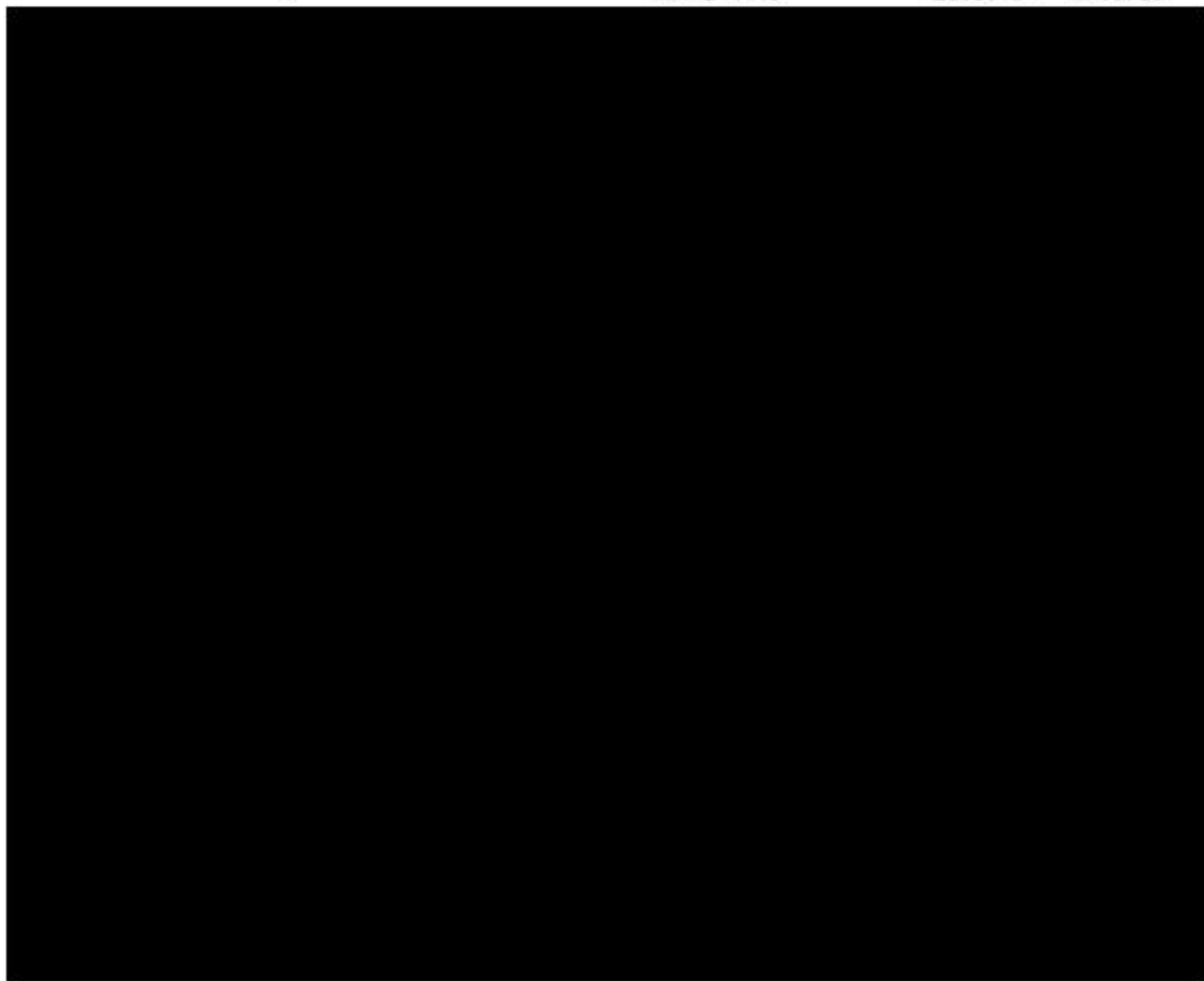

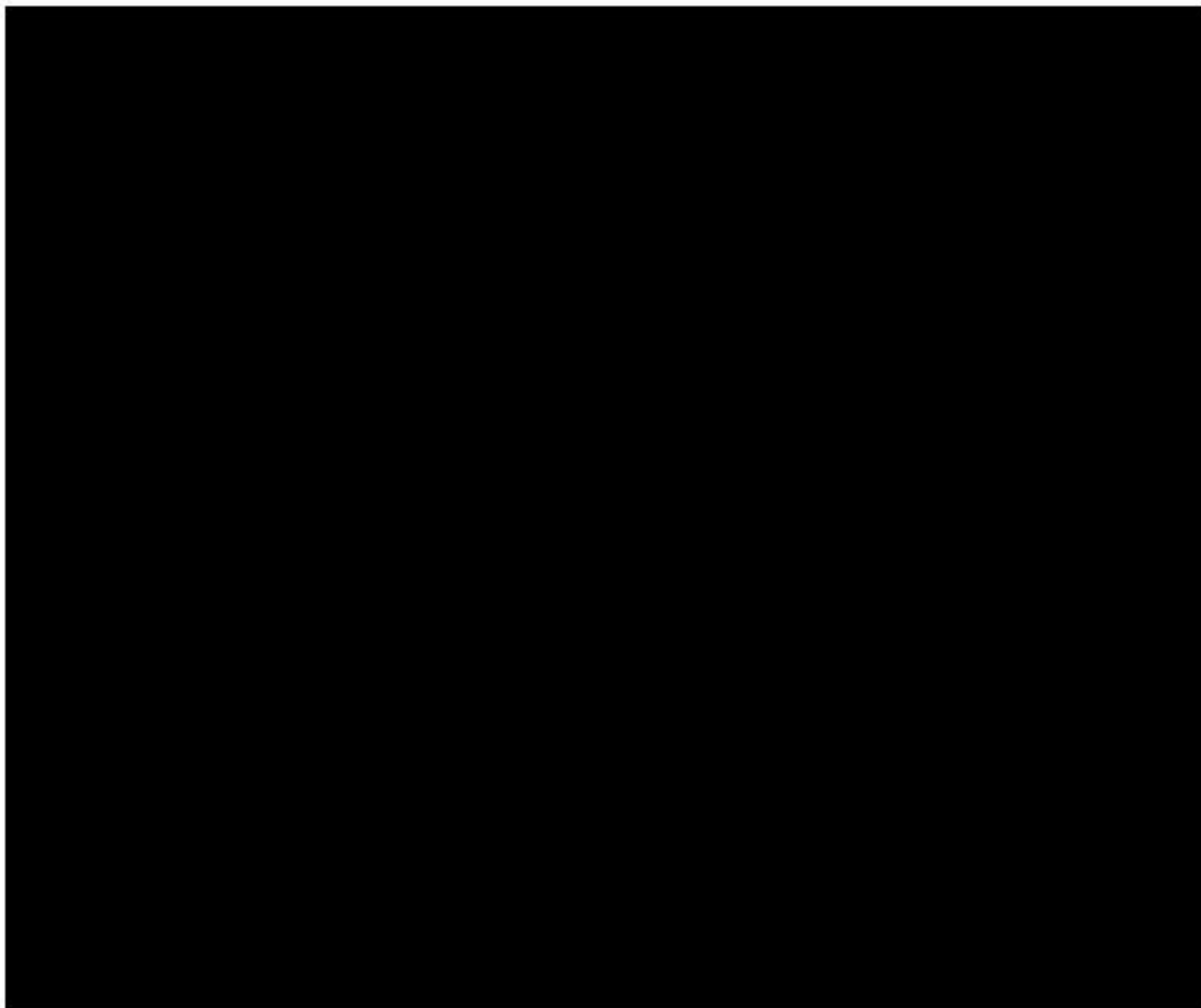

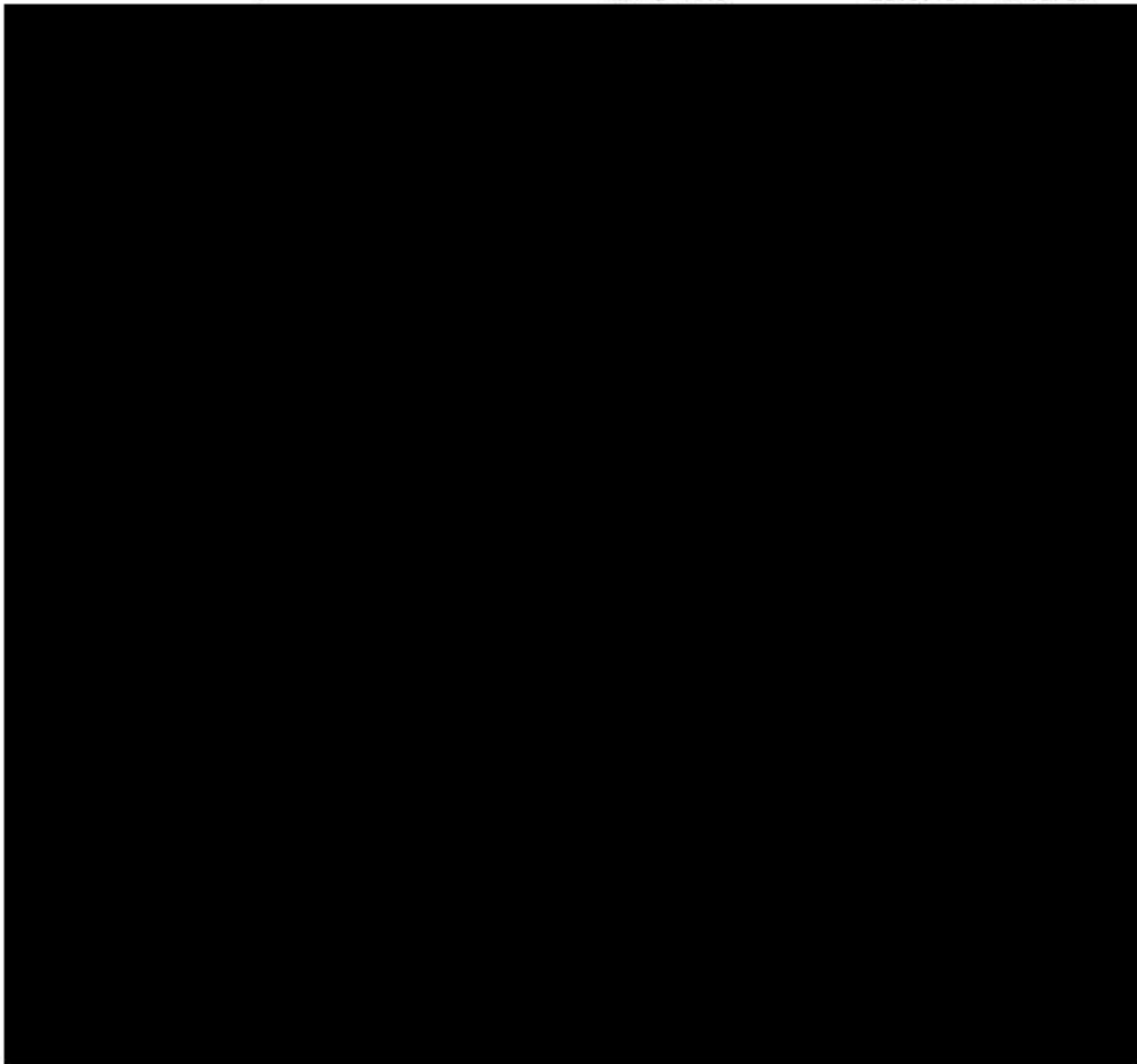

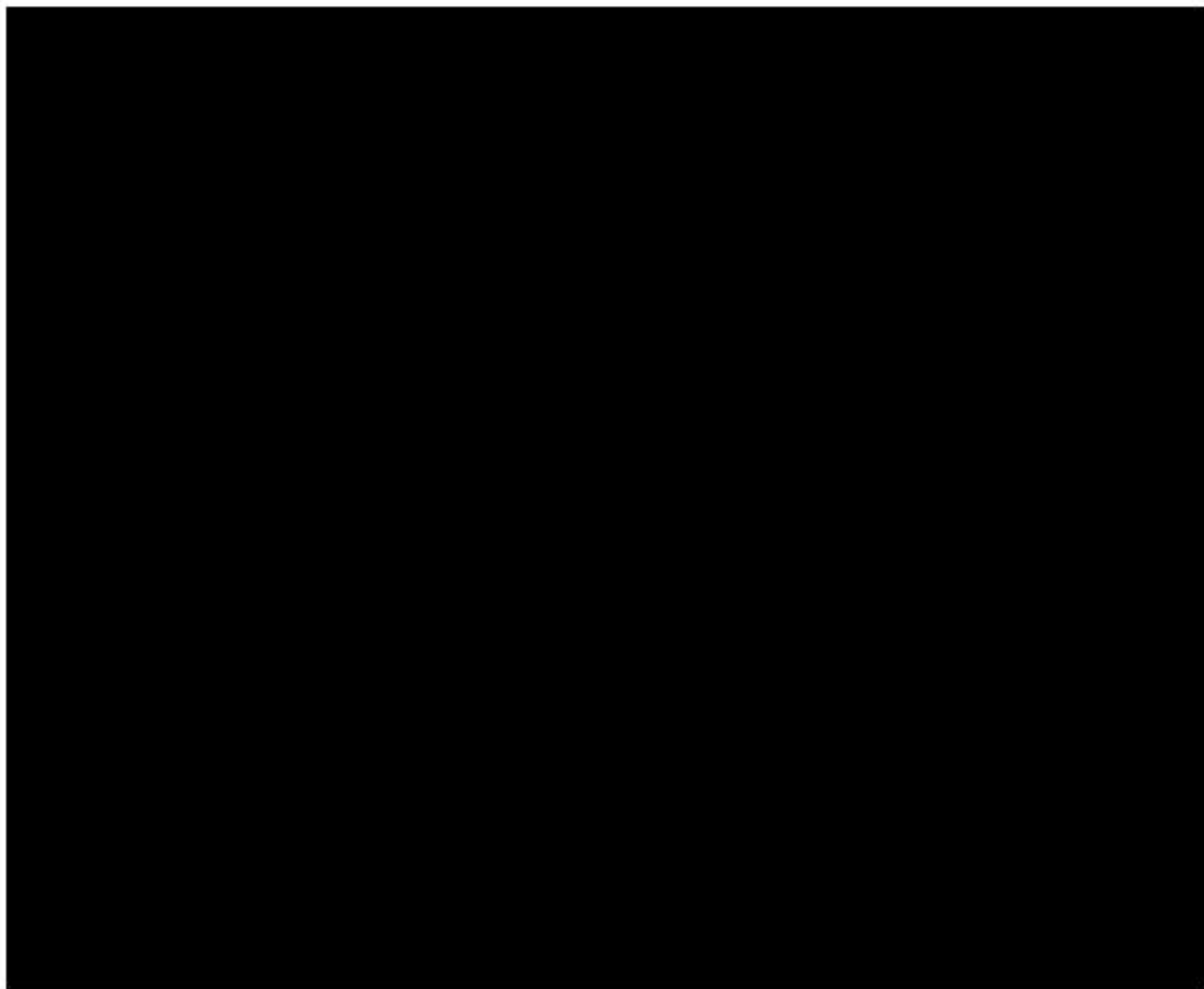

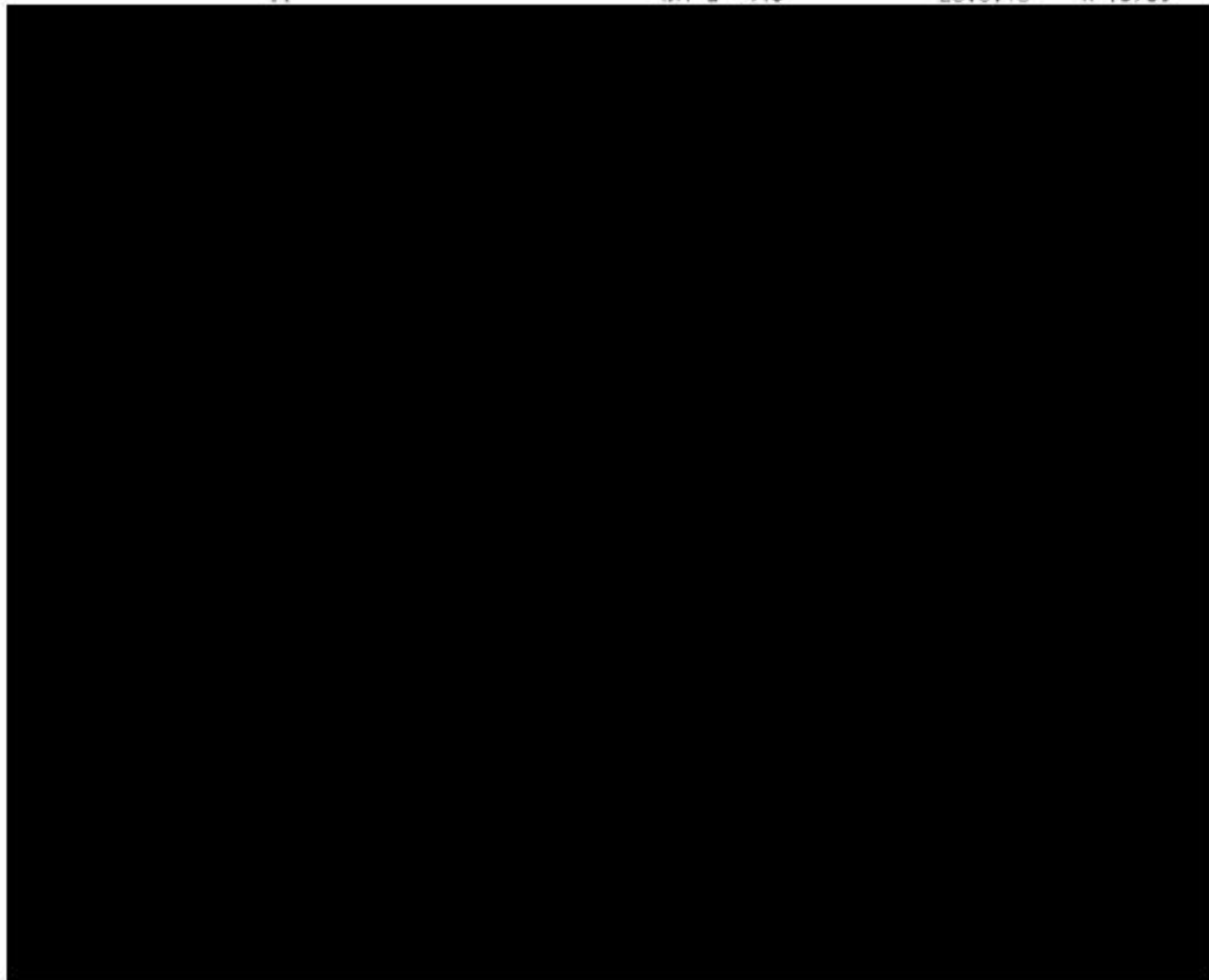

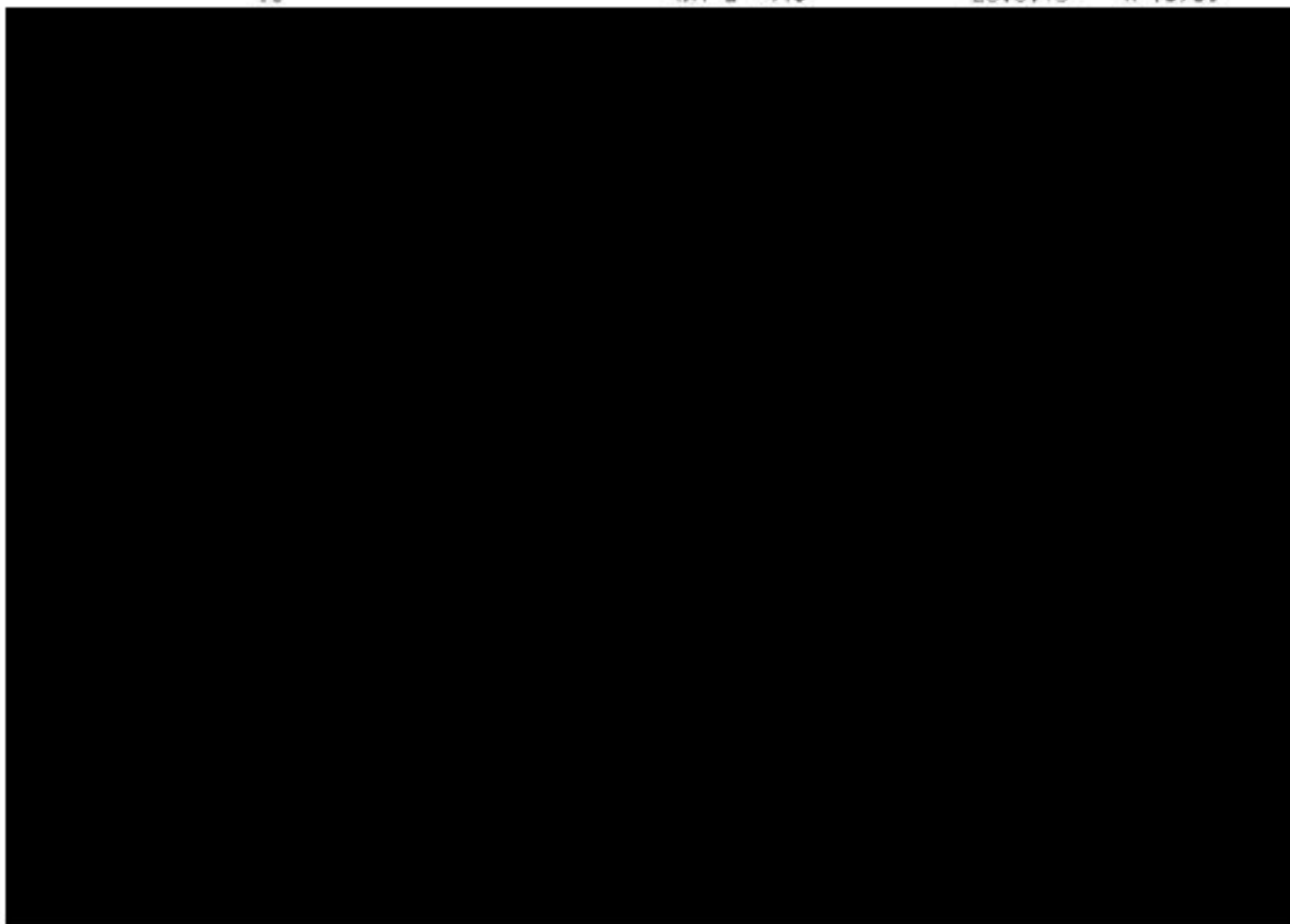

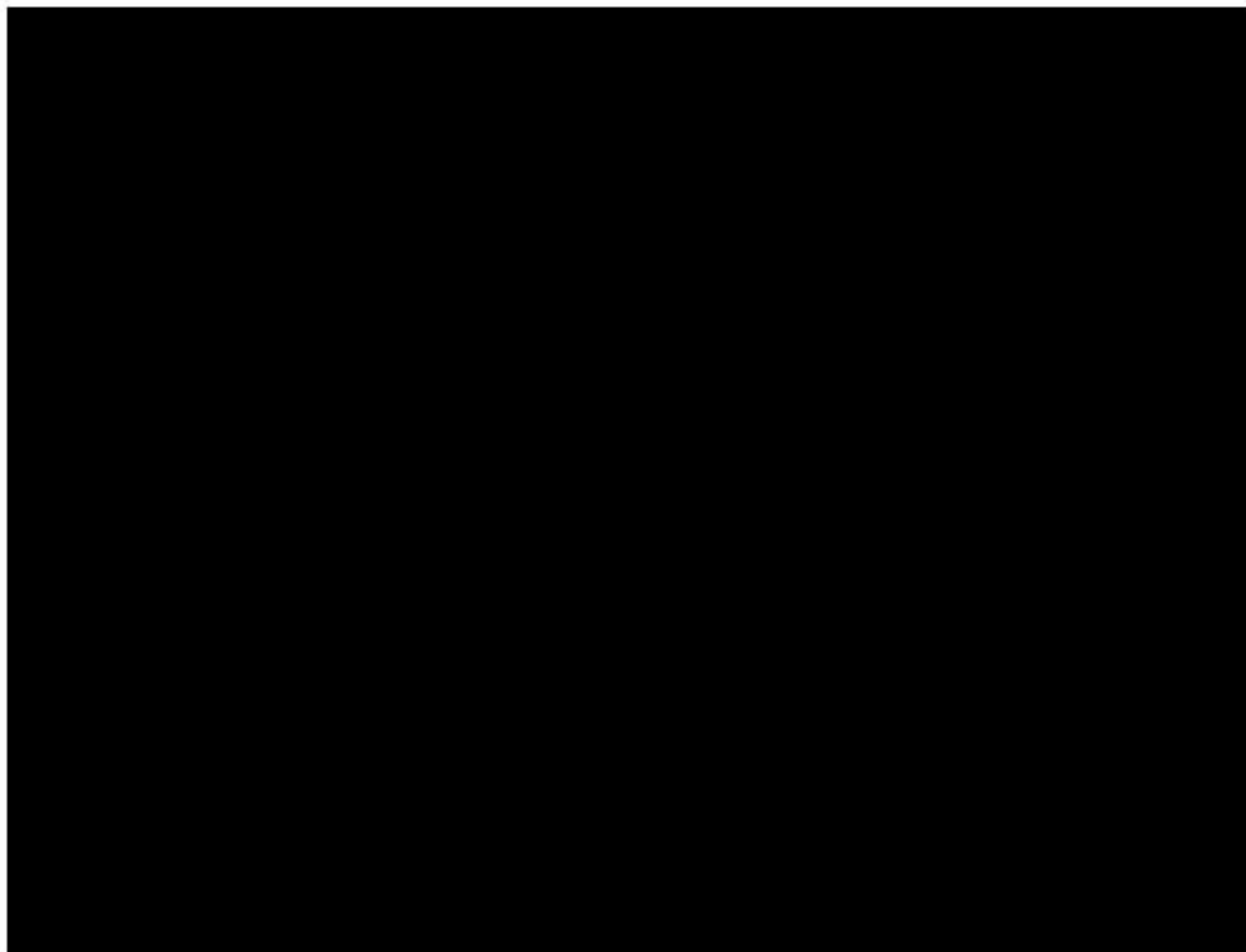

* * *

754. ש א ל ו תראש הממשלה י. רבין:

שר החוץ חייב תשובה לשאלתה של שר הפנים בענין
מסע ההסברה בחוץ לארץ.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

בעקבות מלחמת העצבים שנפתחה נגד ישראל לאחר
השעיית שליחותו של ד"ר קיסינג'ר היה צורך דחוף להביא את האמת לידיעת הצבור
הרחב ככל שניתן, היהודי והלא היהודי, בראש וראשונה בארצות הברית וגם בארצות
אחרות, על מנת להזים את שמועות-הלחש ואפילו את ההתבטאויות הפומביות לעתים,
שכאילו ישראל היתה נוקשה ומצרים היתה המתונה במשא ומתן הזה.

אנחנו נמצאים בעיצומו של מבצע-הסברה מיוחד, נוסף למה שאנו נוהגים לעשות כל ימות השנה. כמובן שרחמנו לכך גם אנשים נוספים ובדעתנו להמשיך לשגר אנשים נוספים. קודם כל צריך לומר שמספר שרים שהפקידם בכך עשו פעולה מיוחדת. היתה מסיבת-עיתונאים גדולה של ראש הממשלה מיד עם השעיית השיחות, היתה הופעה שלו בכנסת לאחר מכן. זה השתלב במערכת-ההסברה. היו ראיונות טלוויזיוניים ועיתונאיים של ראש הממשלה, של שר החוץ ושל שר הבטחון. בכמה ממסעותי, שנאלצתי לקיים מאז ועד היום באירופה, גם בשיחות עם מדינאים וגם בהופעות באמצעי התקשורת המקומיים, כמו בצרפת ובבלגיה, בראיונות טלוויזיה עם אנשים מארצות חוץ שבאו הנה, הצגנו את עמדתנו. ואני מוכרח לומר, כי ההדים היו לא רעים. אם כי הידיעות היו חלוקות.

נוסף על כל אלה יש לנו שלושה סוגי מסבירים מבחינת זיקתם למשרד החוץ. ישנם מסבירים שהם בשליחות מלאה שלנו. אנחנו פונים אליהם, אנחנו מבקשים מהם לנסוע על חשבוננו, על פי תכנית המוסכמת אתנו ועל פי תידרוך שלנו.

ישנם כאלה שנוסעים למטרות אחרות, אבל הם מקבלים על עצמם שליחות חלקית של הממשלה. אנב נסיעתם למטרה אחרת, מוכנים הם לקבל על עצמם שליחות הסברתית, והם מאריכים את שהותם בחוץ לארץ. זה עולה בפחות הוצאות. לעתים אלה הם אנשים טובים מאוד.

יש סוג שלישי, שהם בעצם מסבירים בשליחות של מוסדות אחרים, אבל תוך כדי מילוי שליחותם אנחנו מטילים עליהם גם תפקידי הסברה כלליים, וכל זה בהדרכה ובתיאום עם נציגויותינו במקומות. במקרה שגם אני מזדמן עם המסבירים, אני נותן להם גם תידרוך אישי. ברוב המקרים הם לא יצאו ישד מהארץ אלא ממקומות אחרים והם מקבלים גם תידרוך בכתב.

נצטרך בקרוב לעשות הפוגה במסע זה בגלל כל החופשות למיניהן. לקראת הסתיו יהיה גל נוסף של שליחים, אם יהיה צורך בדבר. וודאי יהיה צורך בדבר.

אתן לכם מספר שמות שימחישו בנה מדובר. קודם כל, אנקוב בשמות הארצות שאליהן יצאו: לארצות הברית נסעו הרבה מסבירים, למערב אירופה, לאוסטרליה, לניו-זילנד, והנה התחלנו כבר לעבוד על אמריקה הלטינית ועוד נחזק את הפעולה שם.

בשליחות מלאה נסעו אנשים כמו אבא אבן, משה ביתן - מי שזוכר אותו ממשרד החוץ, כיום הוא מנכ"ל קצא"א, יוסף בן אהרון ממשרד ראש הממשלה מושאל למשרד החוץ, יצחק בן אהרון עומד לצאת בקרוב - סיכמנו אתו עקרונית, דב בן מאיר, חנה זמר, דן טולקובסקי, השופט חיים כהן, עמוס ערן - מנכ"ל "מבטחים" לשעבר, הוא היה מטפל מטעם שגרירותינו בגבעת הקפיטול בושינגטון, מאיר עמית. אגב, אני רוצה שתדעו כי הידיעה שיוחסה לו, שישראל תהיה מוכנה לנסיגה כללית לקו הקודם של 1967 אם יהיה שלום - אין לה שחר. לפני שנחתי הוראה להתקשר אתו ולברר מה אמר, הוא עצמו התקשר אתנו שנכחיש את זה.

השר י. גלילי:

ברדיו הוא אישר את הדברים במלוא מובן המלה.

זוהי חוצפה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הוא אמר שאם יהיה שלום נהיה מוכנים לנסיגה

בתיקוני-גבול.

השד י. גלילי :

זה שייך לשיטה.

סגן ראש הממשלה ושד החוץ י. אלון :

קבלתי ממנו הודעה להכחיש את מה שהתפרסם בעמו.

שד השיכון א. עופר :

מה שהתפרסם זה לפי מדיניות הממשלה.

השד י. גלילי :

זה מנוגד קיצונית למדיניות הממשלה.

שד הדתות י. רפאל :

אם לא אמר זאת, אין לי טענה.

שד השיכון א. עופר :

אם הדבר יגיע לבירור, נברר. בכל אופן, הוא לא

אמר: נסיגה לגבולות 1967.

ראש הממשלה י. רבין :

אם לא אמר "נסיגה לגבולות 1967", אין כאן שאלתה לענות עליה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הוא ראה לנכון להתקשר עם המשדר ולהודיע שזה שיוחס לו איננו נכון.

שר הדתות י. רפאל:

אבל אלה ששמעו את דבריו ברדיו, אומרים שהוא אמר ברדיוק מה שיוחס לו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני ממשיך בקריאת רשימת המסבירים: יהודה תגר, השופטת הדסה בן עתו, האוזנר נמצא כבר בחוץ לארץ, בקשנו ממנו שנוסף לתפקיד שקיבל על עצמו מטעם המגבית, יסע עוד למספר ארצות באמריקה הלטינית. גם השר שם טוב עומד לצאת לאמריקה הלטינית. כן גם חבר הכנסת רונן יסע לאמריקה הלטינית. הוא דובר ספרדית.

כמה שעות של אלה הנוסעים לשליחות חלקית או נסעו לשליחות חלקית או עומדים לנסוע בקרוב: פרופסור שלמה אבינרי, חבר הכנסת משה דיין, אלוף מילואים חיים הרצוג, חבר הכנסת לשעבר יזהר הררי, אסתר הרליץ, אהרון יריב...

ראש הממשלה י. רבין:

עור הפעם?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הוא חזר כבר. אמרתי גם אלה שנשעו כבר.

אליהו נאווי שחזר עכשיו, הוא עשה למעננו עבודה גדולה באיטליה. חבר הכנסת יצחק נבון, פרופסור מיכאל פלדמן, פרופסור רוטנשטריך.

קבוצה שלישית היא: ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי, יעקב אבנון, חמר אשל, חבר הכנסת מנחם בגין, מירון בנכנישתי, פרופסור יגאל ידין. שר התחבורה גד יעקבי בהיותו בארצות הברית עשה עבודה רבה בעניין זה. לסקוב נוסע למפעל הבונדס וגם כן ישתתף במסע ההסברה. כמאל מנסור הדרוזי, יועץ הנשיא לעניני המעוטים. ראש עיריית צפת אהרון נחמיאס נוסע לבלגיה - הוא דובר צרפתית. זוהי קבוצה של אנשים הנוסעים למען דברים אחרים, ובהזדמנות זו יתנו גם הרצאות-הסברה. קומי, שלום רוזנפלד, משה ריבלין, זלמן שובל, שולמית אלוני חסע לאוסטרליה. אייב הרמן. זוהי קבוצה של אנשים הנוסעים לחוץ לארץ בלאו הכי והם מוכנים לקבל עליהם מספר הרצאות בתידרוך שלנו.

היו הדים למסע זה, ביניהם טובים וביניהם פחות טובים, עד כדי כך שהרשויות האמריקאיות בדרגים שונים היו באות אלינו בטענות, אם כי לא פורמליות, שאנחנו מנהלים אופנסיבה נגד הממשל. האמת היא שהזהרנו את כל המסבירים, להגן על עמדתנו ולבקר את המדיניות של מדינות ערב. ובמדה שהשמע מדבריהם על עמדתנו בקורת על מדיניות ארצות הברית, שלא תהיה בזה משום התקפה ישירה על הממשל או על קיסינג'ר. בזה הזהירו אותנו גם הידידים הטובים ביותר שלנו: היוהרו לנפשכם לא להכנס לעימות ישיר עם המימסד ועם השלטון. כך גם עשינו. אבל זה פגע בהם. הם הגדירו את דברי המסבירים שלנו כאופנסיבה. כאשר קיסינג'ר שמע שגם מאיר עמית יבוא, נבהל, סבר היה שעוד גץ יבוא. הסתבר שאין זה

נץ.

שר הפנים י. בורג:

מותר לי לומר שהוצאה על מסע ההסברה היתה מעניינת מאוד, אבל לא קבלתי תשובה על שלוש שאלותי: (א) כמה אנשים נשלחו?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

מניתי כמעט את כל השמות.

שר הפנים י. בורג:

וכדי שלא יחשדו בכשרים, אומר ששאלתי את השאלה בגלל הפרופורציה של נומרוס קלאוזוס או נומרוס נולוס בנוגע למסבירים מהמחנה הדתי.

(ב) למי הם הולכים?

(ג) מה הן ההנחיות שניתנו למסבירים?

שמעתי כאן על שני "בנים" - בן מאיר ובן אהרון. קשה לי להעלות על דעת ששניהם מתפללים באותו סדור.

כאמור, החלק השלישי של השאלה היה: מה היו ההנחיות? מה הם מסבירים? כי אם בן-אהרון ובן מאיר מופיעים יחד באותה עיר, מה יתקבל על דעת הקהל?

שר המטטרה ש. הלל:

מדובר בהגדה על ארבעה בנים.

שר הפנים י. בורג:

מה הן ההנחיות עם עמית ובלי עמית ובאיזו מדה הם

מקיימים את ההנחיות?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אחרי המסע הפוליטי הממושך הייתי צריך לצפות לתוספת כזו של שר הפנים. זה מודרני מאוד עכשיו לטעון בשם קיפוח המחנה הדתי. איני מסכים לזה שחזרו על הכתפים שלנו. אם יש לשר הפנים הצעות על מסבירים דתיים, שכדאי לדעתו שמשדר החוץ ישקול את מועמדותם, אין לו קושי להרים אלי שפופרת ולומר לי, תשקול את מועמדותו של פלוני ושל אלמוני. עושים שאילתה כדי להגיד לאור זה שמקפחים את המחנה הדתי.

שר הפנים י. בורג:

אני בעל איסטרטגיה ותיק. שאלתי: מה הן ההנחיות

המחייבות גם את בן אהרון וגם את בן מאיר?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לא נמצא בארץ אנשים אחדים שישירו אותו השיר ש"המשורר" יגאל אלון יחבר. אבל גמרתי את התשובה שלי. איני מוכן להפוך את השולחן הזה למלחמה של סיעות במפלגתכם.

שר הדתות י. רפאל:

במקום אחר זה גרוע עוד יותר.

ראש הממשלה י. רבין:

יגאל אלון, לשם מה המתיחות הזאת? לשם מה להכניס

לכאן מתיחות מיותרת?

שר הדתות י. רפאל:

איני יודע משום מה הרוגז של שר החוץ. וודאי יסכים אתי - וכלבו וודאי יסכים אתי - שבהסברה אי אפשר להכתיב נתונים מחוץ לאנשים בעלי דרג גבוה. צריך להיות מובן שיש מסגרת של מדיניות ממשלתית שהיא רחבה ביותר. ליד אותו השולחן הרחב יש חלוקי דעות. אפשר לדבר במסגרת אותם חלוקי הדעות, אבל לא מעבר להם. אני אומר "לא מעבר להם", כי עדיין אין איש מציע לקבל החלטה שאנחנו חוזרים לגבולות 1967. מר עמית מכחיש אמנם את הדברים שיוחסו לו. אני מקבל את ההכחשה שלו. קודם שמענו דברים שועזעו אותי, ביחוד אם הם באים מפי מסביר בעל רמה שדבריו נשמעים. אני חושב שזהו לגיטימי להעיר לשר החוץ שיפנה את תשומת לבו לכך.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אבל לא דרך העתון. אתה יכול להרים שפופרת אלי. אין אני צריך לקרוא על השאילות שלך בעתון.

שר הדתות י. רפאל:

אתה כועס כל כך על העתונים. צרף את הענין הזה לנושא החקירה, מי הדליף את הידיעה על שני השליחים שבאו מברית המועצות. אולי זה אותו הסעיף: מי הדליף חומר חסוי בקשר לספר? עכשיו איננו מדברים על העתונות. כשנדבר על העתונות, יהיה לנו מה להגיד.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אדבר על שאילות של שרים.

שר הדתות י. רפאל:

אין שר החוץ יכול להגיד שלא הפניתי את תשומת לבו למועמדים שונים. פניתי פעם, פעמיים וארבע פעמים. יש לי הצעה לשלוח אנשים לחוגי הכנסיות על פי בקשתם.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

שלמה ארגוב פנה ארבע פעמים ללשכתך והעביר לך ידיעה. כך הוא אומר.

שר הדתות י. רפאל:

פעם אחת פנה. הצעתי והוא דחה. בכל ישיבה אני כותב לו פתק ידידותי ובכל זאת לא זכיתי לשום תשובה. השר אומר שמנהל מחלקת ההסברה פנה והנה פעם פניתי אליו הוא דחה אותי ליום אחר ולא קבע לי את המועד.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה לאחר שהתקשר עם לשכתך שלוש פעמים.

שר הדתות י. רפאל:

לא. מה אתה אומר?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

שאל את מזכירתך.

שר הדתות י. רפאל:

אני חושב שאין מקום לתרעומת אם השר בורג אומר שהרשימה הזאת היא בהחלט חד-צדדית.

ראש הממשלה י. רבין:

שמענו את הנושא. עופר, אתה רוצה לדבר? האם אתה

מוכן לוותר?

שר השיכון א. עופר:

אין אני מקבל את זה. אני בטוח שחבר הכנסת בגין וודאי אינו מייצג את עמדת הממשלה ושגם חבר הכנסת בן-מאיר אינו מייצג את עמדת הממשלה. אנחנו ארץ דימוקרטית. אין לי תרעומת על כך שאלה נסעו. טוב שבעולם יידעו שיש גם דעה כזו אצלנו. אני מדבר אפילו על אלה שעמדתם מנוגדת לעמדת הממשלה. לא הבעתי תרעומת מדוע בגין היה במשלחת.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הוא נסע מטעם המגבית. לפי בקשת שגרירותנו הצטרף למסע ההסברה.

שר השיכון א. עופר:

טוב שבעולם יידעו שיש אצלנו גם דעות אחרות. דעה כזאת קיימת בישראל. כל פעם משמיעהו מביע דעה אחרת, איני מעלה תרעומת. אבל כל פעם כשמביעים דעה מתונה, מיר יש שאילתה. זוהי דעה קיימת ונתווכח עליה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

המסבירים לא ניסו להציג את העמדה הכוללת של הממשלה. הם קבלו מאתנו חומר כדי להגן על עמדת הממשלה בנושא המשא ומתן על ההסדר החלקי. בענין זה יש כמעט קונסנסוס לאומי. איני אומר שכל אחד אינו מכניס גוון אישי שלו. עושים זאת לא רק חברי ממשלה, אלא גם פרופסורים. לבסוף, יתברר שגם בין חברי אותה סיעה ותת-סיעה יש ניואנסים. אין אנו באים בטענות אל אנשים. אם מישור מוכן לנסוע, אין נותנים לו תמליל מה הדברים שיגיד. עושים אתו ניתוח של המצב ונותנים לו תכנית. יכול אז לפעמים רימלט להסביר אותו דבר כמו שמסביר נציג מפ"ם עם ניואנסים. לא היו חריגות מיוחדות.

אני מאמין למאיר עמית שעמו דברים לא נכונים בפיו. לא שמעתי את השידור שהיה בשבת. אבל אם במסגרת של יחסי חברות רוצים לברר איזה ענין, לא צריך לעשות זאת בצורה של שאילתה שהנה קיפחו את מישור. אין מקפתים איש. השר בורג, בסיעתך יש לי מספר חברים הקרובים לעמדותי יותר מאלה שנסעו.

שר הפנים י. בורג:

זהו ענין פרטי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אבל אין עושים זאת לא בצורה של שאילתה ולא

באמצעות העתונות.

ראש הממשלה י. רבין:

יש הבדל בין מי שנוסע מטעם הממשלה לבין מי שנוסע למטרה אחרת ומצטרף למסע ההסברה. למי שנוסע מטעם הממשלה, הרי עם כל הניואנסים שבין חברי הממשלה, יש איזה שהוא בסיס שהוא חייב לגביו, לפי קוי היסוד של הממשלה ולפי ההחלטות של הממשלה. איש הנוסע מטעם הממשלה אינו יכול לסטות מזה. יכולים להיות אצלו ניואנסים, אבל ישנה מסגרת לניואנסים. אני חושב שעם כל הפעולה הטובה שנעשתה על ידי המסבירים, היו גם חריגות די צורמות.

שר התיירות מ. קול:

בכיוונים שונים.

ראש הממשלה י. רבין:

בכיוונים שונים.

איני נכנס כרגע להבעת דעות. אבל מי שנוסע מטעם הממשלה, צריך להיות מוכן לקבל עליו את הבסיס הנ"ל או שלא יסע. אין אונסים אף אחד לנסוע. אבל אם הוא נוסע מטעם הממשלה, הוא צריך להתבטא במסגרת המדיניות

וההחלטות של הממשלה.

ישנם אנשים הנוסעים מכאן לפי בקשת מוסדות אחרים באמריקה. בגין ואחרים הוזמנו על ידי מוסדות כאלה, אם המגבית או הבונדס. איני מציע שנפסול אותם, צריך להשתדל להכניס אותם למסע ההסברה. אני מתאר לי שמי שיש לו רגש ממלכתי, יודע להתבטא בחוץ קצת אחרת, על אף הניואנסים שיש בינינו. לדעתי, איש הנוסע מטעם משרד החוץ אינו יכול לסטות מהמסגרת של החלטות הממשלה ומדיניות הממשלה. אני חושב שאת זה צריך להציג כתנאי. אם הוא אינו יכול לקבל זאת, אל יסע. לא יכול להיות אחרת. ואמנם, הובעו הרבה המהות.

שר התיירות מ. קול:

זה אינו קשור דווקא עם עמית.

ראש הממשלה י. רבין:

איני מזכיר שמות.

חשר י. גלילי:

בלי עימות.

ראש הממשלה י. רבין:

כאמור, אלה הנוסעים מטעם משרד החוץ צריכים לקבל את מדיניות הממשלה והחלטות הממשלה. כי כל הזמן יש נסיונות להגיד שאין הממשלה יודעת כל כך מה היא רוצה. זה רק מוסיף כמה דברים למבוכה.

ב.

שר התיירות מ. קול:

בשעתו, החליטה הממשלה - איני זוכר באיזו שנה - להקים מרכז אזורי בפתחת רפיח. ועדת השרים לענייני התישבות פעלה בכיוון זה. קודם היה העניין בטפול של המחלקה לענייני התישבות של הסוכנות היהודית. לאחר מכן, הועבר הנושא, מבלי שנחקבלה על כך החלטה בועדת השרים לענייני התישבות - מהמחלקה לתישבות למשרד השיכון. משרד השיכון יש לו זרוע טובה מאוד העושה פעולת-שיכון בהתישבות בהנהלתו של שלמה אבני. לא היו שם בעיות.

בישיבה האחרונה של ועדת השרים לענייני התישבות דיווח מר אבני על הפעולות שלו בעניין ימית, ומתוך הדיווח הזה התברר לי שלמעשה ישנה סטייה מהחלטת הממשלה, כי מקימים עיר במקום מרכז אזורי. יש מושג של "מרכז אזורי" מבחינת התכנון ומבחינת כמות יחידות הדיוור המוקמות שם.

ביקשתי את השר גלילי, שהוא יושב ראש ועדת השרים לענייני התישבות, שהעניין יובא להחלטת הממשלה. הממשלה תחליט מה היא בונה ומה היא עושה שם. איני מוכן לקבל אינפורמציות דרך אגב. בכל אופן, איני רוצה שיוליצו אותי שולל. אני רוצה שידברו אלי דברים כנים ושאני אדע מה עושים כאן.

והנה, מה עשה השר גלילי? הוא אמר שיברר את הדבר עם ראש הממשלה. קיבלתי ממנו מכתב שבירר עם ראש הממשלה וראש הממשלה בדעה, שקודם צריך עניין הקמת העיר להתברר בועדת השרים לענייני התישבות.

והנה היה שידור די ארוך ברדיו על העניין. מהשידור הבינתי שלמעשה בונים שם עיר. כי אם הולכים לבנות שם 350 יחידות דיור ומכילים שם תשתית לאלף יחידות דיור בשנה הבאה - האם זהו מרכז אזורי? אלף יחידות דיור פלוס 350 יחידות הדיוור שבונים אינן מרכז אזורי. תחליט הממשלה מה היא רוצה. אבל איני רוצה להיות במצב שיש החלטה על מרכז אזורי והנה משרד השיכון

ושד השיכון מודיעים שמכינים שם בניה לאלף יחידות-דיור.

שמעתי שהיה גם דיון על נמל למים עמוקים. גם לזה מוציאים עכשיו כסף. האם יש מקום שם לנמל כזה? אומרים שועדת השרים לעניני התישבות רשמה לפנייה את ההחלטות בענין זה. גם זה שודר אתמול ברדיו. איני יודע על שום אישור של ועדת השרים לעניני התישבות לענין זה. איני יודע שהיא רשמה לפנייה את ההכנות לענין זה.

השר גלילי הבטיח שהענין הזה יתברר עם ראש הממשלה. אין זאת אומרת שהועדה כבר אישרה את הענין ומקבלים את זה לתשומת לב. אני תובע שהענין הזה יתברר בממשלה. זהו נושא לשאילתה כיוון שזה נוגע לשטחים. זהו ענין הנוגע לאזורי בטחון. אני רוצה לדעת מה רוצה השר גלילי בענין זה, מה רוצה השר עופר ומה רוצה הממשלה בענין זה. מה רוצים לעשות שם? מה מתכננים ומה מספרים לציבור? כשר בממשלה אני תובע שתהיה בהירות בענין זה.

ראש הממשלה י. רבין:

אולי יושב ראש ועדת השרים לעניני התישבות ישכיל אותנו בנושא זה. אולי נדע קודם כל את העובדות.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

יש לי שאלה באותו ענין של רפיח.

ראש הממשלה י. רבין:

כרגע איננו מדברים על רפיח, אנחנו מדברים על

ימית.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

עוד לא נתנו למקום את השם ימית.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מצטרף לשאלתו של השר קול בענין הקמת העיר, היות והחלטה כזו של הממשלה אינה קיימת. אני מצרף לזה עוד שאלה נוספת בענין שכר גידון בממשלה. בהמשך לביקור שערכתי שם פעמיים אני שואל: האם קיימת עדיין תכנית לפנות מהאזור שנמצא בסביבה 190-200 בדואים המעבדים מספר חלקות חקלאיות? אם קיימת תכנית כזו, אני מבקש לא לבצע אותה עד שיחקיים דיון בענין זה.

שאלה נוספת נוגעת לדיון שהיה בממשלה הקודמת על עבודה שכירה בכל אזור ההתישבות המרכזי בפיתוח רפח.

ראש הממשלה י. רבין:

האם עכשיו ניכנס לשאלה של עבודה שכירה? אני מוכן שיהיה דיון בענין זה, אבל לא היום.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

היתה החלטה של הממשלה בענין זה. הייתי בפיתוח רפח באזור ההתישבות היהודית. הסתובבתי שם חצי יום. על כל אלפי הדונמים המעובדים שם, לא ראיתי אף עובד יהודי אחד, אלא רק בדואים, נשים וילדים.

בשעתו העלה שר הבטחון הקודם את הענין מתוך הודעות. גם ראש הממשלה הקודמת דברה על כך.

שר התיירות מ. קול:

היא גם נסעה לשם.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הם הבטיחו שהעבודה השכירה תחוסל, שיעבדו שם יהודים ולא ברואים. האם נעשה משהו בנושא זה והאם ועדת השרים לענייני התיישבות דנה בנושא?

השר י. גלילי:

לרגל השאילתה של השר קול אמסור מהו המצב העובדתי: קיימת החלטה של הממשלה על הקמת מרכז אזורי בפיתחת רפיח ועל בנייה במסגרת של 350 יחידות-דיוור. עד עתה אין החלטה על בנייה מעבר ל-350 יחידות דיוור. בישיבת ועדת השרים לענייני התיישבות ב-6 במאי 1975 היה דיווח של מר אבני על אודות ההתפתחות של ימית. הדין וחשבון זכה לשבחים מכל חברי ועדת השרים וגם מנציגי הסוכנות היהודית שהיו בוועדה. תוך כדי כך סיפר מר אבני כי בונים תשתית להקמתן של כאלף יחידות דיוור. ועכשיו, לא שבונים אלף יחידות דיוור, בונים 350 יחידות דיוור. אבל תוך כדי בניית 350 יחידות-הדיוור, מכינים את התשתית ואת השטח להקמתן של כאלף יחידות דיוור. ועדת השרים לענייני התיישבות רשמה לפנייה את הדין וחשבון הזה, לרבות ההודעה על הכנת תשתית להקמתן של כאלף יחידות דיוור.

כמו כן, נתקבלה החלטה לבקש מאת יושב ראש הוועדה ושר השיכון, להביא לדיון בוועדת השרים לענייני התיישבות הצעה לתכנית כוללת לפיתוחה של ימית בעתיד. גם הצעה זו נתקבלה.

השר מ. קול ביקש שיהיה על כך דיון עקרוני בממשלה. באותה הזדמנות ביקש השר חזני שיהיה דיון עקרוני בממשלה בנושא של קרית ארבע, כי לגבי שני המקומות האלה אין החלטות על המסגרת הכללית של הבניה. לא שאין החלטות. ישנה החלטה על קמת 350 יחידות-דיוור בפיתחת רפיח ויש גם החלטות לגבי קרית ארבע. אבל אין החלטות לאיזו מסגרת רוצים להגיע וכיוצא באלה.

אני הצעתי שדיון מוקדם על המסגרת הכוללת של פיתחת רפיח ושל קרית ארבע יקדים בועדה, ממילא החלטות הועדה טעונות אוטומטית אישור הממשלה. אבל אם יהיו חברים שיערערו בפני הממשלה על החלטת הועדה, זה ממילא יובא לממשלה. את זאת הבטחתי לשר משה קול. זה גם נתקבל בהחלטה: בשים לב להצעת שר התיירות יבואו בדברים עם ראש הממשלה האם לקיים דיון בנושא בממשלה או להקדים דיון כזה בועדה."

באתי בדברים עם ראש הממשלה ב-21 במאי. ספרתי לו שיש תביעה לדיון עקרוני בשני הנושאים, בנושא של הקמת מרכז אזורי בפיתחת רפיח ובנושא של קרית ארבע. הבעתי את דעתי, שנתקבלה על דעת רוב חברי הועדה, שיש להקדים דיון בועדת השדים ואחרי כן יקיימו דיון בממשלה, אם תהיה תביעה כזו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

נדמה לי שההחלטה היתה שבונים 350 יחידות-דיוור ומכינים תשתית לאלף יחידות דיוור, אבל לא לאלף יחידות דיוור נוספות.

ראש הממשלה י. רבין:

בסך הכל עד אלף יחידות דיוור.

השר י. גלילי :

הועדה רשעה לפני את הדין וחשבון. כדן וחשבון מדובר שבונים 350 יחידות-דיוור ומכנים תשתית לאלף יחידות-דיוור. אין אישור לבניה מעבר ל-350 יחידות-דיוור. אגב, אני רוצה בענין זה לתקן משהו. נדמה לי שגמו דברים בפי שר השיכון, שהוא לא אמר אותם. שר השיכון לא אמר שהוא בונה אלף יחידות דיוור בפיתחת רפיח. מה שאני שמעתי ברדיו הוא ששר השיכון אמר שמכנים תשתית לאלף יחידות דיוור.

שר המשטרה ש. הלל :

בנו בהבל פה.

השר י. גלילי :

אשר לשם, הרי קראו לזה עד כה "מרכז אזורי פיתחת רפיח". ישנה ועדת שמות רשמית ומתוך כיבוד החירות האקדמאית אין אנחנו מתערבים בדיוניה ובהכרזותיה. הועדה הזאת החליטה לקרוא לאזור הזה בשם "ימית". היו הצעות על מספר שמות: מרכז אבשלום, יד אבשלום. חברי הועדה הנ"ל התאספו והחליטו לקרוא לאזור בשם "ימית".

אני רוצה להגיד לשר משה קול ולשר שם-טוב, כי התביעה שתהיה מסגרת כוללת מאושרת על מנת שנדע לאן פנינו מועדות, היא צודקת, אלא שאני חושב כי דיון מוקדם בועדה יבטיח שההכנה תהיה כראוי.

ראש הממשלה י. רבין :

יש לי בקשה לסדר לפני שנמשיך את הבירור בנושא:
אני חושב שיהיה זה משנה אם נתחיל היום בדיון פה או באיזה פורום אחר גם בענין
ימית וגם בענין קרית ארבע. אני אפילו ממליץ להקפיד את כל נושא הבדואים לפחות
עד אחרי הפגישה עם פורד. אנחנו נתונים כעת בשלב של התמודדות מדינית לא מבוטלת.
אם אני אומר כך, יש בזה משום "UNDERSTATEMENT OF THE EAR". אני חושב את זה
למשנה אם נתחיל היום להתווכח בנושאים אלה.

שר התיירות מ. קול:

אבל למה היה השידור שהיה? הרי זה היה דיווח של

משרד השיכון.

ראש הממשלה י. רבין:

האם אני אחראי לשידורים? יש החלטות על ימית.
אבל אין שום החלטה מעבר להקמת 350 יחידות דיור שם. יש גם החלטות על קרית ארבע.
גם בנושא הבדואים לא הייתי רוצה היום דיון ושום פעילות. אני מבקש מכל חברי
הממשלה להתאזר בסבלנות עוד שבועיים וחצי עד שלושה שבועות. האם אנחנו צריכים את
הדיון הזה יום? עלינו לראות איפה אנחנו עומדים. האם עכשיו אנו צריכים להכנס
לכל הויכוחים והפלפולים בנושא זה בממשלה או בועדת חשרים?

אני מבקש הקפאה בענין זה. יש החלטות קיימות
ואין לסטות מהן. אין כל סמכות לסטות מהן. ביחס לענין אם יהיה דיון קודם בועדה
או בממשלה, על זה נדון אחרי המהלך המדיני הקרוב. אני מאוד מבקש לגמור את הדיון
בענין.

שר השיכון א. עופר:

אני רוצה להסביר.

ראש הממשלה י. רבין :

אתה תסביר והוא יסביר, לא נצא מזה.

שר התיירות מ. קול :

איני מסכים שעל ידי שידורים ייצרו עובדות.

ראש הממשלה י. רבין :

יש הבדל בין כתב בעתון ובין שידור על ידי עובד מדינה. אני מציע שעובדי מדינה, כמו המסבירים, ינהגו לפי מדיניות הממשלה, שלא כל אחד יסביר את המאויים ואת השאיפות שלו. כאשר מדובר בעניינים קונקרטיים, צריכים להיות צמודים להחלטות הקיימות של הממשלה. אני חוזר ומבקש לגמור היום בנושא זה.

שר השיכון א. עופר :

יחשבו שיש משהו שרציתי להסתיר.

ראש הממשלה י. רבין :

לא יחשבו כי לא אמרת דבר.

שר התחבורה ג. יעקבי :

אם יעברו לסדר היום, פירוש הדבר לאשר מה שנאמר

ברדיו.

ראש הממשלה י. רבין :

אין החלטה על נמל למים עמוקים.

שר התחבורה ג. יעקבי :

אני חייב להעיר הערה. ישנה סבירות גבוהה שחלק מהדברים יופיעו בעתונים, וחברי הממשלה עלולים שלא לדעת את העובדות.

שר המטרה ש. הלל :

הנושא אינו עומד על סדר היום.

ראש הממשלה י. רבין :

היתה שאילתא וניתנה תשובה.

שר המטרה ש. הלל :

כל הרוצה ירשום את הנושא לסדר היום.

ראש הממשלה י. רבין :

אין החלטה על נמל למים עמוקים. אין זה רלוונטי.

שר התחבורה ג. יעקבי :

אם נחר ייאמר שאין החלטה על נמל למים עמוקים, הרי הדבר הזה יערער את היסוד של הפעולה הקיימת הנעשית על דעת ראש הממשלה.

ראש הממשלה י. רבין :

אבל אין החלטה על הקמת נמל כזה. עושים סקרים.

אפשר לעשות סקרים על הכל.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב :

אין החלטה ואין כסף.

השר לקליטת העליה ש. רוזן :

אני מבקש שלא תיווצרנה עובדות.

ראש הממשלה י. רבין :

לא תיווצר שום עובדה בלי החלטת הממשלה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

היושב ראש פסק וגמרנו.

שר החינוך והתרבות א. ידלין :

העומדים על סדר היום.
הופכים שאלתה לדיון ואין מגיעים לנושאים

755. ענינים מדיניים

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני חייב עוד דיווח על השיחה שנתקיימה בין דיניץ וקיסנינג'ר, שלא הספקתי לדווח על כך בישיבה הקודמת.

שיחה זו נחקיימה בעקבות פגישה מוקדמת שהיתה בין דיניץ וסיסקו. מזכיר המדינה תהה מה יוכל נשיא ארצות הברית לומר לנשיא המצרי נוסף לדברים הכלליים שהמצאנו לו בשעתו ושעל זה דיווחתי כבר לממשלה.

הוא שאל באופן ספציפי יותר באיזה נושאים אנחנו מצפים לשינוי בעמדות המצריות. שגרירנו הסתמך על מספר נושאים שהזכרתי בהיותי בארצות הברית, באופן בקורתי כמו ענין ה-DURATION במשך תוקפו המלא של ההסכם, בעית הלוחמה הכלכלית והמרכיבים העיקריים, שעליהם הרחבתי את הדיבור בהיותי בושינגטון.

מזכיר המדינה אמר שיכול מאוד להווצר מצב שארצות הברית לא תוכל להימנע מלנקוט עמדה משלה, והיא תצטרך לנקוט עמדה משלה. כמובן, נציגנו הסביר, שצריך לתאם אתנו כל עמדה אמריקאית לפני שתיקבע, משום שיש בינינו הסכם לא רק על דו-שיח, אלא גם על מאמץ לתאם עמדות וצעדים.

(לפני כן רשם י.מ. מכאן ת.כ.)

קיסינג'ר הוסיף כי הוא חושש מאוד כי התשובה הישראלית לא תאפשר להשיג תגובה חיובית מצד המצרים. בינתיים קיבלנו התחייבות מוסמכת מצד האמריקאים, כי נשיא ארה"ב אינו מתכוון להכנס לפרטים על הסכם אפשרי, אלא לקיים התיעצויות ממשיות גם עם הנשיא סאדאת וגם עם ראש הממשלה, כל אחד בתורו ובשעתו, והבטיח שלא לקשור את ידיה ואת רגליה של ישראל או את מחוייבותה של ארה"ב, בעת הפגישה עם הנשיא המצרי.

בשלב זה, לפחות, איני רואה צורך כי נגיש הצעות מפורטות. את הדיון המדיני נקיים לפני נסיעתו של ראש-הממשלה, אני חושש מאוד שאם נתחיל לפרסם השגות על עמדות מצרים, שזהו משחמץ כי אילו התקדמו לקראתנו יותר, היינו מוכנים לסגת יותר, מבלי שהדברים יושחתו על הבנה ממשית - אנו עלולים להכנס לפלונטר של "MISS LEADING" ואי הבנות, דבר שאנו חייבים להמנע ממנו. כלומר, פרט לתשובה העקרונית כי ישראל מוכנה בהחלט להסכם ביניים על בסיס הנוסחה של אי-שימוש בכח, הסדר שיהיה אמין ויכלול גם את חביעותינו שלנו מאז, על אי לוחמה מדינית וכלכלית, על סודי התראה וכו' - איני רואה מקום שנאמר יותר בשלב זה. כלומר, ישראל מוכנה עקרונית להכנס למו"מ על מסגרת מצומצמת. הוא יודע כי ישראל מוכנה למו"מ על המסגרת המצומצמת ועל מסגרת מקיפה יותר על-בסיס אי לוחמה, וכי ישראל מוכנה גם ללכת לז'נבה על בסיס החלטה 338, כדי להשיג הסכם כולל. וזאת מבלי שאמרנו כי ניסוג מן המעברים. שוב, זהו אותו סבוך שאנו תקועים בו. מה שברור לו הוא, שבלי נכונות מצרית לסגת מנוקשותה, אין הוא יכול לצפות מאתנו לנסיגה. זאת הבהרנו גם באמצעות דיניץ וגם באמצעותי.

לאמיתו של דבר, מה שיצטרך פורד לעשות הוא לתהות על כוונותיו של סאדאת.

באשר לשיחות גרומיקו-קיסינג'ר, ניסינו באמצעותם של כל מיני מקורות, לתהות מה היה עם, וזאת מחוץ לדיווח הרשמי שאנו מקבלים מארה"ב. מסתבר שחלק ניכר מהפגישה הוקדשה לדיונים על נושאים עולמיים אחרים, כמו שיחות סאל"ט או כנוסה של הועדה לבטחון אירופה בהלסינקי. במה שנוגע לז'נבה,

לא נקבע מועד לכנוסה, אלא נאמר כי ז'נבה צריכה למלא תפקיד בחשגת השלום באזור. כאמור, לא נקבע תאריך, לא נקבע סדר יום ולא נקבעה פרוצדורה. אך האמריקאים אומרים כי עצם העובדה שדובר על כינוסה של ועידת ז'נבה, אומרת כי אנו יותר קרובים לכך מאשר רחוקים.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

האם אין לך מה לומר או שלא קיימת אפשרות כזו?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

איני אומר שאפשרות כזו אינה קיימת, איני מוציא מכלל אפשרות, כי שני הצדדים יגיעו להבנה כלשהיא, אך כרגע אין לי בענין זה כל מידע, לפיו אני יכול להיות בטוח בכך.

המלך חוסיין בסיבוכיו האחרונים, כולל המגעים האחרונים עם אמריקה ובריטניה, אמר כי הוא משוכנע שאם לא תהיה תווזה, אין מנוס ממלחמה, ואם תהיה מלחמה, יהיה לו קשה מאוד שלא להשתתף בה, אם כי אינו רוצה בה בשום אופן. ישנה ידיעה כי האמריקאים ניסו להסביר לו שלירדן אסור בשום פנים ואופן להכנס למלחמה עם ישראל, וכידוע יש לכך הסבר טוב, שאיני רוצה להכנס אליו עכשיו. לפי דעתם של האמריקאים, סאדאת מוכן להסדר ביניים, אם כי מגלה לכך פחות

להיטות. גם אסאד מגלה עתה ענין בהסדר ביניים ברמת-הגולן, ואם ניתן הדבר - עוד לפני שמתכנסת ועידת ז'נבה.

לדעת האמריקאים, השלב בו מחליפים רעיונות מופשטים בין ממשלת ארה"ב לממשלת ישראל, חלף עבר לו, והגיע הזמן לדבר בנוסחאות מוגדרות ומדויקות, כדי שיהיה ברור על מה מדברים.

דברי פרשנות קצרים על החלטתה החשובה של ממשלת סוריה, להציע למועצת הבטחון להאריך את תוקף מנדט אונד"ף בעוד 6 חודשים, עוד לפני שהסורים הגישו הצעתם, הגשנו אנו הצעה רשמית להארכת מנדט אונד"ף בעוד 6 חודשים. תדרכנו את נציגנו שם, כי אם הסורים יציעו שלא להאריך את מנדט אונד"ף, או להאריכו לפרק זמן קצר, ישמש בכמה טיעונים שהצגנו בפניו. במשך תקופה לא קצרה היו ידיעות מידיעות שונות כי הסורים אמנם מתכוונים להאריך את המנדט, אך לחודשיים עד חודשיים וחצי, כדי לאפשר שמועד סיום מנדט כת החירום ברמת-הגולן יחפוף את מועד סיום המנדט בתעלת סואץ. יש לומר כי השינוי היה שינוי פתאומי כנראה, או שזלכתחילה חשבו הסורים אחרת משעשבנו אנו. אך לדעתי, נהגנו בצורה נכונה, בכך שלא גילינו עצבנות ומתיחות סביב הבעיה של חידוש המנדט. במידה ששאלו אותי גורמים בינלאומים, בפרט כאשר הייתי בבריסל, אמרתי כי אנו בעד הארכת תוקף המנדט, ואין סיבה שסוריה לא תהיה בעד, כי על ידי כך שלא תאריך את מנדט או"מ, היא יוצרת בעיות לעצמה יותר מאשר לנו, והייתי רוצה שלא תיצור בעיות לעצמה, כי בסופו של דבר בעיות שהיא יוצרת לעצמה הופכות להיות בעיות שלנו. גם האמריקאים התפלאו, מדוע אין אנו מארגנים פעילות סביב הנושא הזה. יש כמובן ספקולציות וחוות-דעת של ממשלות שונות, מה הניע את הסורים להסכים מיוזמתם להסכם על הארכת המנדט בשישה חודשים. אמסור לממשלה את ההערכות הנראות לי.

א. התחזור לסורים, ללא ספק, כי אין סיכוי שבמשך חודשיים - שלושה הקרובים תכונס ועידת ז'נבה, וגם אם תכונס, אין סיכוי שתהיינה לה תוצאות אשר תצדקנה הארכה נוספת של מנדט או"מ, והיות והארכת המנדט קשורה במכאובים פנימיים בתוך סוריה, בה יש חלוקי דעות גם בתוך מפלגת הבעת' בשאלה זו, הרי בהתאם לדברים שאמר

בשעתו אשכול ז"ל, כנראה החליטו כי עדיף לקצוץ את זנבו של הכלב פעם אחת במקום פעמיים, ולאפשר את מיצוי המהלכים המדיניים גם לאמריקאים וגם לסובייטים.

שר התיירות מ. קול:

מועד סיום מנדט או"ם, אילו היה מוארך רק בחודשים-שלושה, היה מתקרב לחורף, ואז לא ניתן לנהל מלחמה ברמת-הגולן.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

צריך לזכור כי מלחמת התשה קשה מאוד התנהלה ברמת-הגולן דווקא בחודשי החורף. בנקודה זו אל נשלה את עצמנו.

ב. אין ספק שיש עתה מלחמת התשה קשה מאוד בין עיראק לבין סוריה. שלטונות סוריה גילו כי הבעת' העיראקי עסק בפעילות חתרנית רחבת-ידיים בתוך סוריה, כולל מימונה של פעילות זו, כנגד הבעת' הסורי, ודבר שני - כידוע יש ויכוח בין שלטונות עיראק לשלטונות סוריה, על ניצול מי הפרת. הסכר שהוקם בעזרה סובייטית עוזר מאוד לסורים לנצל את מי הפרת, אף יותר ממה שתוכנן להם מראש, והדבר כנראה באמת משפיע על אפשרויות ניצול מי הפרת על ידי עיראק. בענין זה, אין כל ספק, שהמחלוקת היא אמיתית ולא מדומה. יש לנו גם נתונים ומספרים המוכיחים בדיוק את מידת ניצול מי הפרת על ידי כל אחד מהצדדים. הערכת האנשים שלנו היא שהסכסוך הזה הינו אמיתי ולא מדומה. כנראה שגם התורכים משתמשים במים האלה. זהו נהר אשר עובר בתחומן של שלושת המדינות האלה.

ג. אסד מנסה ליצור לעצמו בעולם תדמית של מדינאי גדול ומתון. הוא עשה כאן תרגיל שבאמצעותו סידר את סאדאת. בעוד שסאדאת יצטרך לחשוב בעוד חודשים אם להאריך את מנדט כח החירום בעוד חודשים-שלושה, עשה אסאד צעד עצמאי משלו, כדי לא להיות קשור בהחלטתו של סאדאת בבוא העת, והחליט על הארכת המנדט בחצי שנה. אין לנו ידיעות אם הם תאמו ביניהם את משך הארכת המנדט, אם כי יש ידיעות על

הפגישה שהתקיימה ביניהם בנושא זה. בשעתו, היתה ידיעה על כעס גדול אצל הסורים, על שהמצרים הפתיעו אותם. קבלתי דו"ח על שיחות תאדאם בבון. הוא עשה שם מאמץ אדיר כדי ליצור רושם של מדינאי מתון, אם כי לא נתן תשובות משכנעות כאשר הגיעו לשאלת השלום והנסיגה הטוטאלית.

שר התיירות מ. קול:

מה האמת בידיעות על עיסקת הנשק הרוסית-לובית?

ראש הממשלה י. רבין:

יש לנו שביתות בארץ, ואנו מתעסקים עם לוב.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אי אפשר שלא להעריך את חתימתם של 76 אנשי הקונגרס והסנאט על המכתב, בתקופה בה אנו נמצאים, כאשר קיים קונפליקט גדול בינינו לבין הממשל. חשוב לציין כי בין החותמים מצויים כל הסנאטורים החדשים אשר בסנאט. לעומת זאת תהיה זו שגיאה אם נייחס לסולידריות זו חשיבות מוגזמת, או כאילו קיבלנו מהקונגרס מנדט לנקוט במדיניות של הקפאת המצב במזרח התיכון. זה אינו נכון, גם על דעת שגרירנו בארה"ב, וגם על דעת רוב, אם לא כל הסנאטורים אשר תומכים בנו. כל הסנאטורים אשר חתמו על המסמך, אינם רוצים כי יינקטו נגדנו אמצעי לחץ, כל הסנאטורים האלה רוצים כי ארה"ב תעזור לישראל מבחינה כלכלית וצבאית, אך כל זאת כדי שנהיה חזקים דיינו על מנת שנוכל לשאת ולתת על שלבים נוספים. לא קיבלנו מנדט להקפאת המצב. אם שמתם-לב, היה גם מכתב מהסנאטור מק-גאוורן בו הוא כותב, כי אין פירושו של מסמך 76 הסנאטורים, כי הם מקבלים כל גירסה ישראלית על נושא הפליטים ועל נושא גבולות 1967. כאשר גולדוטר ומק-גאווראן חותמים על אותו מסמך, מובן שהקונצנזוס ביניהם רחב מאוד. טוב שישנו קונצנזוס פרו-ישראלי, וגם עתויו של המסמך הזה, בעת פגישת קיסינג'ר-גרומיקו

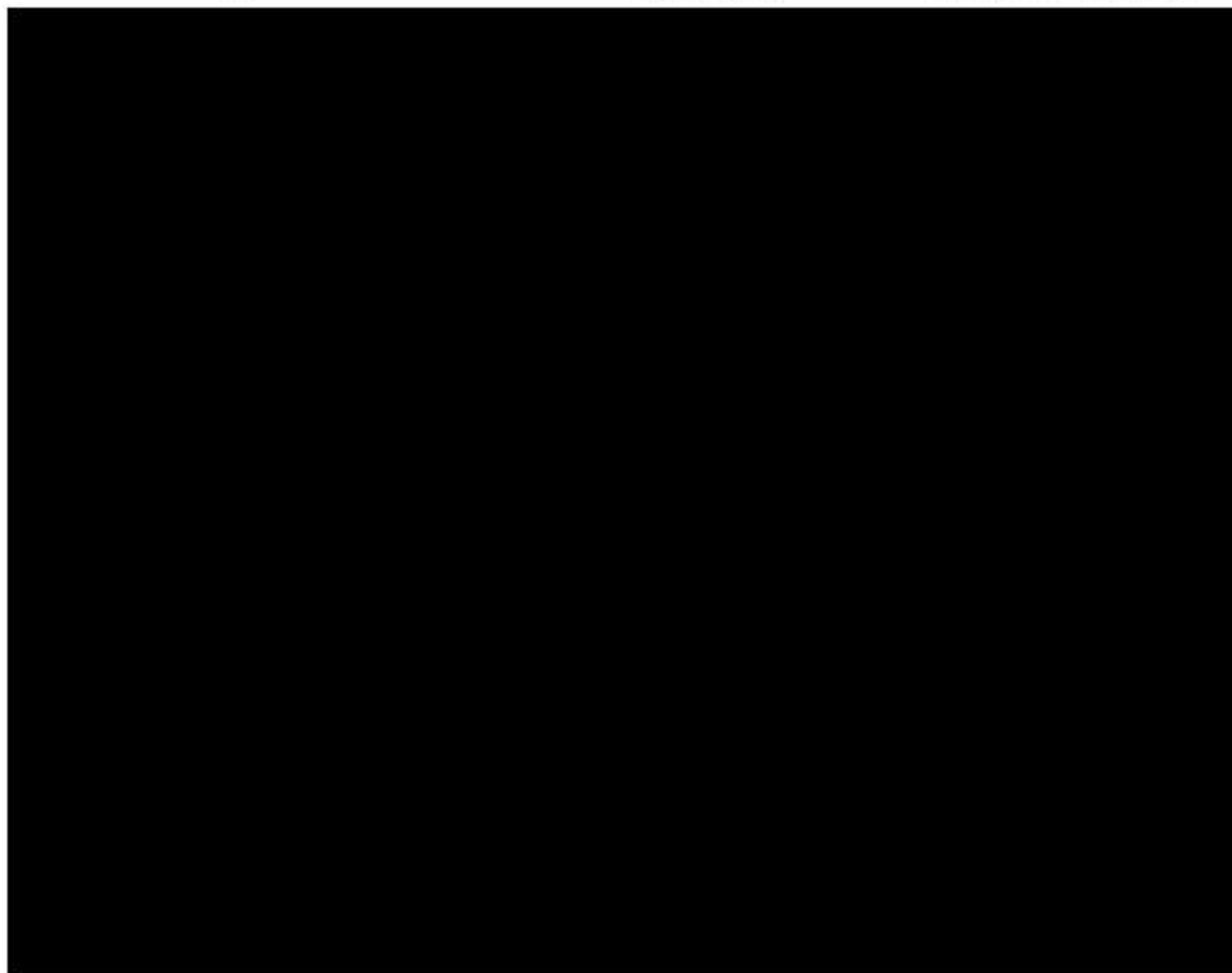
בוינה וערב נסיעתו של ראש-ממשלת ישראל לארה"ב, הוא טוב מאוד. המסמך הזה זכה לתהודה גדולה מאוד בארה"ב. אין ספק כי כמה מהסנאטורים האלה, ביניהם ידידים מושבעים של ישראל, יצפו מאתנו ליוזמה ונכונות להתקדם, הודות לתמיכה הזו, וכך הוא הדבר עוד לפני פרסומו של מכתב מק-גאוורן.

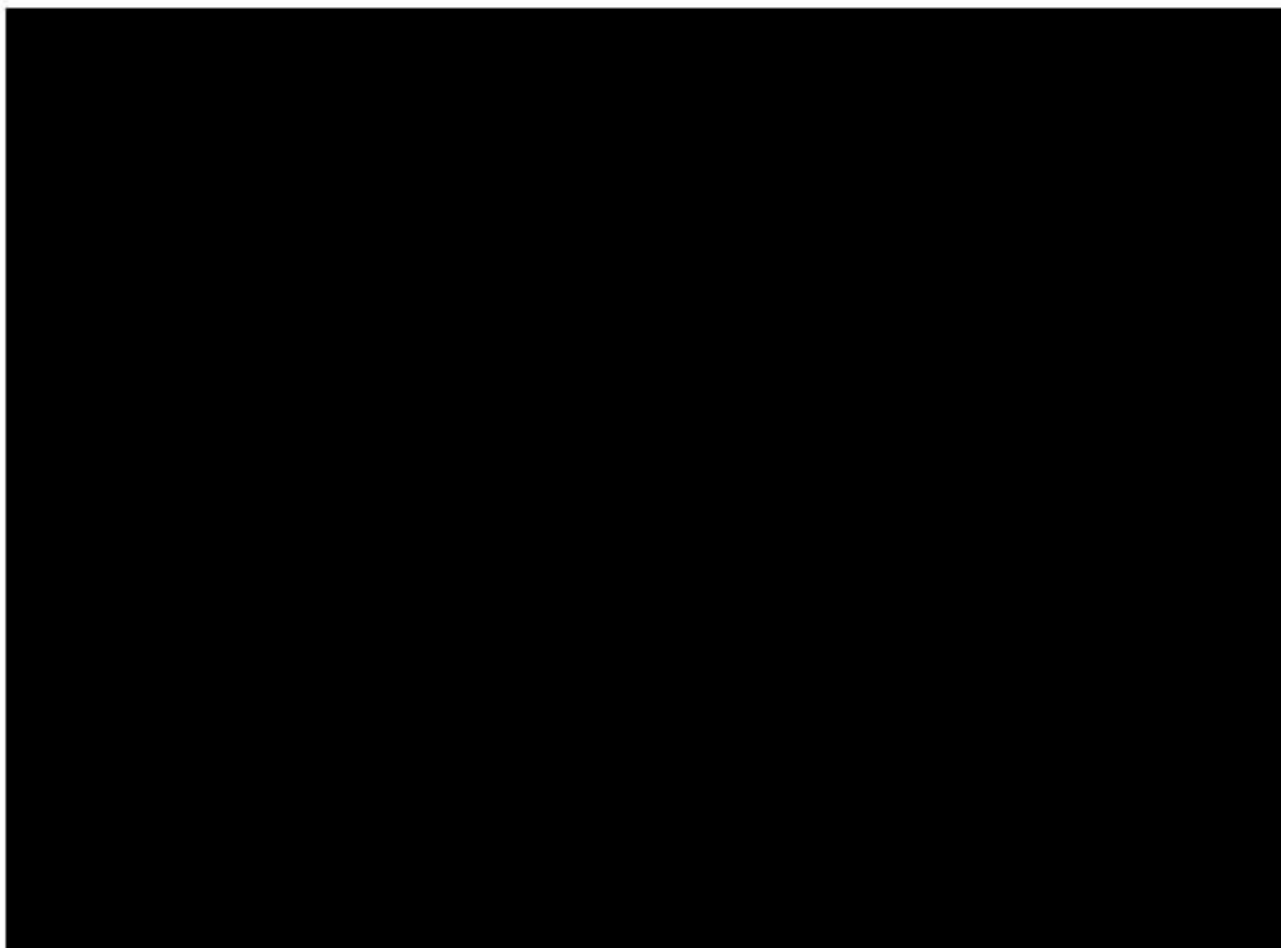
אני רוצה להעיר כאן הערה שנדרשת זהירות ביחס אליה: אין ספק כי מאז ה-20 באפריל, מאז החל העניין להתבשל בין ראש הממשלה, ביני לבין שגרירנו בושינגטון, יש לנו יד לא רק בדרכון הפעולה אלא גם פה ושם בהדגשת נקודה זו או אחרת. אך חשוב מאוד כי בדעת הקהל בעולם, לרבות ישראל (ואין להפריד בין השניים, כי שתיהן ניוזנות מאותה עיתונות), יהיה ברור כי היוזמה היתה מצד הסנאטורים ולא מצד שגרירות ישראל בושינגטון או ממשלת ישראל, כי אז גם הסנאטורים ייפגעו. נכון שאנשינו כלובי עשו עבודה נהדרת, ואף מצאתי לנכון לשלוח להם מכתב תודה על כך. אך לא ראיתי לנכון לפרסם את המכתב הזה, כדי שאיש לא יטעה לחשוב שכל הדבר נעשה תודות לעבודתם של אנשינו.

באשר ללוב, היא כנראה החלה חוששת כי נשארה במצב של בדידות, וכי היא חשופה אולי אפילו לפעולות נקם מצריות, כולל פעולות צבאיות או חתרניות מצד מצרים, והיות והיא נמצאת במאבק אדיר עם כל מי שרק אפשר בעולם, היא נשענת על בריה"מ באספקת נשק ובתמיכה פוליטית. כנראה שגם בריה"מ חוששת מן העמדה הפרו-אמריקאית של סאדאת, והיא מנסה לרמוז לסאדאת כי הנה, יש לה עוד ידידים בעולם הערבי, ולשם כך בחרה דווקא בקדאפי, שהוא האויב הגדול ביותר של מצרים. באשר לידיעות על אספקת הנשק הסובייטי ללוב, נחכה ונראה עוד כמה ימים.

756. עניני בטחון

לגבי חידוש מנדט כח החירום של האו"ם בשישה חודשים, הדבר בא בהפתעה לכולנו, לדעתי גם לסאדאת, כי יש לנו יותר ויותר את הרושם שהסיכום בין סאדאת לאסד היה על הארכת המנדט בחודשים, כדי להיות בקו ישר, ורק אחר כך שינו הסורים את דעתם. כלומר, אסאד הציג את המתינות של סאדאת בפרופורציה הנכונה, וחשוב שגם כמה ישראלים יזכרו זאת. כל העולם התרשם מהמתינות של סאדאת. והנה בא אסאד והעמידה באור הנכון. במקום שיהיה זה אסאד שיצטרך לחשוב בעוד חודשים אם להאריך את מנדט כח החירום, יהיה זה סאדאת, ואם לא יושג עד אז הסדר ביניים, יהיה סאדאת שקוע בבוכן והאחריות תהיה על מצרים, אם למלחמה ואם להמשך ההארכה. עתה יש מרחב זמן עד לכינוסה של ועידת ז'נבה ולא אתפלא אם מבחינת התאום עם הרוסים, אומרים עתה הרוסים לסורים: נסו לחשיג הסדר ביניים. אם תשיגו אותו - בבקשה. אך אם הסורים לא ישיגו אותו, יוכלו הרוסים להוכיח לאמריקאים כי הקליינט שלהם גילה מתינות וחשאייר מרחב תמרון. הוא חשאייר את סאדאת תקוע לבד, ובלי אותה הילת מתינות שששום מה כל מיני אנשים מנסים לתת לו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כולל ישראלים חשובים.

ראש הממשלה י. רבין:

אני לא רוצה לומר שהוא אינו מתון. אני לא מציע להחזעלם מהמהלכים של סאדאת, אך יש לראותם בפרופורציה הנכונה. גרומיקו לא בא לקאהיר, כלומר, במישור המצרי-רוסי, הדברים אינם כל-כך אי-אי-אי. לפי הידיעות שלנו, שוב עם כל הסייגים, סאדאת אינו מתכוון לסטות מעמדותיו באשר להסדר ביניים, כפי שהיו בתום השיחות, וזאת מסר כמעט לכל מנהיג אמריקאי אשר נפגש איתו. יכול להיות שזהו סיפור בלבד, אך בינתיים זוהי המציאות. אני תושב שנהגנו בסדר שלא קיימנו דיון מדיני. אילו קיימנו דיון מדיני, היינו מתפלפלים האם סוריה תאריך את המנדט או לא. עובדה היא שסוריה האריכה, ובכך נעלם אחד מהדיון. יש עוד דברים שהתבררו במשך הזמן. היתה ידיעה כיין בין ה-25.5 ל-30.5 יהיה שבוע

בלתי ברור. יש עתה ידיעות על הכנות לפתיחתה של התעלה. אני מציע שנקיים את הדיון המדיני לאחר פגישת סאדא-פורד. מוטב לקיים את הדיון עם מירב האינפורמציה. אין כל רע בכך שלא קיבלנו החלטות עד כה, אם כי אני בטוח שנצטרך לקבל החלטות. אני מציע שנחליט כאשר יהיה לנו יותר מידע, אשר יאפשר לנו לקבל החלטות אלו.

שר הדתות י. רפאל:

נדפסה הודעה של היו"ר התורן של השוק, לאחר ביקורו במצרים, בה נאמר כי השוק עשה הסכם עם ארץ-ישראל בגבולותיה הקודמים. אני שואל, א. האם כך כתוב בהסכם? ב. האם נכון שיינתנו יתרונות לארצות המגרב מעבר לתנאים שיינתנו לישראל? נדמה לי ששר החוץ אמר כי הובטח שכל מה שיינתן להן יינתן גם לנו.

ושאלה שניה: נתפרסמו ידיעות על שיחות בין דיניץ לבין דוכרינין ובין שגרירנו בבון לבין השגריר הסובייטי שם. האם אפשר למסור משהו בעניין זה? אם כן, כדאי היה לדעת זאת, אם לא - אני מוותר על החשובה.

שאלה שלישית: נתפרסמו ידיעות על חלוקי דעות בין ראש הממשלה לבין שר הבטחון על הערכת הנושא הירדני. האם אלה סתם ידיעות או שיש בהן ממש?

שר התיירות מ. קול:

הערה:

הערה קצרה ומשאלה: מה שקרה עם מכתב הסנאטורים וכל מה ששר החוץ אמר - ואני מקבל את ההערכה שלו - מוכיח כי פיק הברכיים שאחז אישים מסויימים בישראל לאחר השעיית השיחות היה מוגזם.

וממשלה: יהיה לנו בקרוב דיון מדיני, ובדיון זה אני רוצה להציג תיזה נגד הסדר ביניים עכשיו.

ראש הממשלה י. רבין:

תציג את התיזה בעת הדיון.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש שבינתיים לא ננהל כל מו"מ. בעתון אני קורא, כאילו מדובר על הסכם לשלוש שנים. אם סאדאת יסכים לשלוש שנים, נוותר על הכל.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זוהי ידיעה עיתונאית שאיש אינו נושא באחריות לה.

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה שבדיון המדיני כל אחד יהיה חופשי להביע דעתו.

ראש הממשלה י. רבין:

הממשלה לא שינתה דבר מהחלטותיה כפי שנתגבשו עד היום הזה. לא נרמז ולא נאמר שיש שינוי בהחלטות. כל שינוי יתקבל בממשלה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הממשלה לא נסוגה מנכונותה להסדר ביניים, ובנקודה זו רצוי שלא תהיה טעות. ישנה החלטת ממשלה האומרת כי האופציה הזו קיימת, אם התנאים יניחו את דעתנו.

שר התיירות מ. קול:

אני מזכיר זאת, כיוון שהדבר הוזכר בשבועיים האחרונים באופן קבוע. נאמר כי אם סאדאת יסכים לשלוש שנים, נמסור לו את המעברים ואבו-רודו, ושלום על ישראל.

שר המטרה ש. הלל:

אם שלום על ישראל, זה בסדר.

שר התיירות מ. קול:

אני לא מוכן לכך, ואני רוצה להיות חופשי בעת

שיתקיים כאן הדיון.

ראש הממשלה י. רבין:

הממשלה לא תחויב בשום דבר אשר חורג מהחלטותיה

הקודמות.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מקבל את הדעה של ראש הממשלה, כי נכנס לדיון סמוך לצאתו לארה"ב. זו היתה עמדת גס בדיונים קודמים. אז נהיה יותר חכמים ויותר בשלים לאותו דיון.

מדברי השר קול משמע כי תמיד אפשר לדון אם הסדר חלקי הוא טוב או לא. מה שברור הוא שקיימת החלטת ממשלה כי מנסים להשיג הסדר ביניים בינינו לבין מצרים והחלטה זו בעינה עומדת וכל האמור הוא בהתאם לכך. אני לא יודע על איזה פיק-ברקיים דיבר השר קול. אני מציע לא להרחיק לכת בהערכת מכתב הסנטורים, אם כי בוודאי אין גם לזלזל בו, אין לחשוב כי הוא יכול לבוא במקום הידברות והסכם עם הממשל ואני מציע לשר קול לא לשכוח שבשני נושאים יש תמימות דעים מוחלטת בין הסנאט לבין הקונגרס והם: לא יכול להיות קפאון ואמריקה לא תסכים לקפאון.

שר התיירות מ. קול:

גם אני איני בעד קפאון. אני מייצג כאן את עמדת

ל"ע ואת עמדת מפ"ם.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

על כל פנים ברור לי שאנו בעד הסדר ביניים

בז'נבה והלוואי שנגיע לכך.

רציתי לדעת אם חלה איזו התפתחות והתקדמות במגעינו עם הרוסים? היתה ידיעה שדיניץ נפגש מספר פעמים עם דובריניץ. האם הפגישות אכן נתקיימו? האם היו פגישות נוספות ובאלו כיוונים הן מתנהלות?

ראש הממשלה י. רבין:

אין חילוקי דעות בענין ההערכה על המצב בחזית הירדנית. יש עובדות שאין להן הסבר, אבל היינו כולנו בדעה אחת באשר לצורך בהערכות. אני חושב שכל הסיפור על חלוקי דעות מדומים נובע מכך שדובר צה"ל קבע ביקור כתבים צבאיים ביום א' שעבר בבקעת הירדן. כאשר נודע לי הדבר, התקשרתי עם שר הבטחון ושאלתי אם יש לנו ענין "TO PLAY IT UP". שר הבטחון אמר כי לא רק שאין לנו ענין "TO PLAY IT UP", אלא שכלל לא ידע על אותו סיור כתבים. הוא שוחח על כך עם הרמטכ"ל, ושניהם הגיעו להחלטה שצריך לבטל את הסיור. אם אמרו שאני ביטלתי, שיאמרו כי אני ביטלתי. מה שהעיתונות מבשלת, אין לו כל אחיזה. הכל נבע מביטול של אותו סיור כתבים צבאיים, שאיני מצטער עליו כלל. חסר היה לנו כי איזה קצין שם היה נותן לכתבים הצבאיים תאורים פלסטיים על הערכות הכוחות בשטח, וזה היה מתפרסם בכל העיתונות. העובדה שאנו צריכים להיות ערובים לכל אפשרות, אינה אומרת שאנו צריכים לשגע את היהודים ברחוב עם כל תזווה של טנקים. בכל אופן, אין בינינו כל חלוקי דעות.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לשאלותיהם של השרים שם-טוב ורפאל: לצערי איני יכול להצביע על שום התקדמות שחלה ביחסי ישראל-כריה"מ, לא בנושא של קשרים דיפלומטיים וגם לא בנושא העליה. אך ברשותכם, ועל דעת ראש הממשלה, בשלב זה מוקדם לדבר על הדרכים שבהן משתמשים כדי לברר זאת. בבוא העת, הממשלה תהיה הראשונה שתקבל דוח, אם תבוא עת כזו כפי שאני מקווה.

לגבי השוק המשותף, בהסכם איתו כתוב כי זהו הסכם בין השוק המשותף למדינת ישראל, אבל נדמה לי כי בענין זה צדוק אולי יוכל להחכימו. לא כתוב בהסכם שום דבר בענין זה על דרך השלילה, אלא נאמר כי ההסכם הוא עם מדינת ישראל. היה רגע שמישהו מהיועצים שלי חשב, אולי כדאי להכניס את השטחים, ואמרתי כי זה רק יגרום להחלטה שלילית, ובכוונה לא הזכרנו זאת, בלאו

הכי תפוזי עזה ילכו בחסות המועצה לשיווק פרי-הדר. בהסכם עצמו אין התייחסות שלילית אלא חיובית, וההסכם חל על המקומות עליהם חל החוק הישראלי.

באשר לארצות המאגרב, כבר דיברתי על כך שארצות אלה קיבלו אופציה מיוחדת עוד כאשר נחתמה אמנת רומא, אותה לא מימשו עדיין. אמרתי כי אם וכאשר ייחתם ההסכם איתן, הוא יהיה טוב משלנו. לעומת זאת, כל הסכם אשר ייחתם עם מדינה ים-תיכונית אחרת, בין אם תהיינה אלה מדינות ערב, ספרד או מלטה, ויהיו להן יתרונות שאינם כלולים בהסכם איתנו, מובן כאליו שישאו ויתנו איתנו לשם השוואה. אך למדינות המאגרב יהיה מעמד מיוחד, ואת זאת כבר אמרתי.

באשר לפגישות דיניץ-דובריניץ, אין כל התקרמות.

ראש הממשלה י. רבין:

אפשר לומר כי מגעים היו. הם עומדים על סודיות. ברגע שיהיה שביל של סיכוי, נדווח על כך לממשלה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לא כל ידיעה שצתפרסמת יש לה רגליים, אך זוהי

מציאות חיינו.

אני רוצה להבהיר לשר קול, כי בשעתו הודענו שאנו מוכנים להסדר ביניים, לא רק להסדר ביניים מקיף והסדר שלום כולל, ועל סמך זאת פועלת ארה"ב. היא יודעת שהמצרים לא קיבלו את תנאינו ואנו לא קיבלנו את תנאי המצרים, במו"מ שקיסינג'ר ניהל, אך לא ביטלנו את נכונותנו העקרונית להסכם ביניים קטן או מקיף, ולא הסתלקנו מז'נבה.

שר התיירות מ. קול:

לא הצעתי לבטל שום החלטות. איני חי באשליות, ואיני חושב שדברים אלה מתרחשים מהר. נניח שאני בעד הסדר כולל ויש ויכוח בינינו אם ללכת בדרך זו או אחרת, ואני רוצה להציע לממשלה כי נתחיל בדיאלוג עם ושינגטון, אולי אחרי שראש הממשלה יבקר שם, כי לגבי הקו הסופי בהסדר הכולל, הם (האמריקאים) מתחייבים לשנות את עמדתם מתכנית רוג'רס ולהאבק בדעת הקהל האמריקאית על גבולות בטחון. איזה ענין יש לנו, אני שואל את ראש הממשלה ואת שר החוץ, להכריז קבל עם כולו, גם כלפי הערבים וגם כלפי הרוסים, כי התכנית האמריקאית להסדר כולל היא רק תכנית רוג'רס, כפי ששר הבטחון עשה בריון פנימי במפלגת העבודה, וכפי שעשה גם שר הדתות.

ראש הממשלה י. רבין:

השר קול, אני מצטער, אם יש לך הערה לשר X או Y, טלפן אליו. אמרנו כי אנו לא עורכים כל דיון כרגע.

צריך לשקול אם הממשלה או הכנסת צריכים להביע הערכה לסנאטורים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

האמת היא שוו לא היתה פעולת הסנאט, אלא פעולתם של כמה סנאטורים. אולי יו"ר הכנסת אישית ישלח להם הערכה.

ראש הממשלה י. רבין:

בכל אופן לא הממשלה.

שר השיכון א. עופר:

היות ואני מעריך כי זוהי מפרעה, על מנת לגבות

את החמורה...

השר י. גלילי:

יושבי ראש הסיעות יכולים לשלוח הערכה.

ראש הממשלה י. רבין:

עדיפה פעולה משותפת. אני מציע ששר החוץ יבדוק

את הדבר.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

יו"ר הסיעה הדמוקרטית לא חתם.

ראש הממשלה י. רבין:

מנספילד מעולם לא חתם על משהו למעננו. אני

מציע שהעניין ייבדק ויתואם עם צדוק.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אתאם זאת עם צדוק ועם יו"ר הכנסת.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

מתי נסיעת ראש הממשלה?

ראש הממשלה י. רבין:

ב-10 ביוני. אני נוסע ביום שני, וביום ד'

תתחלנה השיחות.

שר העבודה מ. ברעם:

מתי תחקיים פגישת סאדאת-פורד?

ראש הממשלה י. רבין:

בימים ראשון ושני בשבוע הבא.

שר התיירות מ. קול:

איוז אופרה תוצג או בזלצבורג?

ראש הממשלה י. רבין:

אאידה.

757. אשרור ההסכם בין מדינת ישראל והקהיליה הכלכלית האירופאית

ראש הממשלה י. רבין :

אם אין הסתייגות לאשרורם, הם מאושרים.

השר לקליטת העליה ש. רוזן :

מי קרא אותם?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

היועץ המשפטי לממשלה.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מבקש, אם אפשר, שמרבית השרים יבואו לכנסת
מחר בעת ההודעה על האשרור.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

ההודעה תהיה ב-16:00, וזה יימשך זמן קצר. הכל
מתואם עם הכנסת, עם הסיעה שלנו ועם סיעות הקואליציה. הסיעות המסורנה הודעות
קצרות, והכנסת תרשום זאת לפניה. יו"ר הכנסת יקבל יפוי כח לקשור קשרים עם
הפרלמנט האירופאי אשר הביע רצונו לכך.

מ ח ל י ט י מ :

א. לאשר את ההסכם בין מדינת ישראל והקהיליה הכלכלית האירופאית והכתב הסופי, אשר נחתמו בבריסל ביום א' בסיוון תשל"ה, ה-11 במאי 1975.

ב. לייפות כוחו של שר החוץ לבצע את ההחלטה הזו.

(נוסח ההסכם נמצא במזכירות הממשלה)

758. אשרור ההסכם בין מדינת ישראל והקהיליה לפחם ולפלדה

מ ח ל י ט י מ :

א. לאשר את ההסכם בין מדינת ישראל ובין הקהיליה האירופאית לפחם ולפלדה.

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע את ההחלטה.

(נוסח ההסכם נמצא במזכירות הממשלה).

759. סכסוך העבודה בחברת "קו צינור הנפט אילת-אשקלון"

שר האוצר י. רבינוביץ :

הסכסוך בקצא"א נחדש. ההסתדרות לאחר שסיכמה קודם כי היא מאשרת פיטורי 13 עובדים והעברתם של 5 עובדים נוספים, הפעילה ועדה מיוחדת בראשותו של נפתלי אושפיז אשר בורה את המסקנות הקודמות ואישרה אותן מחדש. לאחר אישור מחדש, שוב תפסו העובדים את הסירות והם משכיחים את הנמל. לאחר שהעובדים ביזו את ההסכם, את פסק הדין ואת הממשלה, אני מציע להטיל על קצא"א שתפעל להחזיר את המצב לתקנו, אם באמצעות המשטרה ואם בצורה אחרת. אני חושב שזהו אחד המקרים החמורים ביותר, ועכשיו, לאחר שההסתדרות ניסתה את כוחה ואינה יכולה להשפיע עליהם, אין לנו ברירה אלא לפעול.

ראש הממשלה י. רבין:

לפי ההודעה ברדיו, ההסתדרות הסירה מעליהם את

ההגנה המקצועית.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני בעד זה שנעשה סדר בביתנו. הייתי מוכן להציע הצעה לממשלה, אך טרם הספקתי להראותה לשר המשפטים. אני נותן אותה לו עכשיו, ומקריא אותה עכשיו: "הממשלה רואה בחומרה רבה את ההתנהגות של קבוצת עובדים בחברת קו צינור הנפט אילת-אשקלון, שגרמה להשבתת פעולות החברה. הממשלה קובעת כי עולתה התקינה של החברה חיונית ביותר למדינה. הממשלה רושמת בפניה הודעת שר האוצר כי הפעולה של קבוצת העובדים נוגדת את החלטות ההסתדרות וסיכומיה החוזרים בנושא. הממשלה מתייצבת מאחורי החברה בהחלטתה לנקוט בכל האמצעים החוקיים להפעלה מיידית של שירותי החברה. הממשלה מסמיכה את שרי העבודה והאוצר לנקוט בכל הצעדים החוקיים שיידרשו לדעתם כדי להבטיח הפעלת שירותי החברה לרבות צווי ריתוק במקרה הצורך."

שר המשטרה ש. הלל:

אני זקוק ליתר הבהרה. מאחר ומדובר בסיוע משטירתי, מה רוצים שהמשטרה תעשה?

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע שהממשלה תקבל את הצעת שר האוצר ותמנה את ראש הממשלה, שר האוצר, שר המשפטים ושר המשטרה לקבוע את האמצעים לפעולה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני מסכים.

ראש הממשלה י. רבין:

כלומר, משחמץ מכך כי קיימת אפשרות להפעיל את המשטרה.

שר השיכון א. עופר:

אני מציע לצרף גם את שר העבודה.

ראש הממשלה י. רבין:

בסדר.

אני חושב שההסתדרות עשתה כאן מעשה חיובי משתי בחינות: א. בכך שהסירה מעליהם את ההגנה המקצועית (אם אכן יתברר כי כך הוא הדבר); ב. בעצם הקביעה של ההסתדרות כי בעניני הקשר של הארץ עם החוץ אין לחבל. הענין רציני עוד יותר מיחסי מצרים-לוב. הגענו לכך שכמה קבוצות לחץ קובעות את הקשר של ישראל עם העולם. אני מפריד בין בעיה זו לבין בעייתם של מפעלים חיוניים. מנתקים אותנו מן החוץ בניגוד לכל ההסכמים, ומי שנרתע בסופו של דבר מפעולה, זוהי הממשלה. אני פשוט לא מבין זאת. אני מציע, בהזדמנות זו, כי בנושא קשרי המדינה עם העולם החיצון, ננהג לפי אמות-מידה אחרות. באשר לשאלה איך ומה, הייתי מציע הפעם כי שר האוצר, שר התחבורה, ושר המשפטים יביאו הצעה. לא יתכן שנעמוד כל יום, בניגוד לפסק-דין של בתי-דין לעבודה, בניגוד לכל מה שקיים, במצב כזה כאשר אנו תלויים, נלחמים על הנפט, נאבקים על אבו-רודס ועל באב-אל-מנדב, ובסופו של דבר במה כל זה נתקע?

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

גם "אל-על" מנחת את קשרי האויר.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מפריד בין שני הדברים. קיימת עתה בעיה קצא"א, ואני מציע הצעה קונקרטית. אני מציע כי בנושא הקשר של ישראל החוצה ננהג בדרך אחרת.

שר הסעד מ. חזני:

ישנו גם נושא הטלגרף.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבריל. אני חושב שקיים כאן מצב מוזר. אני לא חושב שהגענו באיזה שהוא תחום חיוני לישראל, להתדרדרות כזו, כפי שהיא קיימת בתחום הקשר בין ישראל לעולם החיצון.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

פשוט מנצלים את העובדה שאנו מדינה במצור, אחרת אפשר היה לנסוע לביירות ולקחת שם מטוס.

ראש הממשלה י. רבין:

המצב הוא שהסתדרות יצאה עוד לפני הממשלה לקביעת ייחודו של הטיפול בנושא זה.

שר המשטרה ש. הלל:

לגבי צווי הריתוק, במקרים כאלה נהגנו להסמיך את חשד הנוגע בדבר, אם יראה צורך במסגרת טיפולו להוציא צווי ריתוק, לעשות זאת על דעת הממשלה. אני חושב שצריך לתת לו סמכות לכך, כי זוהי אחת האפשרויות שצריך להביא בחשבון.

שר המשפטים ח. צדוק:

שתי הצעות לנוסח ההצעה, האחת זהה עם מה שאמר שר המשטרה. צריכה להיות פיסקה המסמיכה את חשדים הנוגעים בדבר לנקוט פעולה במידה שתירוש מהם.

הפיסקה האחרונה בהחלטה זו מחייבת שינוי נוסח, כי לא נראה לי שהממשלה פונה בתביעה אל החברה. החברה עושה והממשלה מתייצבת מאחוריה. אך אני מציע כי חשדים אשר הוסמכו לקבוע את דרכי הפעולה, יקבעו גם את הנוסח הסופי של הסעיף הזה.

שר האוצר י. רבינוביץ:

הייתי רוצה שהאלוף בוצר יוסיף כמה דברים על מה שמתרחש שם, אך אומר קודם כי אנו נמצאים עתה בעיצומו של זעזוע העובר עלינו ביחסי העבודה, בעיקר בתחום יחסי העבודה בממשלה ובשירותים הממשלתיים. אני חושב שמבחן קצא"א הוא אולי המבחן הראשון ויתכן מאוד שנצטרך לעמוד בפני זעזועים ומבחנים קשים עוד יותר. אני בעד זה שנפעל מהר ומיד.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

מה ההצעה?

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני מקבל את הצעת ראש הממשלה כי ועדת חמשת חשדים תקבע מיד את המהלכים לחיסול השביתה שם.

שר הדתות י. רפאל:

ההערה שלי מכוונת לסעיף שלגביו הערתי הערה דומה בהזדמנות אחרת. נאמר כאן, כי הממשלה רושמת לפנייה את הודעת שר האוצר, כי הפעולה של קבוצת העובדים נוגדת את החלטת ההסתדרות וסיכומיה. אני חושב שחשוב מאוד להדגיש את עמדת ההסתדרות, אך לא בצורה כזו. צריך להביא בחשבון כי הממשלה

תקבע את עמדתה בשביתה אשר נתמכת על ידי ההסתדרות. אני מציע אותו תוכן. חשוב לרשום כי העמדה נתמכת על ידי ההסתדרות, אך לא בצורה כזו, כי בכך מתחייבים כאילו לעתיד לבוא, אם תהיה שביתה שאינה נתמכת. אני מזהיר מפני הדבר הזה בפעם השניה, ואני חושב שאלה אשר ינסחו את ההחלטה צריכים להיות ערים לכך.

שר התיירות מ. קול:

אני מסכים לדברי שר האוצר כי זהו מבחן ראשון, אך הגיע הזמן שחטו אוזן לכך שיש צורך לנקוט באמצעים בלתי שגרתיים לגבי שירותים חיוניים ביותר, כאשר מביאים כאן הצעות, וגם השר האוצר הניח הצעה לפנינו בענין זה. אתם מתחמקים מהצעותינו, כי בהסתדרות אין מסכימים לכך. אני מדבר על בורות חובה בשירותים חיוניים ביותר.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

כאן היתה בורות.

שר התיירות מ. קול:

אם היתה בורות צריך לקיים אותה. אני חושב שזהו מבחן החוק. צריך להוכיח כי מאחורי הבורות יש כח. אני איני משלה את עצמי, החוק בלבד אינו מספיק, אך ישנה עתה אווירה של הפקרות מוחלטת, ובאווירה של הפקרות מוחלטת, עוד מעט יוכלו העובדים להמציא טיעונים, כי הם נמצאים מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל, ואסור לנו לטפל בהם. אנו עומדים על פרשת דרכים רצינית. אתה נפגש עם סטודנטים, עם נוער בבתי ספר, וכולם שואלים לקראת מה אנו הולכים בכלל, כאשר כל אחד עושה הישר בעיניו.

ראש הממשלה י. רבין:

זהו דיון כללי.

שר התחבורה ג. יעקבי:

האם אנו צריכים לחמם האחד את השני כדי שנהיה

נגד שביתות?

שר התיירות מ. קול:

אני מכבד מאוד את הדוקטרינות שאנשים כאן קשורים אליהן, אך הדוקטרינה הזו, שיש בה יסודות של משטר דמוקרטי, הורסת את המשטר הדמוקרטי, וזה כבר קרה בעולם.

ראש הממשלה י. רבין:

אם אתה רוצה דיון ביחסי עבודה, בבקשה.

שר התיירות מ. קול:

אני תומך בהצעת ראש הממשלה. יש להדגיש שההסתדרות עומדת יחד אתנו בענין זה, והשר רפאל אינו צודק בדבריו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני בהחלט סבור כי בענין קצא"א נוצר מצב שאי אפשר לסבול, כאשר קבוצה קטנה של עובדים מנתקת קשר ימי יחידי שיש לישראל. נתקלנו במצבים כאלה ופעלנו בהחלטיות נגד קבוצת העובדים אשר ניתקה את אספקת

המים לאילת. יש לשר קול דעה קבועה מאוד בעניין חוק בוררות חובה, והוא מסרב ללמוד מנסיונן של ארצות אשר הנהיגו זאת והדבר התפוצץ ולא הצליח. אך יש ערך תעמולתי בחזרה על כך מדי פעם, אם כי יש גם נימוקים עקרוניים מדוע אין להנהיג בוררות חובה. כל זה עדיין אינו פותר את הבעיה.

בקשתי רשות הדיבור כדי לומר, שדווקא משום שישנה תמיכה מצד ההסתדרות בעניין הקונקרטי הזה, אני מציע שלא נעשה כל צעד, שבמקום לבודד את הסכסוך הזה יהפוך אותו לסכסוך גם עם גופים אחרים, והדבר קל מאוד. אני מסכים שניתן לחמישה שדים לנסח את ההצעה.

ראש הממשלה י. רבין:

ולפעול.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

ולפעול, אך אני רוצה להזהירם, למשל, מהחלטה להפעיל בשלב זה כח משטרה נגד השובתים האלה. זה דבר אשר יכול להפוך את הסכסוך בין הממשלה לצבור זה לסכסוך בינה לבין צבורים אחרים בנמלים.

ראש הממשלה י. רבין:

מה המסקנה, להכנע?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני בעד הפעלת צווי הריתוק, ולא קרה עד היום הזה שצווי ריתוק לא נתקבלו על ידי העובדים. כל שימוש במשטרה רק יגדיל את הסכסוך וימנע פתרון.

מר א. בוצר:

הייתי רוצה לציין בכמה מילים את חשיבות המפעל הזה, פרט לקשר עם העולם החיצוני. החברה הזו שותפה עם הפרסים.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבקש מכולם, לא לפרסם זאת.

מר א. בוצר:

ואני חושב שהקושי לנו לנהל את החברה ולהעביר נפט, עלול להשפיע על מערכת היחסים לפחות במישור הנפט עם השותפים שלנו. במקרה של שביתה זו, ההסתדרות עשתה מעל ומעבר למה שניתן היה לעשות. אישור של מועצת-פועלי אשקלון, ועדה אשר בדקה את העניין, החלטה מחודשת, ובשני השלבים האחרונים של הסכסוך התערב מזכ"ל ההסתדרות בעצמו. הוצעו לעובדים הצעות פתרון, כדי שייקלטו במקומות עבודה אחרים. העובדים, לאור נסיונם בעבר, משוכנעים כי בכח ישיגו את מטרותם, והם לא רק הצהירו על כך, אלא אף נהגו כך. בשלושה מקרים אף נהגו בצורה אלימה בהחלט. לפי הערכתי, העובדים האחרים לא יתערבו. בחדשות השעה 10:00 ו-11:00 נאמר כי איגוד הדרוגים של צי הסוחר, אשר תמך בהם בעבר, הודיע כי אין הוא תומך בהם עתה. זוהי לדעתי תופעה קיצונית מאוד של שימוש בכח ופריקת כל עול.

שר המטרה ש. הלל:

מאחר והשד שם-טוב העיר על שימוש בכח מצד המשטרה, אני רוצה לומר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי אפשר לצפות מהמשטרה רק לכך שתדאג כי לא תהיה אלימות ולא יופר הסדר. אין המשטרה מטפלת בגופו של סכסוך, אלא כאשר מתלווים אליו אמצעי אלימות והפרת הסדר, כמו לקיחת סירות בצורה בלתי חוקית וכו'. פעולת המשטרה עכשיו היא במסגרת החוק, כדי לקיים סדר צבורי ולמנוע אלימות. כך ששימוש במשטרה כבגורם אשר פותר סכסוכי עבודה, אין בו כל אחיזה.

שד הפנים י. בורג:

האם הסירות נגנבו מבחינה יורידית?

שד המשטרה ש. הלל:

על מקרה זה איני רוצה לדבר, כי איני מכיר את כל הפרטים, אך במקרה הקודם היתה תלונה כי הסירות נלקחו בניגוד לרצון הבעלים.

שד החינוך והתרבות א. ידלין:

בכמה עובדים מדובר?

מר א. בוצר:

דרישת החברה היתה לפטר 40 עובדים. ההסתדרות אישרה צמצום של 18 עובדים - מהם 13 מיועדים לפיטורים ו-5 אשר ייקלטו במקומות עבודה אחרים. הפעילות האלימה מבוצעת על-ידי 66 עובדים.

שר המטטרה ש. הלל:

רק באשקלון?

מר א. בוצר:

כן.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אנו מתייחסים לדברים אלה בשלווה מסוכנת. אני יודע את המגבלות, אך זהו אחד המקרים החמורים ביותר למעמד ישראל. אם השביתה תימשך כמה ימים נוספים, כל אלה שעורכים את הנפט של קצא"א בעולם, אולי יחרימו את מדינת ישראל, על כל החשלוכות אשר יכולות להיות לכך בינינו לבין הפרסים.

אני בעד פעולה מהירה מאוד, לאחר שכל המהלכים על ידי ההסתדרות ועל ידינו מוצו עד תוכם.

ראש הממשלה י. רבין:

כל עתיד קצא"א עם פתיחת התעלה יהווה בעיה. אם נוסיף לכך את מה שקורה עכשיו, איני יודע מה יהיה.

מ ת ל י ט י מ :

הממשלה רואה בחומרה רבה את ההתנהגות של קבוצת עובדים בחברת קו צינור הנפט אילת-אשקלון, שגרמה להשבתת פעולות החברה. פעולתה של קבוצת העובדים נוגדת את החלטת ההסתדרות וסיכומיה החוזרים בנושא.

הממשלה קובעת כי פעולתה התקינה של החברה חיונית ביותר למדינה ומתייצבת מאחורי החברה בהחלטתה לנקוט בכל האמצעים החוקיים להפעלה מיידית של שירותי החברה.

הממשלה מסמיכה את ראש הממשלה ושרי האוצר, המשפטים, העבודה והמשטרה לפעול על דעת הממשלה כדי להחזיר לתקנה את העבודה בחברה.

שר האוצר מוסמך לנקוט בכל הצעדים החוקיים שיידרוש לדעתו כדי להבטיח הפעלת שירותי החברה, לרבות התקנת תקנות לשעת חירום על פי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט תש"ח-1948.

760. תביעות השכר של עובדי שירותי ההנדסה במשרד התקשורת

שר החקלאות ושר התקשורת א. און:

לפני 3-4 שבועות הוחלט בישיבת הממשלה ליישם את דו"ח ועדת גילמן. כזכור, ההסתדרות מינתה ועדה בראשות מר גילמן, אשר החליטה ליישם את מסקנות ועדת מויאל על כל עובדי התקשורת. החלטת הממשלה אומרת: ליישם את החלטות ועדת גילמן, אך רק ב-1976. העובדים אינם מקבלים את החלק השני של ההחלטה ורוצים כי הביצוע יהיה מאוגוסט השנה. לאחר מו"מ איתם הם הציעו הצעת פשרה, לפיה ישולם להם החלק השוטף באוגוסט השנה, ואילו ההפרשים יחכו עד 1976. זוהי רטרואקטיביות מאפריל השנה. לצערי הגדול, לא הצלחתי לקיים ישיבה מסודרת בהשתתפות שר האוצר ומזכ"ל ההסתדרות, מפני שבדיונים המוקדמים גם מזכ"ל ההסתדרות היה בדעה כי ינסו לשכנע את העובדים להסכים לכך שהתשלום ייעשה בינואר 1976, אך מאנשיו קיבלתי הודעה מוסמכת לפני יומיים, כי במידה שהתשובה תהיה שלילית, הנושא

יובא לדיון אל המחלקה לאיגוד מקצועי ביום ג' הקרוב, ויומלץ לפני המחלקה על שביתה בתמיכת ההסתדרות. את הדברים האלה מסר לי חיים ברנשטיין.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אם מביאים את הענין לממשלה, חברי הממשלה - חוץ מאלה החברים בועדת שרים לשכר, אשר מכירים כבר את הנושא - חייבים לדעת את ההתפתחות בצורה נרחבת יותר. לפני שנה בערך הפעלנו את ועדת מויאל, כדי שתבדוק את תביעה של עובדי הדואר, שדרשו תוספת ספציפית עוד לפני שסיכמנו עם ההסתדרות על הארכת הסכמי העבודה. כלומר, היה להם קייז מסויים, ואז בהתייעצות אצל ראש הממשלה הופעלה ועדת מויאל. ועדת מויאל ישבה חודשים רבים וסיכמה כי ל-7,000 עובדי הדואר מגיעה תוספת מיוחדת, על סמך תביעות עובדים אלה עוד מהתקופה שלפני הסיכום שלנו עם ההסתדרות על הארכת הסכמי העבודה, אך ביולי 1975, כאשר ועדת מויאל סיכמה את עבודתה, החליטו עובדים אחרים בדואר ובראש וראשונה בדואר הנדסה, לתבוע מאיתנו יישום מסקנות אלה גם לגביהם, כלומר, על עוד 8,000 עובדים. אמרנו כי אנו מתנגדים לתביעה זו, כיוון שאם הדבר יתבצע גם לגבי עובדים שועדת מויאל לא התייחסה אליהם, האש תאחז בכל המערכת שלנו, ואכן כך היה. מכיוון שכיום אנו עומדים בפני תביעות רבות מצד עובדים במשרדי הממשלה השונים, אשר רוצים שמסקנות ועדת מויאל יחולו גם עליהם. בינתיים, דנה המחלקה לאגוד מקצועי - אני חושב בלי ידיעת המזכ"ל של ההסתדרות - בתביעה זו של יתר העובדים בדואר, והפעילה ועדה בראשות גילמן, מבלי שבכלל נתנו הסכמתנו להפעלת ועדה נוספת זו.

ועדת גילמן ישבה וקיבלה סיכומים, והמחלקה לאיגוד מקצועי סמכה ידיה על המלצות ועדת גילמן, כך שאנו נמצאים היום במצב מסובך מאוד עם עובדי הדואר. עובדי הדואר טוענים שההסכם גם אם לא נעשה בהסכמת הממשלה, הינו מחייב, מכיוון שישנה החלטה של המחלקה לאיגוד מקצועי ביחס אליו. אנו טוענים: א. הועדה לא הופעלה על ידנו; ב. הדבר גורר אחריו תביעות מצד 28 אלף עובדים נוספים במערכת שלנו. אמרנו כי לקראת ינואר יתכן מאוד שצריך לברר את בעית השכר. השנה אנו עומדים בכל כוחותינו, במאמץ שלא לגרור את כל הסכמי השכר,

גם מעבר לעובדי הממשלה. אך הם בשלהם. בינתיים נסעתי לארה"ב, והם הואילו לדחות את השביתה שלהם בשבועיים. ההסתדרות גם היא נמצאת במצוקה מסוימת. הועדה הופעלה כדין או שלא כדין. אני מבין שיש מרירות בין העובדים, מאחר והמחלקה לאגוד מקצועי סמכה ידיה על המלצות ועדת גילמן. אני רואה את הדבר בחומרה רבה מאוד. ישבנו עם המהנדסים ביום ו' האחרון, במסגרת ועדת שרים לשכר, והם מודעים היטב למצב במדינה, לסכנות הקיימות, לחומרה הקיימת, אך הם אומרים כי אם לא ניתן להם תוספת שכר של 700 לירות נטו, הם ישביתו את המדינה כולה ובלעדיהם הרי לא נוכל לעשות את המלאכה. זהו נוסח דיבורים.

זוהי התפרעות, כאשר אנו נמצאים במצב כה חמור. הרגשתי היא כאילו הכל הולך למישדין, מבלי שזהיה להם כל מודעות למצוקת המדינה. אולי זוהי אשמתנו, שאנו לא מסוגלים להתדיר את התחושה הזו לציבור הרחב. אך הדילמה שאנו עומדים לפניה בתחום היחסים שלנו בדואר היא מסובכת מאוד וטוב שהענין מגיע אל הממשלה, כדי שהאחריות לא תהיה על ועדת השרים לשכר או על שר האוצר בלבד.

ראש הממשלה י. רבין:

אני רוצה להזכיר כי לפני שבועיים - שלושה קיבלה הממשלה החלטה, וההחלטה נמסרה. השאלה היא פשוטה, האם הממשלה עומדת בהחלטה גם מול שביתה. ההחלטה אומרת כי מיישמים את מסקנות ועדת גילמן מה-1 בינואר. לא יתכן שכל שר יצא בדברים שיכולים לקבוע יותר מכל דבר אחר. זוהי הבעיה המרכזית בעיני, וכולם מתעסקים עם מה אמר סאדאט ומה לא אמר סאדאט.

שר האוצר י. רבינוביץ:

כיוון שאתה מתחיל את סדר יומה של הממשלה באינפורמציות הפוליטיות, כל יתר הדברים נדחקים לסוף. אולי כדאי היה להתחיל את הישיבה בדיון בנושאים אלה ולא באינפורמציה, ואז ניתן יהיה בוודאי לברר דברים

עקרוניים במשק.

ראש הממשלה י. רבין:

מה שמסר אוזן פירושו, שהצמדות להחלטת הממשלה, משמעותה אפשרות סבירה מאוד של שביתה.

שר החקלאות ושר התקשורת א. אוזן:

בתמיכת ההסתדרות, ושביתה כזו משקת גם את הרדיו והטלוויזיה.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

לא אתנגד להחלטה שקיבלה הממשלה בשעתו, אבל אם תהיינה הצעות אחרות, ללכת לקראת פשרות, אעמיד להצבעה הצעה מרחיקת לכת, והיא שהממשלה תיסוג מהסכמתה לקיים את פסק הבוררות של ועדות שונות אשר הוקמו אמנם על דעתה, כי טעות גוררת טעות, ואם לא ניסוג מהטעות הראשונית, אין לנו שום סיכוי להגיע לאיזה שהוא חוף מבטחים. הטעות הראשונית היא שהוקמו מספר ועדות. אותה ועדת מויאל, ועדת בן-זאב לענין הבטוח-הלאומי. הממשלה הלכה לקראת פסק-דין של ועדת בוררות, וזה היה כדור שלג שאי אפשר לעצרו, כי בבטוח-הלאומי החליטו לתת לחלק מהעובדים, ולא לתת לעובדי המחשב, כי אילו נתנו לעובדי המחשב, זה היה גורר אחריו את עובדי המחשב בכל המדינה. אין מוצא אלא לומר, כי ועדת בן-זאב לא התקיים, כי החלטותיה עומדות בסתירה להקפאה שאנו רוצים לעמוד עליה במאבקנו עם המהנדסים או עם דרג זה או אחר. עצם הפגישה שלנו עם המהנדסים אומרת מרד של הטכנאים. אני חושב שועדת מויאל גרועה משתי בחינות: א. היא נתנה דברים לא הגיוניים, כל מיני תוספות מצחיקות; ב. היא נתנה זאת לעובדים בירושלים ולא בתל-אביב - או להפך, כבר איני זוכר - ואני מבין מדוע נתנה לחלק ולא לכולם.

אי אפשר להגדר לטעויות נוספות. מול הצד של כל השובתים, ישנו הצד של מדינת ישראל, והצד של מדינת ישראל אומר הקפאה מוחלטת, לא ישיבות עם אף אחד, לא דיונים עם אף אחד ולא ועדות עם אף אחד. לדעתי, צריך לשקול את הנקודה הזו עכשיו, אך איני מתעקש להעמידה על סדר-היום אם לא תהיינה הצעות בכיוון של הגדרות אחר טעויות.

שר התחבורה ג. יעקבי :

בישיבת הממשלה אשר דנה באישור מסקנות ועדת גילמן, נשאיתי במיעוט ואני מצטער מאוד שלא הייתי ברוב. אני חושב שכל העניין נעוץ בחטא הקדמון של ועדת מויאל, אשר הסתייגתי ממנה לא פעם ולא פעמיים בישיבות ועדת השדים לענייני שכר ובשיחות עם שד האוצר. העברתי בימים האחרונים לשד האוצר ולראש הממשלה עותקים של מכתבי גופים שבחזומי האחיות שלי, אשר קובעים כי אם לא יחולו עליהם המלצות ועדת גילמן, הם פותחים בשביתות, גופים שהחיוניות הלאומית שלהם אינה נופלת מזו של אלה שעליהם חלות המלצות ועדת גילמן, ביניהם ועד עובדי שדה התעופה בן-גוריון.

שר העבודה מ. ברעם :

הם היו הראשונים שקיבלו את התוספת.

ראש הממשלה י. רבין :

הראשונים היו עובדי דואר הנדסה.

שר התחבורה ג. יעקבי :

תאמין לי ברעם, כי איני יודע בדיוק על מה אתה מדבר. יעיד על כך ירמנס, כי ישנה הבטחה של השר יריב לעובדי התעופה והם תובעים להגשימה. זוהי הבטחה פורמלית של השר יריב. אני לא מערער עכשיו על ההחלטה הקודמת של הממשלה בעניין ועדת גילמן, למרות שאני חושב כי זה היה מישוגה כבד, והסיבות שבגללן אנו עומדים מדי פעם בלחץ, אינן ערטילאיות ומופשטות, לחצים, התחייבויות ללחצים אשר מזמינות לחצים חדשים. אנו לא יכולים לצפות מעצמנו או מאחרים, כי אם לא ננתק את המעגל, הלחצים האלה ייפסקו. עצם העובדה שהממשלה החליטה להענות למסקנות ועדת גילמן מוכרחה להביא ללחצים. אם אין מנתקים את המעגל באיזו שהיא נקודה שרירותית, אי אפשר להפסיק את הוהלך, ואם לא נבין זאת, לא נעשה את המוטל עלינו. במערכת הנוכחית של המשק, הממשלה עצמה הזמינה שורה של לחצים בתחומי השכר, כתוצאה מהחלטה מוטעית ביסודה בעניין ועדת מויאל וועדת גילמן, המתעלמות מצרכי המשק. אני לא מציע לזוז כהוא זה מהחלטה קודמת של הממשלה, עם כל המסקנות והמעצמויות הנובעות מכך, אלא אם כן אנו מחליטים לאמץ לנו מדיניות אחרת, אך צריכה זו להיות מדיניות כוללת ולא מדיניות אד-הוקית, לא בקטע מסוים אשר מזדמן אל השולחן. יכולתי לזמן אל השולחן עוד 15 נושאים דומים שחיוניותם והקריטיות שלהם, ומידת הצדק המסתתרת מאחורי התביעות בהם, אינן פחותות מזו. לכן המקריות בהבאת הנושאים ובנקיטת העמדות, היא לדעתי הרת-אסון. רוצים לשנות מדיניות ולהניח בצד את ההחלטות שלנו בדבר הארכת הסכמי העבודה - בבקשה. רוצים להיות ערים לצרכי המשק לאורך כל הקו - צריך לדעת כי השיטה האד-הוקית הזו זורקת אותנו מדרך המלך.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

כשמעלים את הטון, אין זה מעיד על הכרת הנושא.

שר התחבורה ג. יעקבי:

אני בענין זה בהחלט מכיר את הנושא ומתרגש מכך, כי אני עומד בעימותים יותר חמורים ומנהל מלחמות יום-יומיות. ולכן שאלתי שאלה, כי הדבר הקל ביותר הוא להביא עוד 15 נושאים.

שר הסעד מ. חזני :

גם אני נמנית על אותו המיעוט אשר התנגד להצעה לאמץ את ועדת גילמן, ומשתי סיבות שטוב לחזור עליהן :

1. כי איש לא ידע מהי ועדת גילמן. על ועדת מויאל הממשלה ידעה, על ועדת שרים לענייני שבר ידעה, אך איש לא ידע מהי ועדת גילמן, לי נודע על עצם קיום ועדה זו כבר על יד השולחן הזה, ולכן קיומה אינו מחייב את הממשלה.

2. אם נכנסים לפשרה של ינואר 1976, זה אומר לשלם לרכבות עובדי ציבור נוספים, אשר לחלק מהם יש טיעונים הרבה יותר טובים מאשר לעובדי הדואר, וגם הם, ובצדק, ידרשו אותה תוספת מינואר 1976, כאשר אנו לא נוכל לעמוד בזה. אלה הם עובדים בתחום אותם המשדדים שחשדים הממונים עליהם עומדים כאן ואני בתוכם. למרות זאת, אני לא מציע לממשלה לחזור מהחלטת ינואר 1976, אך בשום פנים ואופן לא להכנס לענין השעות הנוספות, כי זה ימוטט את כל המערכת תוך שבועיים או חודש ימים.

שר המשפטים ח. צדוק :

אנו נהגנו ביד יותר מדי רחבה בעת מתן ההסכמה לכל מיני ועדות ובוררויות. תמיד, כשעמדה על הפרק בעיה נוספת, חשבנו כי תהיה הקלה בלחץ ע"י מסירת הענין לאיזו שהיא בוררות. ובדרך כלל, כעבור כמה זמן, אותה בוררות היתה חוזרת עם פסק דין, שבו לא תמיד כתוב מה שאנו חשבנו שיהיה כתוב, אלא להפך, לרוב כתוב מה שלא חשבנו שיהיה כתוב. ומכאן, שהכלל הראשון שהייתי מסיק מההתפתחויות של הבוררויות והועדות השונות הוא, שצריך לנהוג זהירות מקסימאלית במתן הסכמה לבוררויות, כי בתחילה זה נראה כפתרון הקל ביותר שניתן

לחשיג, אך במשך הזמן העניין מסתבך ופסק הדין אינו כפי שחשבנו שיהיה. ואיני מתייחס לדבר ספציפי, אבל הייתי מציע כי כל דבר יבדק, ויבדק אם באמת היתה בווררות, מה היו סמכויותיה, מה היה חופש הפעולה שלנו בנושא וכו'. ובאותם מקרים שבהם היתה הסכמה לבווררות והעניין התברר אצל בוורר והיתה החלטה, העניין מחייב והממשלה אינה יכולה לשנותו ע"י החלטה אונילטרלית.

שר העבודה מ. ברעם:

איני חושב שזה בריא שנתחלק לצדיקים ולכאלה שאינם צדיקים בתחום האיגוד המקצועי. היו מקרים שאנשים טענו כי יש הסכמים והסדרים - ואיני מתייחס רק לעובדי הביטוח הלאומי והדואר - אך מיסוי זה דבר שונה לגמרי. וההחלטה באשר לשיעור המיסים אותם תטיל הממשלה על צוותי האויר, אין עניין לדעתם של חברי "אל-על". אך על פי כן, בניגוד לדעת הועדה, לא התקבלה החלטה, ובדאשית 1976, אנו עוד נחזור לעניין (היתה ועדה אשר נבחרה ע"י מנהל הכנסות המדינה, ואנו פעלנו בניגוד להמלצותיה).

בנושא ועדת מויאל - אני מסכים כי יפתח הפרוטוקול של אותה הישיבה בה הורכבה ועדת מויאל, ותראו כי אני אמרתי אז שבמקום לבחור אותה, צריך לשלם מייד. מי שחשב כי תבחר ועדה על-מנת שלא לתת, הוא לא ידע מה הוא אומר. כשאנחנו בוחר ועדה, משמעותה היא, כי אתה תצטרך לתת. הוא הדין לגבי הביטוח הלאומי. היתה התחייבות של שר העבודה, לא שלי. הלכנו לבווררות על דעת ועדת השרים והעובדים זכו בה, ולזכיה זו יש אסמכתא כמו לבית משפט.

בעניין ועדת גילמן - ישבנו עם ההסתדרות והגענו לפשרה. שמענו כל מה שהיה וכל מה שסוכם, והם ביקשו מאיתנו את ההכרה במסקנות ועדת גילמן, כשאנו אמרנו כי נעמוד בזה עד סוף 1976. מה שמד בפנינו היתה העובדה שעניין עובדי הדואר אינו כלול במסקנות ועדת מויאל, אך הם רוצים להחיל זאת עליהם. אני חושב שאסור להענות להם ואסור להסתדרות לאשר להם שביתה, כי זה בניגוד למה שסוכם בשיחה עם רה"מ. אם זה יקרה, אני כאן קיבלתי את דעתו של

רה"מ.

באשר לביטוח הלאומי - אני איני רוצה לפתח את הנושא, אם כי זו הצעה דחופה ותוצאות איומיהם עשויות להיות, שכרבע מיליון מקבלי קיצבאות זיקנה לא יקבלו החודש את קיצבאותיהם, ובאותו מספר משפחות המקבלות קיצבאות למשפחות מרוכות ילדים - וזה דבר חמור מאוד. ואנו הזהרנו כאן את ההסתדרות, אך אני איני רוצה להביא כרגע הצעה אופרטיבית. כל זאת, משום שקיבלנו את דעתו של שר האוצר כי אי אפשר לבצע את כל הבורריות, כשזה מסתבך עם מנהל הכנסות המדינה. אני חושב שצריך לעמוד בפני דרישות עובדי הביטוח הלאומי, על אף הבוררות ומסקנות ועדת גילמן כאשר מסקנות ועדת גילמן אינן בחזקת פסק דין של בוררות, אלא בחזקת פסק דין של ועדה, ויש לעמוד כנגדה. לכן אני מציע כי הממשלה לא תיסוג. ואני מבקש לומר לידידי הטוב שר החינוך והתרבות שאמר כי אי אפשר לפצל וכי צריך להרחיב את החוזה, כי להכנס לקונפליקט עם ההסתדרות, זה הדבר האחרון שנחוו לנו לקראת תכנית יוני 1975.

שר האוצר י. רבינוביץ:

יתכן מאוד, כי בעוד כמה ימים נעמוד בפני זעזועים קשים מאוד במשק, כי אנו הולכים ומסתבכים. ואני רוצה לומר לגד יעקבי, כי אבי החטא היה, שבהסכם שנחתם בין ההסתדרות והממשלה ב-1972, למשך 2 שנים, הכניסו סעיף מסוכן, ברגע המסוכן, ברגע של דימומים, והוא סעיף הספציפיות. ברגע שהוא נכלל בהסכמי העבודה, נפתחו כל הפתחים לכל הפעולות שאנו עומדים בפניהן היום. אבל הממשלה הזו, לאחר שהגיעה להסכם עם ההסתדרות על הקפאת השכר עד יולי 1975, הסכימה לפני ההסכם הזה, לברר תביעות של עובדים אשר תבעו ספציפיות, ועל סמך אותו סעיף ספציפיות, הופעלו הרבה בוררים, והעניין נגמר בזה ש-22 אלף עובדים מתוך 52 אלף עובדי ממשלה לא נענו לגבי שום סוג של תביעות ממועד שלאחר חתימת ההסכם ועד יולי 1975, כאשר התביעה של עובדי דואר הנדסה הוגשה לאחר חתימת ההסכם, ולכן הם צריכים להמתין עד יולי 1975. אם אנו נענים עתה למסקנות ועדת גילמן, אנו צריכים להענות לעוד 32 אלף עובדים אשר גם הם יבואו בדרישות, ותוך

חודש ימים האש תבער בכל המשק. אנו עברנו משקט על בהונות רגליים את שנת 1974 - ואני יודע את ההסכם שהיה לנו עם התעשייה, עם "אל-על", ועם המשפטנים. היו הסכמים, אבל הכל היה לפני חתימת ההסכם האחרון שלנו עם ההסתדרות, ועברנו את השנה בצורה פחות או יותר שקטה. אנו ויתרנו אבל העניין לא גרף את המשק כולו. את הדליקות הקודמות איתרנו, אך כאשר למסקנות ועדת גילמן, אני רואה את העניין כחל על כל עובדי המדינה, וזה אומר עוד 30 אלף איש, כאשר אליהם יצטרפו גם עובדי הרשויות המקומיות ועוד.

בוודאי שאנו מסתבכים כאן, ויש החלטה של ההסתדרות, שאנו נדרשים להסכים לה, מבלי שהיינו שותפים לעניין הזה.

שר העבודה מ. ברעם:

בעניין זה, עוד לא הגענו להסכם עם ההסתדרות,

אמרנו כי אנו נחליט.

שר האוצר י. רבינוביץ:

החלטת הממשלה הייתה, שאת מסקנות ועדת גילמן לא מפעילים עד ינואר 1976, כדי שזה לא יגרוף. זו הייתה החלטת הממשלה בשיבתה האחרונה, וזאת על-מנת שלא לפתוח פתח לזעזוע המשק כולו.

בשעה 13:00 אני צריך לשוחח עם משל בטלפון, ואני רוצה להסביר לו את המצב, כאשר ליום החמישי הקרוב זימנתי ועדת שרים לענייני שכר אשר בה יהיה נוכח גם משל, ויהיה דיון בעניין עם ההסתדרות, על מנת שההסתדרות תבין את המצב.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מציע כי נסכם כך:

א. החלטת הממשלה בעינה עומדת.

ב. מטילים על שר האוצר ושר החקלאות והתקשורת לבוא בדברים עם ההסתדרות כדי להבטיח את מימוש החלטת הממשלה.

האם זה נראה לך? האם יש מי שמסתייג? כי אם אתם רוצים להגיע לסיכום אחד איתם, אתם צריכים את אישור הממשלה.

שר האוצר י. רבינוביץ :

אני בעד זה. אין מה לדבר, לי זה נראה מאוד, אך איני יודע איך זה יראה שם.

ראש הממשלה י. רבין :

בסדר, כרגע הממשלה מאשרת את ההחלטה הזו.

מחליטים :

א. עומדת בעינה החלטה הממשלה מס. 695 מיום כ"ג באייר תשל"ה (4.5.75).

ב. שרי האוצר והתקשורת יבואו במגע עם הסתדרות העובדים במטרה להבטיח את מימוש עמדת הממשלה כפי שבאה לידי ביטוי בהחלטה האמורה.

761. מינוי יועץ משפטי לממשלה

שר המשפטים ת. צדוק:

אני מציע למנות את אהרון ברק לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה. קורות חייו מצויים לפניכם, ואני רוצה להוסיף כי אני חושב אותו למועמד המתאים והראוי לכהונה זו. הוא יכנס לתפקידו ב-1 יולי 1975, ובאותו יום תסתיים כהונתו של מ. שמגר בתפקיד זה. מהיום בו ועדת המינויים לשופטים החליטה להמליץ בפני נשיא המדינה על מינויו לשופט, סיכמנו על דעת כל הנוגעים בדבר כי הוא יצא לחופשה עד תום תקופת כהונתו, כלומר, מהיום. במקומו ימלא את התפקיד מנכ"ל משרד המשפטים, אשר מילא את מקומו באופן קבוע כאשר הוא יצא לחופשות.

שר התיירות מ. קול:

מתי הוא יתמנה לשופט?

ראש הממשלה י. רבין:

על כך הנשיא יחליט.

שר התיירות מ. קול:

אני חושב כי זו בחירה מצויינת וכי מ. שמגר ראוי

לכל ההוקרה.

שר המשפטים ת. צדוק:

עוד תהיה לנו הזדמנות להביע לו הערכה והוקרה על

פעולתו.

ראש הממשלה י. רבין :

אני מציע כי תמצא הזדמנות נוספת שבה הממשלה תביע את הוקרתה והערכתה לעבודתו של מ. שמגר, כי הוא עשה באמת עבודה טובה מאוד.

ההחלטה על המינוי נתקבלה פה אחד

מ ח ל י ט י מ :

(פה אחד) על-פי הצעת שר המשפטים, למנות את פרופסור אהרון ברק להיות היועץ המשפטי לממשלה, החל ביום כ"ב בחמוז תשל"ה (1 ביולי 1975).

[Redacted]

[Redacted]

763. המצב במוסדות הבריאות והמחסור בכח אדם סיעודי

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני רוצה להביע את הערכתי על כך שהממשלה מצאה אפשרות להתפנות לדיון על מצב שירותי הבריאות במדינת-ישראל, כי עד כמה שידוע לי, בתוך 5-6 השנים האחרונות ולא התקיים בממשלה דיון המוקדש כולו למערכת הבריאות.

בעצם, הנושא המרכזי הוא - המחסור בכח האדם הסיעודי - ואין זה מקרה שאני מביא אותו לממשלה.

שר התיירות מ. קול:

מה פרוש - כח אדם סיעודי?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הכוונה למחסור באחיות. ויש לי הרושם כי המחסור באחיות הופך להיות צוואר בקבוק בשירותי הבריאות בישראל. וזו בעיה בסדר גודל לאומי, כאשר אם לא נפתור את בעית המחסור באחיות, אנו, בשנים הבאות עלולים להגיע למצב שלא יאופשר לשירותי הבריאות לתפקד כראוי.

כדי להכניס את הממשלה לנושא, אני רוצה לומר כמה מילות רקע: בעצם, אנו עדים גם בישראל וגם בעולם לניגוד פרדוקסאלי בין הרמה הרפואית הקיימת לבין המשבר בשירותי הבריאות. כלומר, מצד אחד, יש התקדמות מרשימה מאוד ברפואה העולמית והישראלית בשטח הכרורגיה, הפרמטולוגיה והטכנולוגיה ודברים שהיו חלום הפכו למציאות. ואכן, פרופסור רחמלביץ הנודע, באחד מהרצאותיו, אמר כי ב-30 השנים האחרונות הרפואה התקדמה יותר מאשר ב-300 השנים האחרונות. כאשר מבחינה זו, מעמדה של ישראל אינו שונה ממעמד המדינות המפותחות ביותר. אם אנו בוחנים את כל המדדים, לפי הפרוייקטים אצלנו, אנו יכולים לומר כי ישראל יכולה להשתוות עם המדינות המפותחות ביותר בעולם. בתיקים של חברי הממשלה ישנה חוברת של נתונים סטיסטיים ובעמוד 10, יש נתונים על האינדיקטורים החשובים ביותר, וזה ענין שיעור תמותת התינוקות על אלף לידות חי. אם ניקח את הנתון הזה, הרי ב-1949 היו לנו 51.7% פטירת תינוקות על אלף חי, כאשר בשנת 60 היו 27.5% פטירת תינוקות על אלף לידות חי, כאשר מדי שנה אנו יורדים, וב-1973 הגיע המצב ל-18.1% על אלף לידות חי. כל זה בסקטור היהודי בלבד, כאשר אם ניקח את הסקטור הערבי נגיע ל-48% לאלף לידות חי ב-1960, וב-1973 ל-37.1% לאלף לידות חי - גם פה הירידה ההדרגתית היא משמעותית.

ובאותו עמוד יש נתונים על פטירת אמהות הקשורות בהריון ובלידה, ותשימו לב איזו התקדמות משמעותית מ-1950 שאז היו 0.96% ל-0.13% ב-1973. בכל שנת 1973 המספר האבסולוטי של אמהות שנפטרו בעת לידה או בעת סיבוכים בהריון הגיע ל-9 מקרים בלבד.

שר הדתות י. רפאל:

האם זה משום שהיום מספר הלידות בבתי החולים הוא

רב יותר?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

גם משום כך וגם משום הבדיקות המוקדמות שנעשות. בעמוד 11 יש מדר של תמותת התינוקות בחשוואה למדינות אחרות בעולם. אנו רואים כי בשנת 70, שיעור תמותת התינוקות בישראל היה 23 לאלף לידות חי, יהודים וערבים, כאשר היהודים מבחינה זו מהווים 18.9 לאלף. וישראל נמצאת כאן לפני ארה"ב, בלגיה, צ'כוסלובקיה, יוון, מכסיקו, ובשורה אחת עם אנגליה, קנדה, כאשר כמובן היא נמצאת הרבה אחרי פינלנד וארצות סקנדינביה, ששם התמותה היא קטנה ביותר. אבל מבחינת רמת לידות תינוקות, אנו נמצאים ברמה גבוהה ביותר.

אינדיקטור נוסף הוא תוחלת החיים - וגם בענין זה, ישראל הגיעה להישגים מרשימים. בעמוד 14 יש חשוואה לפיה אפשר לראות כיצד התקדמו מדי שנה, בתוחלת החיים, החל משנת 1949 עד 1973. ב-1949 תוחלת החיים של הגבר הישראלי היתה 65.2 ושל האשה הישראלית היתה 67.9, בעוד שב-1973 תוחלת החיים של הגבר הישראלי היתה 70.7 ושל האשה הישראלית 73.6.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

היחס הזה בין נשים לגברים מצוי בכל העולם, החל

מראשית המאה הזו.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הגבר הישראלי, לפי מסורת צה"ל אומר גם בנושא זה

"אחרי" לאשה.

אם ניקח אינדיקטור נוסף של מחלות ילדים - גם בנושא זה הגענו להשגים מרשימים - מלריה, שיתוק ילדים ושחפת הן מחלות המהוות פחד של המין האנושי. אנו בלמנו אותן - וזה לא ענין של פעם אחת ולתמיד, אלא מדי שנה, חייבת להעשות פעולה למניעתן ע"י שורה של חיסונים.

ובכן, הפרדוקס הוא - מצד אחד, הישגים מרשימים, ומצד השני, משבר בהספקת השדותים שסיבותיו הן: היוקר של הרפואה המודרנית. אינני יודע אם חברי הממשלה יודעים, אך בשנת 1974, מחירו של יום אישפוז בממוצע, בבתי החולים הממשלתיים, הגיע ל-270 אלף לירות. בהדסה - ל-360 אלף לירות. כאשר מחיר מיטה אחת בבית חולים שאנו בונים, עם כל הציוד הרפואי הדרוש לה, מגיע ל-300 אלף לירות. כלומר, כדי לבנות בית-חולים בעל 500 מיטות, דרושים כ-150 מיליון לירות. זה היה בשנת 1974, היום זה כבר יותר יקר. יוצא, שאפילו המדינה העשירה ביותר בעולם אינה יכולה להרשות לעצמה הוצאה שכזו על-מנת לספק את אותם שירותי הבריאות שהרפואה מאפשרת. ארה"ב, למשל, אינה מסוגלת להבטיח כליה מלאכותית לכל חולה הסובל מאי ספיקת כליות - ופרוש הדבר דין מוות לאותם החולים שאין באפשרותם להתחבר לכליה המלאכותית (בקופת חולים עולה יום אישפוז - 310 אלף לירות).

ובכן, מדע הרפואה אומר כי ניתן לעשות היום את הבלתי אפשרי למען בריאות האדם, הרופאים אומרים מה צריך לעשות ואילו רבינוביץ אומר מה ניתן לעשות, מבחינת סולם העדיפויות. מסתבר ממחקרים שעשה כלכלן בסקנדינביה, כי בשנות אלפיים, כל התל"ג העולמי לא יספיק כדי לממן כל מה שניתן לעשות בשטח הבריאות.

הסיבה השניה להרגשת המשבר קשורה, ללא ספק, בצד הפיזי של בתי החולים הישראליים. לפני חרשים היתה שריפה גדולה בתל-השומר ועכשיו היתה בפוריה, כל בתי החולים הממשלתיים בנויים על צריפים: פוריה, תל-השומר, אסף הרופא, דונולו, הלל-יפה ונהריה. רק בחקופה האחרונה הממשלה נכנס כגורם דומיננטי לבניית בתי החולים ואנו בונים הרבה. עד לפני 4 חדשים בנתה גם קופת-חולים ועשתה עבודה ממדרגה ראשונה. אך מאז ועד עתה אנו הגורם הדומיננטי הבונה.

כמו כן, ישנו משבר הנובע משני דברים הנוגעים לחברה הישראלית, כשהגורם הראשון הוא הזדקנות האוכלוסיה במדינת ישראל. בשנים 1948-1950 היינו אחת האוכלוסיות הצעירות ביותר בעולם, אך לאט, לאט אנו מתחילים להזדקן ומשתזזים אל יתר האוכלוסיות בעולם. בשנת 1950 רק 3.5% מהאוכלוסיה בישראל היתה בת 65 פלוס, ואילו היום 7% מהאוכלוסיה בישראל היא בת 65 פלוס. כלומר, בשנת 50 כ-28,000 תושבים היו מעל לגיל 65, ואילו היום יש 300,000 תושבים מעל לגיל 65 - ואלה הם הקליינטים הגדולים של האישפוז. מה עוד שהגדלת תוחלת החיים מביאה להזדקנות רבה יותר ואינטנסיבית יותר, הגורמת להוצאות אישפוז בלתי מבוטלות.

הגורם השני הקשור בחברה הישראלית הוא ריבוי הילודה. ב-1967 התחילה הילודה האבסולוטית לגדול באופן בלתי פוסק - דבר הדורש מחלקות לטיפול בילדים, יולדות וכו' ומגדיל את הוצאות האישפוז.

עם זאת, הסיבה העיקרית וזו המעניינת אותנו, היא המחסור בכח-אדם הרפואי והסיעודי, כבעיה עולמית וישראלית. בעצם, חל שינוי מהותי מאוד באופי הרפואה המודרנית. אנו זוכרים כי לפני 30 שנה, הדעה המקובלת היתה, שהרופא הזקן בעל הנסיון הוא הרופא הטוב, כשהאבחנה של אותו רופא, ברוב המקרים, היתה אינטואיטיבית. בעוד הרפואה המודרנית מבוססת על הרבה מידע וטכנולוגיה. אני אתן לכם, לדוגמא, מחלקה לטיפול נמרץ בחולי לב. אנו בנינו עכשיו בכמה בתי חולים מחלקות פנטסטיות לטיפול נמרץ בחולי לב. המחלקות בנויות כך ש-6 חדרים בנויים בעיגול, בכל חדר שוכב חולה, כאשר במעגל המרכזי נמצא כל המיכשור

הטכנולוגי המודרני. (מחלקות כאלו מצויות היום באיכילוב, תל-השומר, ורמב"ם). כאשר כל הצוות הרפואי כולו יושב בעיגול המרכזי על המכשירים, והוא כמעט ואינו רואה את החולה, משום שהמכשיר מדווח לו. וכאן הועלתה תופעת כדירותו של החולה, ולכן, במקרים רבים אומרים כי זו רפואה לא אישית, לא הומניסטית, אך הרופאים הצעירים אומרים, כי הדיאגנוסטיקה הזו מדויקת יותר ומצילה יותר חולים. אבל אנו מתנגעים לקשר הישיר עם החולה באותה מחלקה.

ובכן, השינויים הללו הגדילו את הציפיות ואת הדרישות שלנו מכח-האדם לסוגיו, גם מהרופא החדש וגם מהאחיות. וכאן, המחסור באחיות בישראל דומה למחסור בארצות אחרות, אם כי מצבנו הוא טוב מאשר בארצות אחרות, כי בישראל אין מחסור גדול ברופאים. יש לנו רופא אחד ל-400 תושבים - ואנו במקום ראשון בעולם מבחינה זו. אבל יש מחסור חמור ביותר באחיות.

חשר י. גלילי:

כשאין מחסור זה לא אומר שיש עודף?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

יש אולי מחסור במקצועות מסויימים, ובנקודות גיאוגרפיות מסויימות, אבל בדרך כלל, אין מחסור ברופאים. המחסור החמור הוא באחיות. ומהן הסיבות למחסור הזה?

אחת הסיבות קשורה לתסכול הקיים בין האחיות העובדות. חברי הממשלה בוודאי עדים לתופעה, שכמעט אין חודש בו אין פרץ התמרמרות של אחיות הכורעות מעומס העבודה. והקושי נובע מכך, שכשאחה בא לבית חולים, אתה רואה כי 100% מהתקנים מלאים, אבל התקנים מלאים באחיות בלתי מוסמכות ובכח אדם שאתה לוקח מלשכת העבודה ומלבישם בחלוק לבן, כח האדם הוא בלתי מקצועי וזה מקשה מאוד על האחיות וגורם לכריתת אחיות מהמקצוע ומגדיל עוד יותר את העומס על

הנשאות. כדי למשוך אחיות למקצוע, ניסינו לנקוט בכמה דרכים: קודם כל, לאפשר לאחיות לעבוד עבודה חלקית, ואכן, עוד לפני כמה שנים, אלפי אחיות שהיתה להן תעודת בגרות של אחות מוסמכת ואחות מעשית, ישבו בבית ולא עבדו. במסגרת המאמצים להחזירן לעבודה, איפשרנו לאחיות לעבוד עבודה חלקית. אמרנו לאחיות שישבו בבית, כי הן יכולות לבוא לעבודה מתי שהן רוצות, והיו כאלו שבאו בלילות. היו כאלו שבאו ל-3 שעות ביום, ואנו קיבלנו אותן והיו כאלו שבאו ליומיים בשבוע, וקיבלנו אותן. התמריץ הזה פעל וכאו אלינו אחיות רבות שלא עבדו קודם לכן. אך הוא התחיל לפעול כתמריץ נגד לאחיות שעבדו במשרה מלאה. האחיות שעבדו עבודה מלאה התחילו להתעורר ולהתמרמר והתחיל מעבר מעבודה חלקית, כאשר המצב הוא שבשירותי האישפוז 70% עובדות במשרה מלאה ו-30% בעבודה חלקית. בשירותי הכלכלה - 50% עובדות במשרה מלאה ו-50% במשרה חלקית, במחלקות למחלות ממושכות ושיקום - 80% עובדות במשרה מלאה ו-20% במשרה חלקית, ובהוראה ומינהל - 78% במשרה מלאה ו-12% עבודה חלקית.

ואני רוצה להצביע על בעית העבודה החלקית מבחינת מקצוע האחיות. יש בארץ 10,800 אחיות מעשיות, מהן 41% עובדות עבודה מלאה ואילו 29% עובדות עבודה חלקית, וב-1974 30% מהן עדיין לא עבדו כלל, כשזה אומר 3,300 אחיות אשר ישבו בית. מבין האחיות המוסמכות - 50% עבדו בעבודה מלאה, 28% עבדו בעבודה חלקית ו-22% עדיין יושבות בבית ואינן עובדות. כאשר הבעיה הזו של העבודה החלקית יצרה עומס גדול יותר והחריפה את המחסור באחיות.

סיבה נוספת להחרפת המחסור היא הסכמי העבודה שחתמו עם איגוד האחיות כתוצאה משביתתן. לאחר שביתה שהתנהלה לפני כמה שנים, התנהל מו"מ, כשאחת הבעיות שהועלו במו"מ היתה קיצור שעות העבודה. לאחר ויכוחים רבים הגענו לסיכום על 40 שעות עבודה בשבוע, כלומר, 5 ימי עבודה בשבוע, מבחינת מספר שעות העבודה. אך עצם קיצור שעות העבודה החריף את המחסור באחיות באישפוז במיוחד. אי לכך, הוחלט כי האחיות תעבודנה שעות נוספות כדי לחשלים ל-8 שעות עבודה ביום, אך ההתחייבות החוזית לא פעלה והאחיות הודיעו שהן אינן יכולות לעבוד יותר שעות נוספות והן מבקשות תקנים נוספים על-מנת להקל על העומס. מה

עוד, שמבחינתן הן צודקות, כי כל אחות צברה הרבה מאוד ימי חופשה, ובנוסף לכך שאינן יכולות למצוא בכסף, הן גם אינן זוכות לחופשה שנתי. השבוע, קיבלתי מהאחות הראשית בבית החולים "הלל יפה" חשבון ימי החופשות לאחיות אשר הצטבר ל-7,740 ימי חופשות, אשר שווים לעבודת 30 עובדים נוספים בתקן מלא.

ב"אסף הרופא" אנו חייבים לאחיות 9,630 ימי חופשות השווים ל-57 איש בתקן. אני אקריא עכשיו מכתב שקיבלתי מפרופסור הראל לפני כחודשיים: "בהתחשב עם המצב הקשה ביותר בקרב האחיות, אשר הביא לאותו אי-שקט אשר אתה מכיר לא פחות מאשר אני, ונוכח העומס הבלתי רגיל על המחלקות הקליניות במרכז הרפואי בתל-אביב, הנני פונה אליך לאשר צבירה נוספת של ימי חופשה לאחיות כדי לא לעמוד בהכרח לשלוח במצב קשה זה אחיות לחופשה בחודש מרץ. הדבר חיוני ביותר ואודה לך אם תטפל בענין לאלתר."

זאת אומרת, לא רק שאנו איננו יכולים לתת את החופשות לאחיות, הן גם אינן יכולות לצבור יותר ימי חופשה, ואנו איננו יכולים לשלם ולהוציא לחופשה, וכך מצטבר מחסן של ימי חופשה. מתוך סיבות אלה נוצר פער בין התקנים ברוטו של האחיות לבין הקני הנטו, כאשר עקב קיצור שעות העבודה נקבע שאחות העובדת 8 שעות, מקבלת החל מ-6 שעות תוספת של שעה ושלושת-רבעי, וכך נוצר פער גם בין התקנים ברוטו לבין האחיות נטו במחלקות, ואנו חישבנו ומצאנו כי במחלקות האישפוז, המיון וחדרי הלידה, על כל תקן ברוטו, יש צורך ב-1.6 אחות בשטח, 24 שעות ליום, או 8 שעות עבודה מלאה ביממה. למרפאות, מחלקות יום, אספקה מרכזית, מכונים ויחידות למניעת זיהומים נחוץ 1.3 עובד ברוטו לכל תקן. לחדרי הניתוח נחוץ 1.15 עובד ברוטו לכל תקן, למנהל בכיר ופיקוח קליני נחוץ 1 עובד ברוטו לכל תקן, לפקוח כללי, ערב שבת וחג, בוקר נחוץ 1.9 עובד ברוטו לכל תקן, לפיקוח כללי, לילה, נחוצים 2 עובדים ברוטו לכל תקן. וזה בהחלט מסביר את סיבות העומס הנוראי על האחיות.

בעיה נוספת נוגעת לענין האחיות העולות. לשמחתנו, ושר הקליטה יעיד על כך, העליה הגדולה מברה"מ הביאה יכול גדול של אחיות עולות ורופאים. אנו ניסינו לקלוט את האחיות העולות. פה יש סטטיסטיקה של אחיות עולות שרק נרשמו, אך אין לנו עדיין מידע כמה מהן עובדות וכמה. ב-1971 הגיעו ארצה 200 אחיות, מהן 42% מוסמכות ו-7% מעשיות (בעיקר מברה"מ, אך לא רק מברה"מ), כש-14% הן במעמד זמני ו-13% הן במעמד לא ברור, כאשר אחיות אשר זקוקות להשלמה נוספת יש 24%. ב-1973 הגיעו ארצה 900 אחיות עולות, אשר 37% מהן מוסמכות ו-12% מעשיות, וכמעט מחציתן במעמד לא ברור הדורש השלמויות וקורסים נוספים. גם האחיות המוסמכות וגם האחיות המעשיות זקוקות להשלמויות נוספות על-מנת להשתלב במציאות הרפואית הישראלית. לכן אנו נלאצים להשקיע עבודה גדולה בקורסים והשלמויות, וגם כאן נחוצים לנו תקנים נוספים לעבודות המורות באותם הקורסים. סה"כ, מ-15,300 האחיות בוגרות בתי הספר, 3,000 הן עולות חדשות ונאלץ לתת להן קורסים במספר לא מבוטל בחדרי ניתוח, בחדרי יולדות, במינהל, בבריאות הציבור ובריאות הנפש. עד היום, 2,000 אחיות עברו השלמויות אלה, וכך יצא שהאחיות העולות רשומות בבתי החולים, נמצאות בתקן (בהלל יפה, למשל, 30% מהאחיות הן עולות מברה"מ) אך עדיין אינן יכולות לתת את מלוא התפוקה שיכולה לתת אחות בוגרת בית-ספר לאחיות ישראלי. הן צריכות לעבור קורסים, ועובדות אותם על חשבון שעות העבודה, וזה מגביר עוד יותר את העומס.

אנו ניסינו להתמודד עם הבעיות האלה והקמנו ועדה פנימית של משרד הבריאות שנסה לעשות ניתוח עיסוקים עפ"י המחלקות השונות, כשהמדד היה שעות הנטו שכל אחות עובדת במחלקה. הלכנו עד עכשיו לאינדיקטור של אחות פר-מטה, אך הסתבר כי יש צורך גם במדד של אחות פר-חולה, כי יש שוני בשעות העבודה נטו אצל החולים השונים. בהגיענו לתוצאות הסתבר כי במחלקת היולדות שעות הטיפול נטו הוא כשלוש חלקי אחת-עשרה, בילדים ופגים - 2 שעות, בשחפת אנדוקרינית עור ואחרים - יותר משתי שעות. ככל שהמחלקה יותר מתוחכמת, דרושות יותר שעות נטו. במחלקת טיפול נמרץ וחולים במצב קריטי, דרושות 16 שעות נטו. במחלקה של אוטם שריר הלב - 12 שעות נטו, ובמחלקה לטיפול נמרץ - 8 שעות נטו. כאשר ככל שהרפואה מתפתחת, הדרישה לאחות גדלה.

ובכן, הבעיה שלנו היא המחסור באחיות היום, ואומדן המחסור באחיות עד לשנות השמונים. וכאן ניסינו לעשות ניתוח עיסוקים ולהגדיר בברור מה חייבת לעשות אחות מוסמכת במסגרת מקצועה, מה חייבת לעשות אחות מעשית, ומה עושות האחיות הללו עכשיו ומה הן לא צריכות לעשות. הניתוח הנ"ל הביא אותנו למסקנה, שעם כל העומס הרובץ עליהן, האחיות עוסקות בשורה של דברים שהן לא חייבות לעשות, כמו למשל דיאטניות, מחלקות מזון, מסדרות חדרים, שליחות, עוסקות בעבודות סניטריות ובפקידות רפואית - את כל הדברים הללו יכולים לעשות עובדי העזר האחרים. לאחר בדיקה שעשינו, מצאנו 2 תופעות מענינות הנותנות מפתח לפתרון הבעיה: אם למשל ניקח את בתי החולים הממשלתיים בצפון הארץ, שעם נעשה ניתוח עיסוקים בין האחיות המוסמכות, מעשיות וכ"א אחר, מצאנו שיש שם מחסור ב-380 אחיות מוסמכות, עודף של 200 עובדות מעשיות, ומחסור בכח אדם אחר של 460 תקנים (הצפון זה מרמב"ם וצפונה).

בבתי החולים הממשלתיים באזור תל-אביב - יפו יש מחסור ב-200 אחיות מוסמכות, וכך מחסור בכח אדם אחר בסדר גודל של 200 תקנים, כאשר יש עודף של 60 אחיות מעשיות. אותה תמונה בערך היא בדרום, באשקלון ובירושלים. סה"כ, הניתוח הזה שאני מצביע עליו מתאר את המצב עד סוף העשור, כלומר, בשנים 1975 - 1980, כאשר אני לוקח בחשבון שאנו בונים עכשיו 7,500 מיטות נוספות, המתחלקות על פני 100 יחידות בניה, מרשימות הממשלה, ואשר תוספנה לתל-השומר 700 מיטות, לתל-גיבורים - 500 מיטות, לאייזנברג - 500 מיטות נוספות, להלל-יפה - 400 מיטות נוספות, ולמרכז סורסקי בתל-אביב - 700 מיטות נוספות.

שד השיכון א. עופר:

כל זה במרכז הארץ, וזאת, לאחר הדיון שהיה לפני שבוע? כי ברגע שידעו שיש אפשרויות ריפוי גדולות בגליל או בנגב, אנשים יבואו לשם על-מנת להתרפא, לכן כדאי שנעביר מרכזים אלה לגליל ולנגב.

שד הבריאות ו. שם-טוב:

ההערה מיותרת לגמרי, כי גם בדרום, גם בצפון וגם בירושלים יש יותר מיטות לאלף נפש מאשר במרכז. נוסף לזה, כל הצריפים הרקובים המאכסלים את בתי החולים נמצאים בגוש דן, שזה מקום אקוטי מבחינת הצפיפות.

ובכן, לפי התחזית הזו, יש עכשיו כ"א סיעודי של 13,800, כאשר עד לסוף העשור יהיו דרושים לנו עוד 11,880 תקנים למוסמכות, מעשיות וכ"א אחר על-מנת לענות על צרכי האישפוז. כלומר, אנו מדברים, ב-5 שנים, על הצורך ב-12 אלף תקנים נוספים, כאשר פרוש הדבר הוא 2,000 עובדי סיעוד נוספים כל שנה, החל משנת 1976.

באשר לחלוקה בין גברים לנשים - אין פרופורציה בין גברים ונשים. המקצוע הוא בעיקר נשי, אבל לאחרונה יש גם חדירה של גברים למקצוע.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

כמה מיטות יש היום בסה"כ, בבתי החולים

הממשלתיים?

שד הבריאות ו. שם-טוב:

היום יש, סה"כ, כ-23 אלף מיטות בבתי החולים הממשלתיים. כאשר בבניה הגדולה, לא ציינתי בניית 2 בתי חולים פסיכיאטריים חדשים, האחד ליד חיפה והאחד ליד באר-שבע, כשבכל אחד מהם יהיו 400 מיטות. כמו כן, שכחתי לציין כי ב-1973 גמרנו לבנות את בית-החולים בצפת.

עכשיו, מה אנו מציעים ורוצים מהממשלה - אינני רוצה להסתיר מהממשלה כי על המספרים שהבאתי, כולל בניתוח העיסוקים והתצפיות בכח האדם הסיעודי, יש מחלוקת חריפה בין מה שהוכן ע"י הועדה שמונתה במשרד הבריאות לבין מה שחושבים נציגי שירות המדינה ואגף התקציבים. כאשר לנציבות שירות המדינה יש אלרגיה למחקרים המצביעים על מחסור בכח-אדם והם טוענים מייד כי מחקרים כאלו אינם מבוססים. אינני רוצה להכניס את הממשלה למחלוקת, אבל אני משוכנע כי בממצאים שהבאנו, לאחר שנציבות שירות המדינה והאוצר יבדקו אותם, יכולה להיות אולי טעות של 2%-3%, אבל התמונה בכללותה היא מדויקת. ואם שר האוצר ידפדף בתכנית כ"א לשנים 72-76, הוא ימצא כי התכנית הזו הודיעה על צפי ב-1976 ל-18,720 עובדי סיעוד שיהיו נחוצים, והנה יתברר לו כי אין כמעט הבדל בין הנתונים של אז והיום, וכך יתברר גם עם אימות התחזית לעוד 5 שנים, העומדת על 26 אלף עובדי סיעוד. אך כדי לבצע אימות של המספרים, אינני מציע כי נוחיל עכשיו לאשר את ממצאי ועדת הנדלסמן, אלא שאני מציע להקים ועדה משותפת שתבדוק את המספרים. ומכיוון שיש מחלוקת בין המשרדים השונים, אני מציע למחוק סעיפים ג' ו-ד' של הצעת ההחלטה, תוך תקווה כי נגיע להסכמים בסעיפים הללו בוועדה המשותפת, אך אם יהיו חילוקי דעות ולא נגיע להסכמים, זה יחזור לשולחן הממשלה.

הדברים שאני רוצה שעליהם נחליט הם:

א. לא יתכן שנגיע עם האוצר ונציבות שירות המדינה לכך שכתוצאה מקיצור שעות העבודה והצורך שנוצר ב-360 תקנים, האוצר יאשר רק 150 תקנים ו-210 שעות נוספות - וכל זאת, על מנת לשמור על הקוסמטיקה של מספר התקנים הסופי. אם כי, יכול להיות שתקן עולה יותר משעות נוספות, אבל יש מקומות שיש אחיות ולא מאפשרים לי לקבל אותן.

ב. שהממשלה תחליט עקרונית, שמקצוע האחיות אינו יכול להיות מוקפא. אני זקוק לתקנים של אחיות מורות ואיני יכול לקבלן, כי אין לי תקנים של אחיות מורות ללמדן.

ג. והצעה שלישית היא הצעה שאני מביא אותה על דעתי ועל דעת שר הבטחון. משרד הבריאות התחייב להעריך לגיוס כח אדם אחר אשר יקל על פתרון בעית כ"א בבתי חולים, ואשר יתבצע באמצעות גיוס והקמת יחידה מיוחדת של חיילות - יח"ס - "יחידת חיילות סיעודיות". יחידה זו תגויס מאותם אחוזים של בנות שצה"ל אינו מגייס ומוותר עליהן. יש כ-30% בנות שצה"ל אינו מגייס והן אינן דתיות, ואנו רוצים לנסות לדלות מאותן אלפי בנות אשר נשארות בבית, כמה מאות, ולנסות לשכנן אותן בשירות לאומי במסגרת בתי חולים. היחידה תפעל כמו יחידת חיב"ה של המשטרה, כאשר אנו נשלם ונעביר אותן קורסים קצרים על-מנת שיוכלו להיות מחלקות מזון, ידעו לסדר חדרים ומיטות, ויהיו פקידות ומזכירות במחלקות. מבין הגברים שצה"ל אינו מגייס, אנו נגייס חלק, אף הוא ליחידה מיוחדת ונכשירם להיות שליחים ואלונקאים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כמה מהווים 30% הללו במספרים?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

זה 9,000 - 8,000 בנות.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לא יכול להיות. לי זה נראה בסביבות 2,000.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

על כל פנים, אנו רוצים, בתחילה, לגייס 500 בנות ולהגיע אח"כ ל-1,500 בנות. כמובן שבנות דתיות אשר תרצנה להצטרף ליחידה זו מרצונן החופשי, תוכלנה להצטרף. נעשה בענין זה פעילות הסברה. ואני מבקש שהממשלה תחליט על כך בישיבה זו, כאשר זה גם על דעת שר הבטחון.

בנוסף לכך, אני מבקש להוציא את האחיות מכל תקן ולהגיע לידי הסכם עם נציבות שרות המדינה בעניין.

שר השיכון א. עופר:

אני מבקש לומר בצורה מסודרת את מה שאמרתי בקריאת ביניים. בדרך כלל, כששומעים דיווח של שר, נוכחים כי הוא מתרכז במצוקה, אך אני חושב, כי אנו פה חיים ברמת-חיים מעל ומעבר להרבה ארצות אחרות. ולמה אני אומר זאת? אני חושב שאת שירותי הבריאות בארץ בהחלט צריך להגדיל, צריך להגדיל ולראות בהם את אחת מתעשיות היצוא של ישראל. אפשר להקים בתי-חולים במטרה לאשפז יהודים מארה"ב, למשל, ששם המחירים הם מעל ומעבר, ואז כאשר יהודי צריך לעשות בדיקות במשך שבועיים בבית חולים, הוא יעדיף לבוא ארצה מאשר לעשות אותם בארה"ב, כאשר זה עוד יצא לו יותר זול.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

אותו דבר ברפואת שיניים.

שר השיכון א. עופר:

כמו כן, היות וזה מקצוע יהודי ואנו רוצים לקלוט הרבה עולים העוסקים במקצוע, והיות ואנו רואים כי גם בארץ יש נהירה למקצוע, על כל פנים, יותר מאשר בחו"ל, מוטב לפתח זאת כתעשייה ולהביא ממש חולים הנה, כאשר יש לראות בכך החלטה ממדרגה ראשונה.

דבר שני שרציתי להעיר - לפי חשירותים שאנו נותנים לאוכלוסיה הקיימת, אנו לא נגיע לפיזור האוכלוסיה. וזה נוגע גם לחינוך ולשירותים אחרים. ובענין זה, לדעתי, באם אנו רוצים בפיזור האוכלוסיה, אנו

צריכים לעשות 2 דברים שבארצות אחרות הם קיימים: את שירותי הבריאות צריכים לבנות לא לפי האוכלוסיה הקיימת, אלא לפי התחזית אותה אישרנו לפני שבוע. כי בית-חולים מיועד לא רק לספק שירות, אלא הוא בהחלט מקור גדול לתעסוקה לרופאים, אחיות וטכנאים. ואני יודע כי דווקא בשל בריאות אנשים יסעו. כשיש רופא טוב בעפולה או בצפת, נוסעים לשם, בלי בעיות. ולכן, דווקא את הדברים המתוחכמים יש לבנות שם, ואנו היום בונים מחלקות בבתי חולים שקשה למצוא כמותן בעולם. את אותן המחלקות, עם ההשקעה של מאות אלפי לירות למיטה, אם הן יבנו באותם המקומות שלשם אנו מעונינים לשלוח אוכלוסיה, זה ישמש מקור פרנסה נאות. כך שאת תכנית הפיתוח צריך לבנות לפי האוכלוסיה שאנו רוצים ולא לפי האוכלוסיה הקיימת.

שר הדתות י. רפאל:

לי יש גם כן 3 הערות קצרות: קודם כל, אני רואה כי יש עליה במספר האחיות פר-חולה. את הענין הזה אני עוד לא מבין. אני מבין כי כל הזמן היה מחסור באחיות, ובמיוחד מחסור באחיות מקצועיות, ואני מבין את הצורך בהמשדת אחיות מקצועיות והצורך בהורדת תפקידים מאחיות מוסמכות אל כח סיעודי אחר. אבל הדבר הזה, משום מה, אינו ברור לי - הצורך באחיות ביחס למספר החולים, זה עוד דבר הטעון הסבר.

ואני עוד רוצה לומר לשד עופר, כי לא יחשוב שבית חולים גדול אפשר לבנות במקום נידח. בית חולים גדול תלוי לא רק בבנינים, רופאים ואחיות, אלא בית חולים בהיקף וברמה גבוהה תלוי גם באוניברסיטאות ורמת הרופאים שמסביב - ולמקום נידח, לא כל כך בקלות יצליח להביא רופאים, ולכן, הייתי מציע כי לא נבנה בתי חולים על-מנת למשוך אוכלוסיה. בית חולים בונים כדי לספק צרכי האוכלוסיה, וזה צריך להיות הקריטריון.

שר המשטרה ש. הלל:

אבל גם את אוכלוסיית העתיד.

שד הדתות י. רפאל:

אפשר לתכנן בהתאם למתאר, מה עוד שתכנונו ובנייתו של בית חולים לא אורכים שנתיים-שלוש, אלא לפעמים 10 ו-12 שנה, ולעיתים הבניה עצמה אורכת 12 שנה ויש קשיים גדולים בבניה, אבל אני לא הייתי רוצה שנראה בזה כח מושך לאוכלוסיה.

דבר שלישי - אני חושב שהאפשרות של הוזלת מיטה ובנין מיטה, גם כן תלויים בבית-החולים, במידה מסויימת. אני רואה כי ב-10 השנים האחרונות מחיר מיטה התייקר פי 10. אתה אומר כי היום מחירה הוא למעלה מ-300 אלף לירות, ואילו לפני 12 שנה המחיר נע בין 30-35 אלף, כך שזה פי עשר. אבל כשאתה בונה היום בית חולים, למעשה המיטה היא יותר זולה, כי כל המעבדות והמכונים הקשורים והמשרתים את החולים קיימים במילא ויכולים לשרת מספר גדול יותר של חולים.

אני חושב כי אנו זכינו לרמה גבוהה מאוד בבתי חולים. ואני רוצה לשאול עכשיו - איך זה ישפיע על מצב האחיות בשירותי הבריאות והרפואה המונעת?

ראש הממשלה י. רבין:

אם האוצר יתייחס להצעות לגבי סעיף ה', אני חושב כי אין בעיה. כאשר לגבי סעיפים ג' ו-ד' הצעת שד הבריאות היא לדיון משותף עם שד האוצר ונציבות שירות המדינה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

סעיף ה' יורד כי עליו יש הסכם עם שר הבטחון.
הבעיה העיקרית היא 150 התקנים שאושרו, שעליהן אין בעיה, אך יש בעיה בקשר ל-210 השעות הנוספות.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני מסכים לסיכום המוצע ולועדה המוצעת, בתנאי שגם סעיף א' יכנס לתחום דיוניה של הועדה במקום להחליט עליו כאן. זה מוכרח להבחין בתוך הועדה ולא בפורום גדול. יש לנו הערות לדברים הללו ואיני יכול להחליט כאן החלטה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

זה אושר כבר וניתן כסף לשעות נוספות ועל כן צריך להחליט על זה.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע כי הועדה תבדוק את נושא האחיות, לאו-דווקא במשרד הבריאות, אלא גם במשרדים האחרים, אם ישנן אחיות במשרדים אחרים, על מנת, שבעוד זמן קצר, לא תתעורר הבעיה גם שם.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

יש אחיות העובדות בבתי ספר, אבל הן מופיעות בתקני משרד הבריאות.

ראש הממשלה י. רבין:

רצוי שההחלטה שנחליט תהיה לא בחתך משרדי, אלא

בחתך נושאי.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

אני באופן עקרוני סבור כי בסוגיות אלה צריך ללכת לקראת משרד הבריאות ושירותי הבריאות ככל האפשר, כי בשירותי הבריאות, למרות ההישגים הגדולים בהרבה תחומים, קיימת הזנחה גדולה. וכשאנחנו מבקרים בבתי חולים שונים, ההצטופפות וההתרוצצות עומדים לפעמים בסתירה לרפואה הצרופה. ישנם רופאים מעולים, מכשירים מעולים, אך הפציינטים מוטלים במסדרונות, הגגות דולפים וכו'. ואם אחת הבעיות היא כח אדם, כלומר, אחיות אשר צריך לגייס בפועל, ושמשדר הבריאות יכול להשיג אותן - אני חושב שזה תחום שצריך ללכת לקראתו.

ויש פה אמנם היבט כללי, בריאותי, אזרחי, אך אני רוצה להוסיף גם את ההיבט הבטחוני. כי במדינה כשלנו, חשוב שבימי מלחמה יהיו בתי-חולים שיוכלו לטפל ביעילות ובצורה חקינה בנפגעים.

אשר לאזורי פיתוח - אני מסכים עם השר עופר, כי בית חולים אינו מקום שיש בו רק לרפא חולים, אלא מבחינת הישוב הוא ממש מפעל. יש לנו כמה בתי חולים אזוריים באזורי פיתוח: באר-שבע, צפת, אילת, עפולה ופזריה, ואני לא חושב שצריך בתי-חולים נוספים באזורי פיתוח, אך צריך את אלה לשבח ולפתח. כי למשל, בית חולים עפולה, היום, זה הבסיס הכלכלי של העיר, וכך גם בית החולים בצפת. מכל מקום, אני חושב שלא צריך להוסיף בתי חולים, אבל צריך בהחלט לפתח ולהרחיב.

(עד כאן רשמה ל.ד. מכאן י.מ.)

שר התיירות מ. קול:

אני תומך בדרך כלל בהצעות שר הבריאות. אני חושב שבעית האחיות היא אחת הבעיות החריפות בשירות הבריאות. איני רואה בזה נושא הקשור בנושאים אחרים עם תקנים. אני רואה בזה ענין מיוחד. לכן אני מגלה הבנה להצעות של שר הבריאות ותמיכה בהן. כאשר באים לבית החולים ורואים את המחסור הגדול באחיות, כולנו מזדעזעים מהמצב הקשה.

בעקבות ההסדר הזה של שר הבריאות על המצב החמור בבתי החולים, אני תובע להצביע על הסעיף ה' של הצעות שר הבריאות. כיוון שהנסיונות של שר הבריאות בעבר להגיע להסכם עם איזה שר אחר - פעם זה היה עם שר חוץ ופעם עם שר אחר, פעם עם שר אלמוגי כימי כהונתה של הגברת גולדה מאיר - כל ההסכמים האלה לא העלו דבר ולא העלו ארוכה לבת עמי.

ראש הממשלה י. רבין:

לא מדובר כאן באחיות. מדובר על נשים וחילות לתפקידי שירות. אל תקשר את זה איפוא עם בעית האחיות.

שר התיירות מ. קול:

כתוב פה בסעיף ה' של הצעות שר הבריאות: "להפעיל מיד את חוק שירות לאומי תשי"ג-1953, ולגייס בהתאם לחוק זה בנות לשירות בבתי החולים ומוסדות רפואה." לא מדובר על חילות, אלא על שירות לאומי בבתי חולים.

אף פעם לא קיבלתי את הנימוקים של המפלגות הדתיות כי העניין הזה זקוק להסכמים מיוחדים, כי מדובר פה על פיקוח נפש. זה באמת גובל עם פיקוח נפש. ואם פיקוח נפש דוחה שבת, הרי וודאי שזה דוחה דברים אחרים. יש בנות שיכולות לגור בבית, לישון בבית ויחד עם זה לעבוד בבית חולים.

שר הפנים י. בורג:

יש מתנדבות.

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה במתנדבות. כל בנות ישראל שוות בעיני ואין אני רוצה יוצאות מהכלל. כולן בנות טובות וכשרות. איני רוצה יותר הסכמים בענין זה. הגיע הזמן להפסיק הסכמים בענין זה.

אני מבקש את שר הבריאות שיהיה נאמן להצעותיו

ולעקרונותיו ולא יסוג.

ראש הממשלה י. רבין:

הוא נאמן. הוא הציע הצעה.

שר התיירות מ. קול:

איני רוצה הסכמים.

ראש הממשלה י. רבין:

איוה הסכמים?

שר התיירות מ. קול:

הוא אמר שבענין זה יש לו הסכמים עם שר הדתות

ואולי עם שר הבטחון.

אם אפשר לערער על כל מיני דברים בקשר לשירות של בנות בצבא, ולומר שזה מבחינת יהרג ואל יעבור וכדומה, או "כבוד בת מלך פנימה", ולשם זה טובים כל הפסוקים, הרי בענין זה אני חושב שהגיע הזמן כי חשרים הדתיים יתייצבו יחד עם כל הממשלה בענין זה. לא היה זמן שבו יכלו למצוא נימוקים טובים כל כך מבחינה דתית, לאומית ואנושית כמו עכשיו כדי לתמוך בהצעה זו, כי אין מצווה גדולה מזו.

שר הפנים י. בורג:

בתכנית המיתאר שהבאנו לממשלה בנוגע למוסדות מובא גם בחשבון שיש לבנות בתי חולים ומוסדות אחרים, כגון בית חולים לחולי רוח ובית חולים למפגרים באזורי פיתוח. זה מוסכם עם משרד הבריאות. זוהי הערה ראשונה.

הערה:

הערה שניה: אני חמיר שמח כאשר משה קול מוצא מסמך כדי לתלות עליו כל מיני דברים. בזה אני מסתפק בשלב זה.

אבל עד כמה שהבינתי את דברי שר הבריאות - אולי אין הוא צמוד למה שנתן לנו בכחב - העמיד לפנינו כאן שני ענינים, ורק שני ענינים. הענין האחד הוא הענין הכספי, ששר הבריאות מסכים כי יהיה עוד פעם בירור יחד עם שר האוצר. מי אנחנו שנתנגד לכך?

הענין השני הוא, ששד הבריות מציע כי בתוך המסגרת של הגיוס לצבא, ואלה שהצבא מצדו משחרר אותן, והוא מעריך אותן כ-30% של מתיצבות - תוקם ותקום יחידת יח"ס (לא ליחסים). את שני הדברים הללו, ורק את שניהם הוא מביא לפנינו היום. בעד אלה אני מוכן להצביע.

שד החינוך והתרבות א. ידלין:

רק הערה לענין פיזור האוכלוסיה. המדיניות הנכונה היא באמצע, בין ההצעות של שד השיכון ובין מה שאולי עושים בפיזור מוסדות הבריות. בבאר שבע הלכנו בדרך הנכונה. שם הוקם בית חולים ראוי לשמו ולידו פקולטה אוניברסיטאית בתוך מסגרת האוניברסיטה, אם כי אפשר היה להגיד שאפשר היה להסתפק בבתי הספר לרפואה שישנם במרכז הארץ. אבל פיזור האוכלוסיה היה כאן שיקול מוצדק עם כל הקושי לבצע אותו הלכה למעשה.

שד הדתות י. רפאל:

יש גם בית חולים באילת.

שד החינוך והתרבות א. ידלין:

אני מדבר על בית חולים בקנה מידה בינלאומי ועם פקולטה אוניברסיטאית לידו. זהו בית חולים ראוי לשמו, וזו הדרך הנכונה. יכול להיות שבעשור הבא נצטרך לעשות משהו בצפת. בעשור הקרוב נתרכז בבאר-שבע.

שתי הערות ביחס לכוח אדם בשירותי הבריות. אני רוצה משלב זה לעסוק במעגל הקסמים של יוקר השירותים במדינה מודרנית. זה קיים בדרך כלל גם בחינוך וגם בבריות. צריך לעשות דברים נועזים. בחינוך צריך להנהיג ריבוי תלמידים בכיתה לעומת הסטיכיה של הקטנת מספר התלמידים בכיתות.

בשירותי הבריאות צריך להגיע לכך שיטפלו באנשים בבתיהם ולא בבתי חולים.

מה שנוגע לתביעות משדר הבריאות ביחס לכוח אדם, אני חושב שהתביעות האלה הן מוצדקות.

אני מבין שראש הממשלה הציע כי הועדה מוצעת תטפל גם בשירותי רפואה מונעת. יש בעיה של רפואה מונעת, יש בעיה של התחנות לטיפול באם ובילד, יש בעיה של בדיקות שיניים, שרוב ילדי ישראל הם מחוץ לכל הטיפול הזה, וכעצמגיים לצבא זהו כבר מצב חסר-תקנה. יכול להיות שיש חסכון מנקודת הראות הלאומית, שהדור הצעיר, כל זמן שהוא נמצא עדיין במסגרת מערכת החינוך, אינו מוזנח מבחינה זו. אני מציע שזה ייכלל בבדיקות שתעשינה.

אני מציע שנציבות שירות המדינה תעשה הבחנה בבדיקות שתעשה בין עובדי מינהל ובין אנשי מקצוע. אין מניעה מכך שיתרבו אנשי מקצוע במוסדות. ואם דורשים מהם פחות שעות-עבודה, אין מנוס מזה. אם הגיעו לארבעים שעות עבודה לאחות, הרי לא היה מנוס מזה.

שר העבודה מ. ברעם:

מה ביחס למורים.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אין זה אותו הדבר.

אני חושב שההתקפה של הכנסת או של העיתונות על ניפוח המנגנון היא לפעמים חסרת שחר. במידה ששירותים הופכים לשירותים ממלכתיים, אין מנוס מריבוי בעלי מקצוע. לא יתכן במנגנון מדינה מודרנית שלא להרבות לקלוט

בעלי מקצוע, וביחוד שאנחנו רוצים גם לקלוט עולים בעלי מקצוע. מזה אין מנוס. אם יש צורך לצמצם את המנגנון, יפחיתו את מספר הכתבניות, הפקידות והטלפוניסטיות, יתארגן מערך המנגנון שלנו אחרת. איני יודע אם כל מנהל מחלקה או מדור צריך לקבל מיד עוזר ומזכירה. יכול להיות שגם ביחס לנהגים צריך לנהוג כך.

אני מוכן לכל מהפכה ביחס למנגנון המינהלי, לא כן ביחס לבעלי מקצוע. אותם אין להכליל במספרים הגלובליים. ולכן אני תומך בתביעותיו של משרד הבריאות.

השר לקליטת העליה ש. רוזן:

השר עופר העיר כי מקצוע הרפואה יכול להיות פה ענף-ייצוא, רוב הרופאים הם יהודים. זהו רעיון המתהלך בצבור, אפילו כותבים עליו בספרים. אבל זהו חלום לימי השלום המלא, כאשר ישרו יחסים בין ישראל לבין השכנים כמו בין לוקסמבורג לבלגיה. כיום, כאשר התיירות לארץ יורדת במספרה, זהו חלום רחוק.

אני חושב ששר הבריאות הציג פה את העניין בצורה קולעת. הוא אמר שהרמה הרפואית בארץ היא מהגבוהות בעולם, אולם ביחס לשירותי הבריאות אנחנו מהמפגרים. ביחס לרמה הרפואית שמנו הולך לפנינו, לא כן ביחס לשירותי הבריאות. הוצע להגדיל את מספר המיטות ב-50%. וודאי נחוצה הגדלת מספר המיטות לפי אלף נפש. באופן יחסי, הגענו בענין זה לחצי. עברנו ממשטר של פחונים, צריפים ובדונים לבתי חולים משוכללים. המשטר של הפחונים והאוהלים היה גם כחוצאה ממצוקה וגם קצת מאידיאולוגיה "חלוצית". אנחנו משלמים עכשיו בעד זה ביוקר.

אשר לפיתוח, אפשר להקדים קצת את הפיתוח לפני האוכלוסיה הקיימת, אלא לבנותה לפי האוכלוסיה החוויה. אבל אם בצפת תקים בית חולים גם לפי האוכלוסיה החוויה, או לגליל כולו, מדובר במספרים קטנים מאוד. זה

לא יהפוך את בית החולים בצפת לבית חולים שיתורה עם הדסה או עם בית החולים בילינסון. בעפולה, למשל, הגענו לבית חולים בעל רמה. אנחנו עומדים בפני אישור תכנית מיתאר למוסדות, ואז יהיה מקום לבירור קונקרטי על פרט זה או אחר.

אני חושב שצריך להחליט כי אין הקפאה ביחס לאחיות. אמנם עד עכשיו לא נתקבלה החלטה כזו. אבל ישנה הצעה כזו. מקצוע האחיות צריך להחשב כמקצוע במצוקה המקבל עדיפות.

ראש הממשלה י. רבין:

יש לי שאלה לאוצר: מה השוני בין תקן כשלעצמו לבין תוספת תקן על ידי שעות נוספות?

שר המטרה ש. הלל:

אין להם זכויות סוציאליות.

ראש הממשלה י. רבין:

אבל השעה הנוספת עולה יותר ביוקר.

נציב שירות המדינה י. ניצן:

לפחות בשליש.

שר המטרה ש. הלל:

הזכויות הסוציאליות מקוזות חזרה מבחינה מסויימת

את היוקר של השעות הנוספות.

ראש הממשלה י. רבין :

למעשה יש לנו פה שתי הצעות להחלטה. שאלה אחת: האם מפשירים את ההקפאה מעבר למה שהוצע בוועדת השרים להקפאה, כלומר מ-150 ל-210, כפי שביקש שר הבריאות? השאלה השניה קשורה בקשר ליחידת הית"ס. כי לגבי היתר ממילא מוסכם עם שר הבריאות שהדברים ייבדקו. אבקש את תשובת שר האוצר לגבי הנושא הראשון.

שר הבריאות ו. שם-טוב :

במספר משפטים אענה על הערות השרים. אני רוצה לומר לשך עופר שהענין של שירותי בריאות לייצוא קיים למעשה. לא מעטים האנשים מאירן שבאים לחפש מרפא בבתי החולים שלנו. אבל המחסור בכח אדם לגבי הפציינטים הישראליים הוא כל כך גדול, שאנחנו מנסים לבלום את בואם של חולים מחוץ לארץ. אין אנחנו יכולים לטפל בהם. זו יכולה להיות מגמה לגבי העתיד.

הערה :

הערה שניה: כאשר יחידת התיכנון למוסדות הבריאות של משרד הבריאות מתכננת בית חולים חדש, היא לוקחת בחשבון את כל התחזיות הדמוגרפיות של האוכלוסיה בכל איזורי הארץ. בהתאם לזה אנחנו בונים. אבל יש לאנשים טעות אופטית, כיום אנחנו בונים בעיקר בגוש דן, כי המצוקה והצפיפות במוסדות הבריאות שם גדולה. ביחס לעתיד, אנחנו בונים בהתאם לתחזיות הדמוגרפיות. בצפת בנינו לא מפני שנחוצ בית חולים כזה ל-16,000 נפש, אלא בנינו על הגידול של האוכלוסיה בכל הגליל.

בנהריה במקום בית חולים עם 800 מיטות נבנה רק בית חולים עם 400 מיטות ונבנה עוד בית חולים עם 400 מיטות בעכו. אנחנו מוציאים שם את בית החולים לחולי נפש מהמבצר ושולחים אותו לטירה. אנחנו בונים בעכו כדי לחזק את עכו מבחינה דמוגרפית. לשם גם יופנו החולים מהקריות.

בית החולים במזרע נשאר במקומו.

בכל אופן, כל התכנית לעתיד היא בהתאם לפיזור האוכלוסיה ולביצוע השירותים.

אשר לדברי רפאל על 0.6 אחיות למטה. זהו מספר שנתיישן. אנחנו נמצאים כמעט במחצית התקנים לבתי החולים לעומת מדינות שיש שם אותה הרמה הרפואית. אנחנו נמצאים גם במחצית מספר המיטות לאלף נפש לעומת מדינות אחרות עם רמה רפואית כזו כפי שלנו. אנחנו צריכים הרבה יותר להגדיל את מספר המיטות ומספר האחיות למטה.

במה חל השינוי? על אותה מיטה יש היום הרבה יותר חולים מאשר היה שנים אחדות לפני כן. התפוסה היא גדולה יותר וכן גם הצפיפות. ועבודת האחיות היא קשה יותר כי יש מספר גדול יותר של חולים על כל מיטה. גם סוג החולים במחלקות מסוימות הוא אחר. המספר של 0.6 אחיות על מיטה הוא מספר שנתיישן. בדקנו את המספר והגענו למסקנה שהוא נתיישן. אנחנו רוצים שגם האוצר יקבל את המידע על המצב לפי בדיקות מדעיות.

(עד כאן רשם י.מ. מכאן ל.ד.)

עלות מיטה באזור המרכז היא יותר גבוהה מאשר בבית-חולים שלא באזור המרכז, והמיטה עולה יותר כי התחכום והטכנולוגיה בבלינסון הם גבוהים יותר מאשר בנהריה.

באשר להערת שר השיכון, הצורך בבניית בתי החולים באזור המרכז לא נובע רק משל מצב הבטחון, אלא גם משל הצורך בהתכוננות לשעת חירום והכנת מספר מיטות מספיק במרכז הארץ למקרה של פגיעה המונית באזור המרכז יכולה לסתום את בתי החולים באזור המרכז, ואז צה"ל לא יוכל לאשפז את חייליו הנלחמים בתזית בבתי החולים הללו. וזה דבר חיוני ממדרגה ראשונה בהתאם לצפי של הנפגעים שקיבלתי מצה"ל באשר למלחמה הבאה.

חשד קול הציג אלטרנטיבה בין שתי אפשרויות: או מימוש חוק שירות לאומי לבנות, או הקמת היחידה הזו. אני נאבק כבר 3 שנים בממשלה על-מנת למנש את חוק השירות הלאומי לבנות ולגייס בנות דתיות. היום אני במצב שאני זקוק באופן דחוף לאחיות ואיני יכול לחכות יותר להפעלת החוק. אצלי המצב בוער - תוך 3-4 שנים יהיה לי צורך ב-10,000 כוחות נוספים בשטח בסיעוד. לכן קיבלתי את ההסדר עם שר הבטחון, כאשר אין זה מונע מהפעלת חוק השירות הלאומי.

לשר האוצר - לא הייתי מציע ולא הייתי מעמיד בבטחון את הצורך באישור תקנים שחיוניותם לא נבדקה. העניין של התקנים נבדק ויש לנו צורך היום ב-360 תקנים. אתה נתת לי 150 ונתת לי כסף ל-210 שעות נוספות. אם מחר אני אומר לאחיות באיכילוב ודונולו כי אין תקנים, יש לי שכיחה. זה אבסורד, אם יש לי תקנים וכסף לשעות נוספות, שלא יהיה באפשרותי לקחת את התקנים? למה ההתעקשות על דבר שכבר נבדק.

דבר שני - יש היום שיטה בבתי הספר המקיפים, ובתיכונים המקצועיים של הנהגת מגמה סיעודית, אשר אליה נרשמות בנות הכיתה השישית אשר עם גמר ביה"ס הן מסיימות כאחיות מעשיות. היום יש כבר 13 כיתות כאלו, אך יש מאה אחוז יותר תלמידות הרוצות להרשם למגמות אלה, בשעה שלי אין תקנים לאחיות מורות אשר תלמדנה שם. נחוצים לי לשם כך תקנים. ואני יכול לשם כך לקחת אחיות מוסמכות אשר יושבות היום בבית (נחוצים לי 70-80 כאלו) ולתת להן אפשרות לעבוד בהוראה, ולזה הן היו הולכות. מה עוד שאיני מציע שתחליט על זה

עכשיו, אלא אני רוצה לאפשר לך לבדוק זאת, אז למה אתה מתעקש על קצור שעות החוראה?

דבר נוסף - הלא זה ברור כי זה מקצוע במצוקה, איך אפשר להבין הקפאת מקצוע כזה? מה העיקשות הזו? זה אבסורד אחד גדול. מבקר המדינה מפרסם את דוחותיו, ובו הוא מאשים אותי כי אני מבצע את הגביה על ידי האישפוז. איך אני יכול לעשות זאת? במשרד הבריאות, 65% מהעובדים הם רופאים ואחיות, 32% זה כת-אדם המשרת את האחיות, כאשר 7%-8% מכח האדם מוקפא. אין לי פקידים ואין מי שיכתוב מכתב או חשבון רפואי, או יענה לחולים, ובאמצעים שכאלה, קשה מאוד להיות אחראי על מינהל תקין - והנה אתה מתעקש על 200 תקנים אשר אושרו כבר! לכן אני עומד על סעיפים א' ו-ב' היום, כאשר את כל היתר אני משאיר לדיון נוסף שאז נחליט עליהם.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אני יכול להבין את ההתרגשות.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

זו לא התרגשות, זה כעס.

שר האוצר י. רבינוביץ:

אך מה לי לעשות שההתרגשות הזו עוברת עלי בשיחה עם כל שר. יכולתי להקשיב באותה סערת נפש גם לדברי שר הסעד, שר החינוך ושר החקלאות. זו המסגרת שכולנו חיים בה, ובוודאי ובוודאי שזה לוחץ ופוגע. יכולתי להיות האיש הטוב ביותר ולהקשיב למרי חשית ולהגיד צדקת, וצדקת. ואני נסער כבר כמה ימים מהשיחה שהיתה לי עם שר הבטחון ובוועדת הכספים יחד עם ועדת חוץ ובטחון. אני חושב שזה עוול להביא את הדברים בצורה כזו!

שר הבריאות ו. שם-טוב:

למה זה עוול? איך אני מביא את הדברים?

שר האוצר י. רבינוביץ:

אינני מתכוון אליך אלא לדברי שר הבטחון. זאת לאחר ההתרגשות הקיימת בציבור והויכוחים שהיו לנו כאן. זה חמור מאוד חברים. ואם אנו רוצים למנוע התמוטטות של כולנו, האחד חייב להבין את השני. בלי זה, לא נתקדם. ואנו מתקדמים למרות כל הבעיות. בועדה שלי, שאני היו"ר שלה, הכרנו באחיות כקטגוריה של פיקוח נפש - וזה לא צריך לבוא לוועדת רבינוביץ, זה בהחלט צריך לבוא לוועדת רוזן, באשר לכל אדם שצריך לקבל, כי היא קובעת את התקנים. ובזה אני לא מבקש ידיים חופשיות לאיש מאיתנו.

אני לא מתנגד לכך שהגיע הזמן, שלגבי שעות נוספות, אנו נתרגם זאת באיזו צורה שהיא גם לתקנים, אבל אני בעד זה, שאם מדברים על ועדה משותפת של האוצר והבריאות, שהיא תיקח את הברור על עצמה. מה שכבר הוסכם, הוסכם, אבל שהם ישבו שבוע ויגמרו את הדברים. אינני יודע מה מסתתר בסעיף 1. אני חושב כי הכל בסדר, אבל אני מסכים שועדה של האוצר ושל הבריאות תבדוק את הענין ותחליט. אני סומך על אנשי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

יש לי הצעה לסדר - אני מציע כי ההצבעות תערכנה בישיבה הבאה, ועד אז נבקש מנציגי 2 המשרדים לבדוק מה שניתן. לאחר הבדיקה, יכול להיות שתבואנה הצעות משותפות, ויכול להיות שתבואנה הצעות שונות, ואולי יתברר כי ישנה הכנה בין 2 המשרדים, ועל כך נצביע בישיבה הבאה.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש להצביע על סעיף ה' עמשיו, זה ענין

עקרוני.

ראש הממשלה י. רבין:

יש הצעה להצבעה של חשר קול אשר באה לידי ביטוי בסעיף ה' - "להפעיל מיד את חוק שירות לאומי תש"ג-1953, ולגייס בהתאם לחוק זה בנות לשירות בבתי חולים ומוסדות רפואה." מי בעדה?

סגן ראש הממשלה ושר התוץ י. אלון:

אני חושב שהענין עדיין אינו כשר להצבעה. זו הפעם הראשונה שאני למדתי כי יש אלפי בנות לא דתיות שהצבא לא קורא להן, ואני מציע כי הענין הזה של הבנות הדתיות ושל הבנות שאינן מחגיגות, יידון בקטגוריה משותפת.

ראש הממשלה י. רבין:

יש הצעה קונקרטית, המנוסחת בחוק וניתנת לביצוע

מידי, אז חשוב להצביע עליה.

שר התיירות מ. קול:

אני תובע להצביע על סעיף ה'. אני רוצה פעם אחת ולתמיד החלטת ממשלה בענין זה, ולא להמשיך לנאום נאומים על שיווי זכויות לאשה בשנת האשה הבינלאומית.

ראש הממשלה י. רבין:

מי בעד הצעת חשר מ. קול?

2 הצביעו בעדה

כיוון שאין 4 קולות בעדה, ההצעה לא קיימת. אני מבין שזה טוב לעיתון.

שר התיירות מ. קול:

אני מוזה על ההערה הזו.

ראש הממשלה י. רבין:

מי בעד סעיף ו'?

פה אחד - חוץ מחשר מ. קול שנמנע.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

כלי המילה "אלטרנטיבה".

ראש הממשלה י. רבין:

נכון, בלי המילה "אלטרנטיבה", כאשר במקומה ייכתב: "לביצוע כעת". על הנושא השני אנו נצביע בשבוע הבא.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אם כך, לשבוע הבא מביאים להצבעה רק את ענין התקנים וקצור שעות העבודה, כאשר כל יתר הנשאים עוברים לוועדה.

מ ח ל י ט י מ :
(1 נמנע):

להקים יחידה סיעודית מיוחדת במסגרת צה"ל (יח"ס - יחידה סיעודית דוגמת "חיבה").

(1) המגוייסים, בנות ובנים, ישרתו בבתי החולים ומוסדות בריאות את תקופת השירות שהם חייבים על-פי חוק.

(2) המגוייסים יועסקו בתפקידי עזר לאחיות, דיאטניות ומחלקות אוכל, פקידות רפואיות, מנהלות משק, אלונקאים, שליחים וכו'.

(3) משרד הבריאות יפעיל תכניות הדרכה לקליטת המגוייסים. לביצוע משימה זו יועמדו לרשות המשרד תקנים מתאימים.

(4) המגוייסים יועסקו בבתי-חולים ומתקנים רפואיים אחרים, באזור מגוריהם, באזורים מרוחקים כמו צפת, טבריה, יובטחו למגוייסים במידת הצורך מקומות מגורים לידי בתי-חולים.

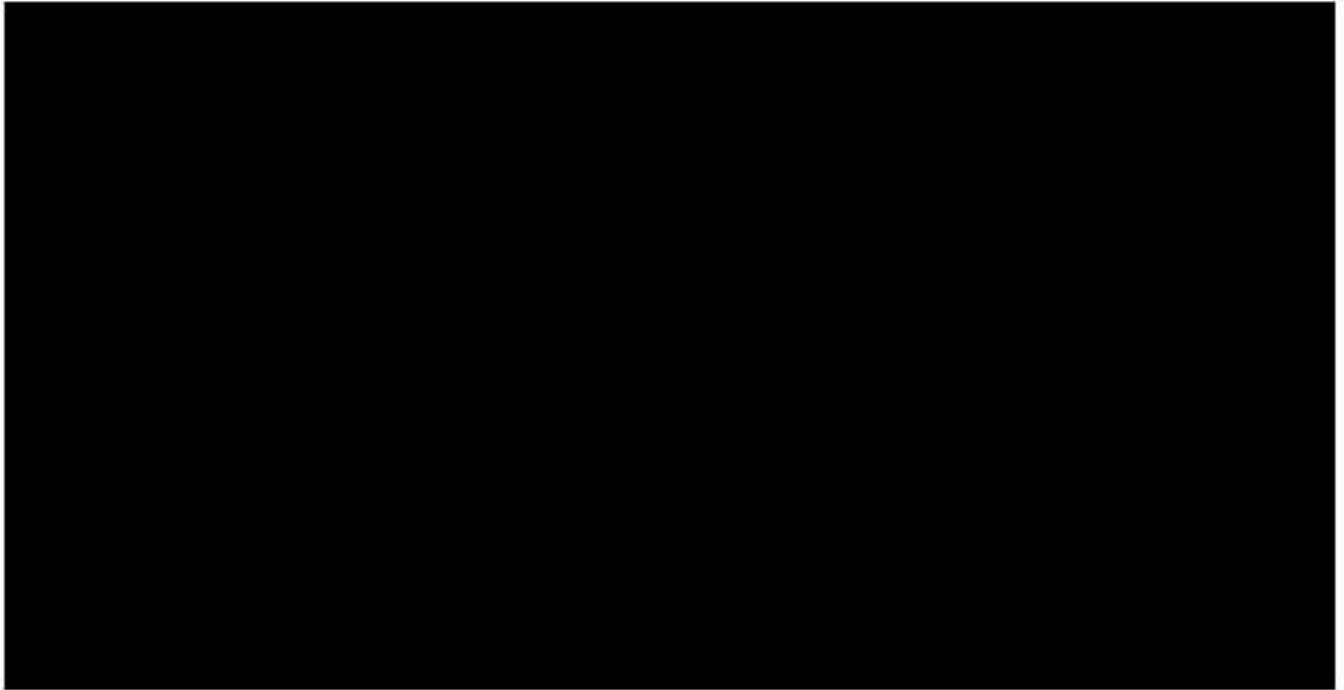
(5) משרד הבריאות וצה"ל יעבדו קריטריונים לגיוס כח אדם לתפקידים המוצעים. נציגי משרד הבריאות ישתפו בתהליך הגיוס והפניית המגוייסים ליחידה המוצעת.

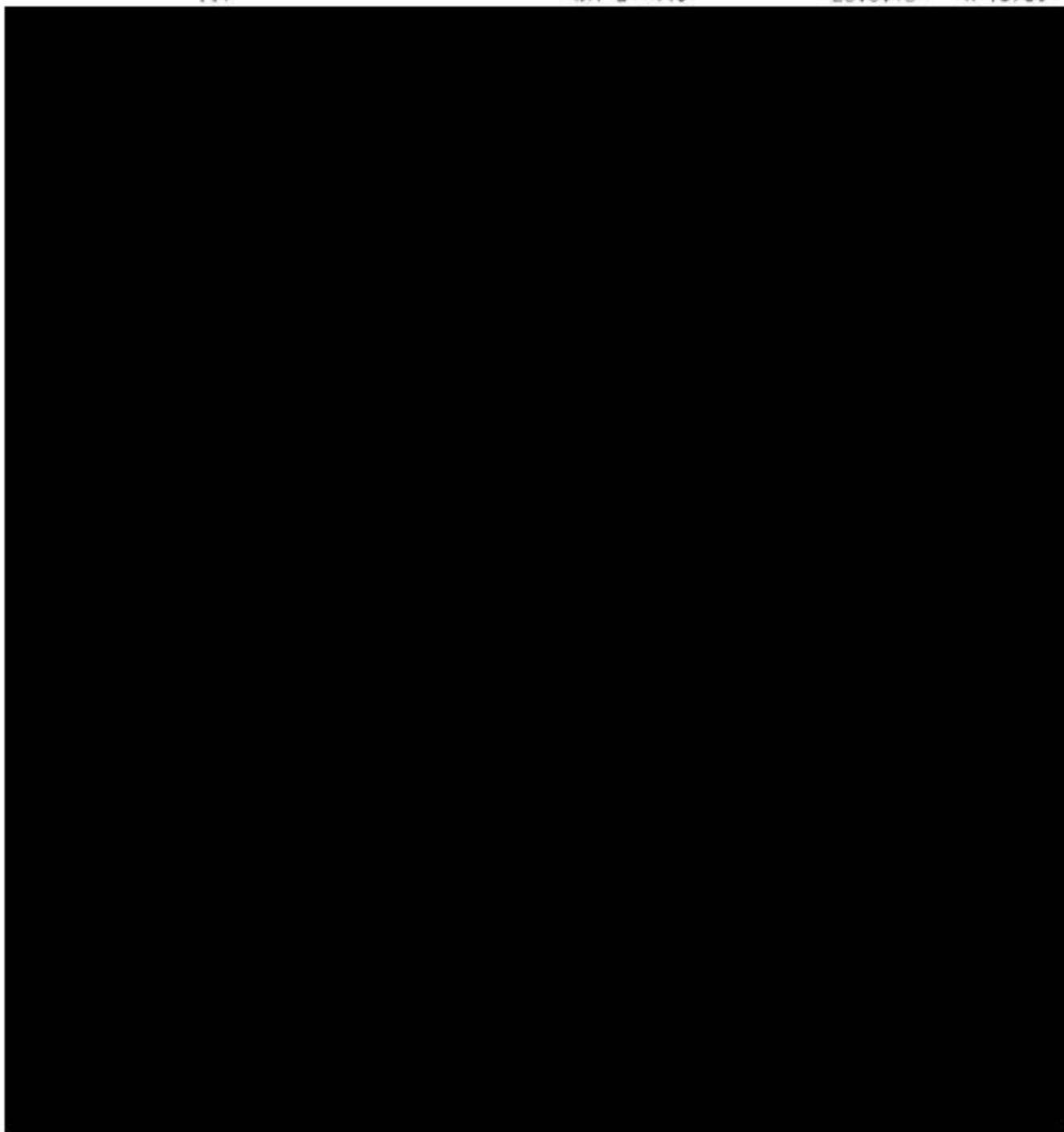
ב. להטיל על ועדה המורכבת מנציגי משרדי הבריאות והאוצר (אגף התקציבים ונציבות שירות המדינה) לסכם את ההצעות האחרות אשר הועלו על ידי שר הבריאות בישיבה והמפורטות בסעיפים א' - ד' בנספח 182 של הנמשלה, מיום י"ח באייר תשל"ה

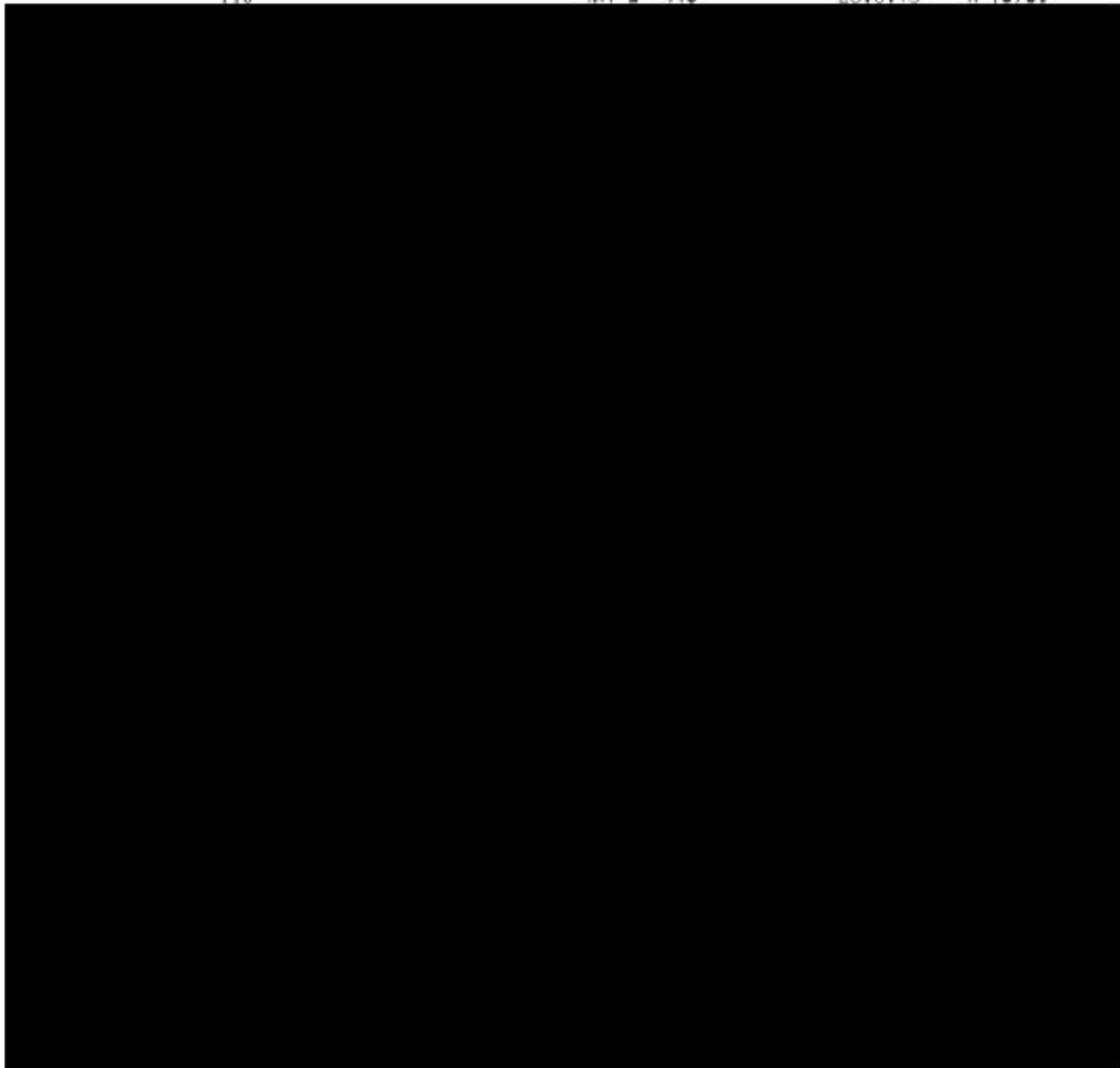
29.4.75; לא יגיעו הצדדים לסיכום, יובאו הנושאים השנויים במחלוקת להכרעת הממשלה.

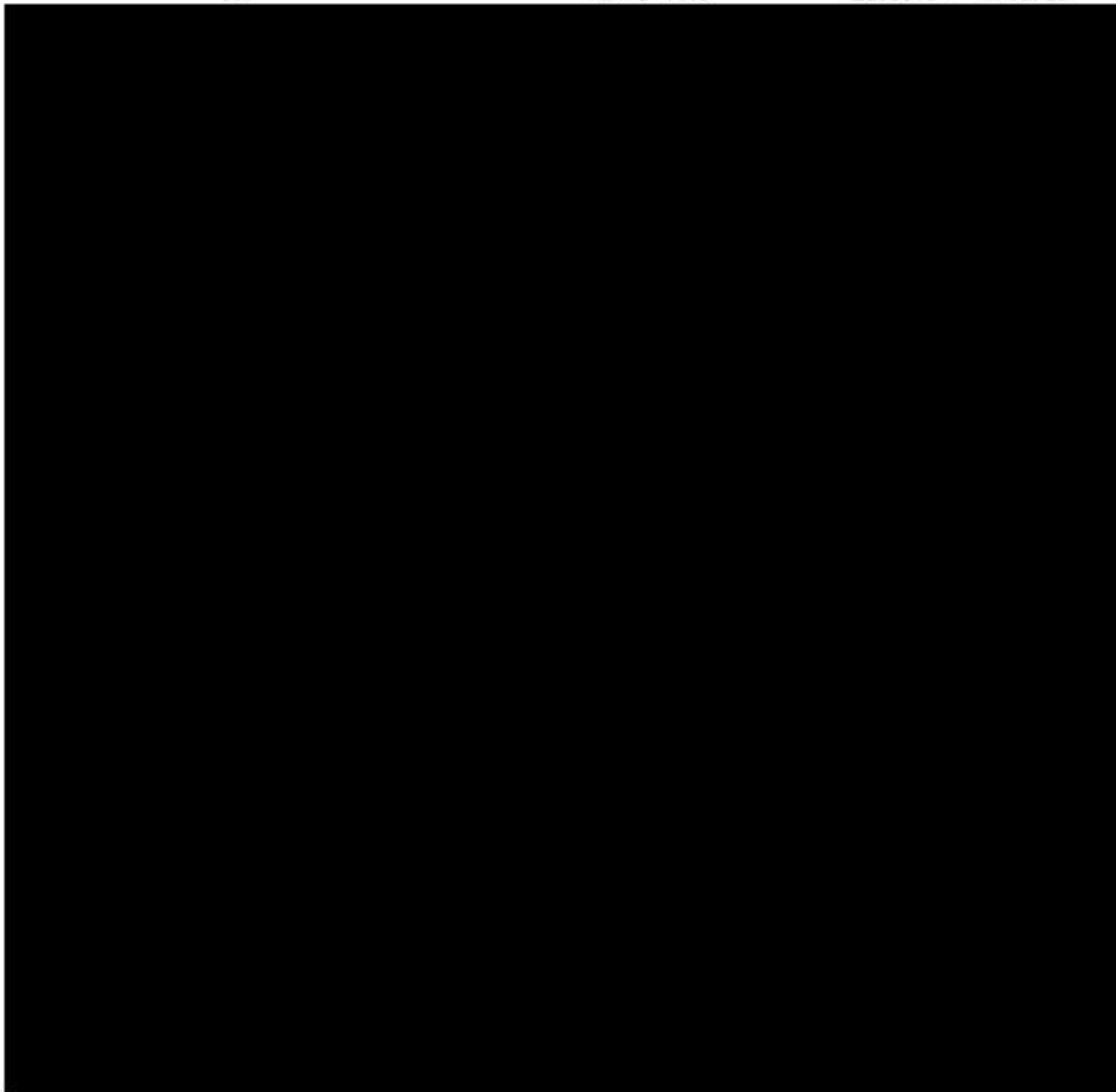
(2 קולות בעד הפעלה מידית של חוק שירות המדינה, תשי"ג-1953, ולגייס בהתאם לחוק זה בנות לשירות בבתי החולים ומוסדות הרפואה).

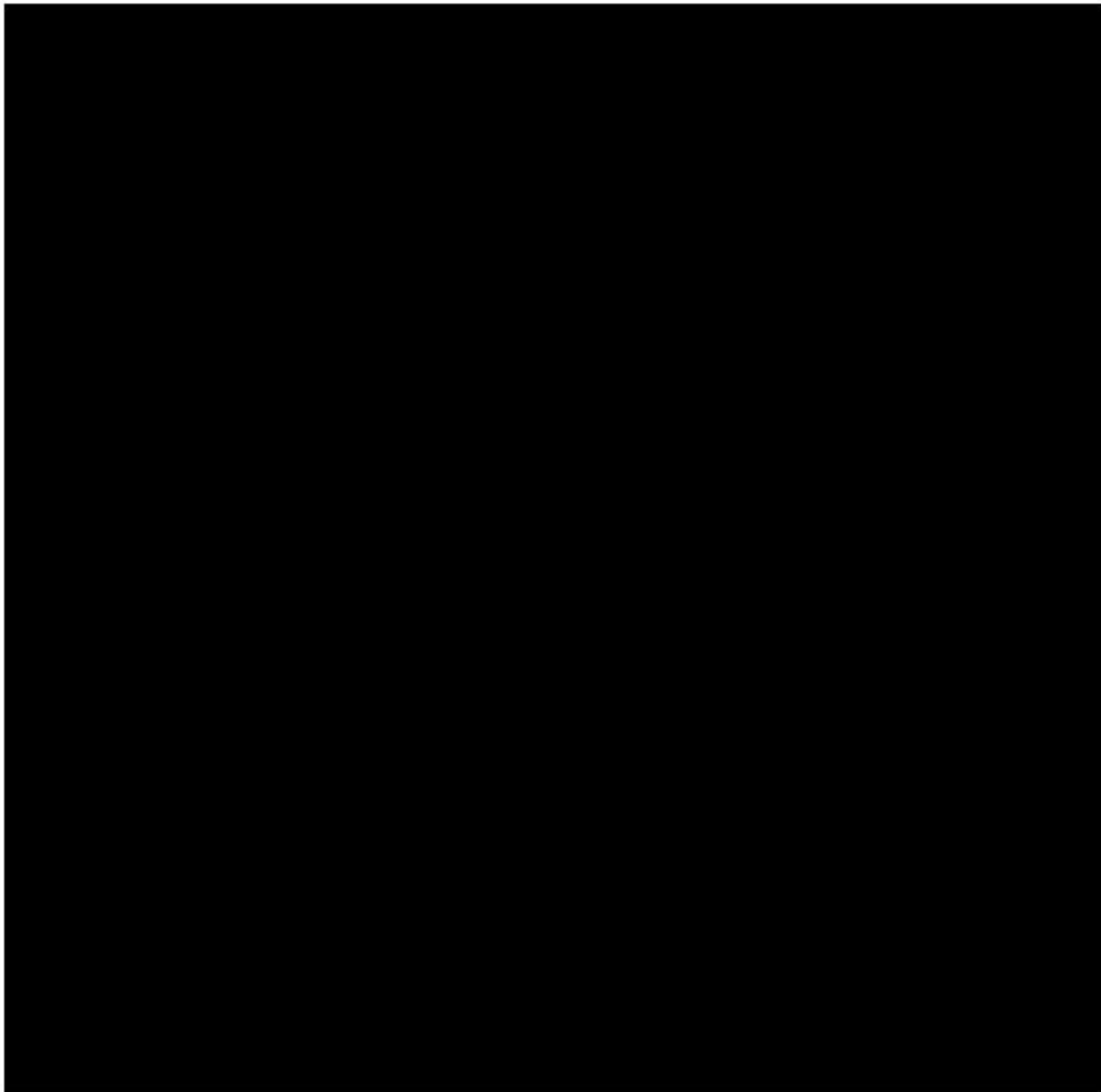
764. סיור צה"ל המנותק בתחום דרום לבנון וחילוץ

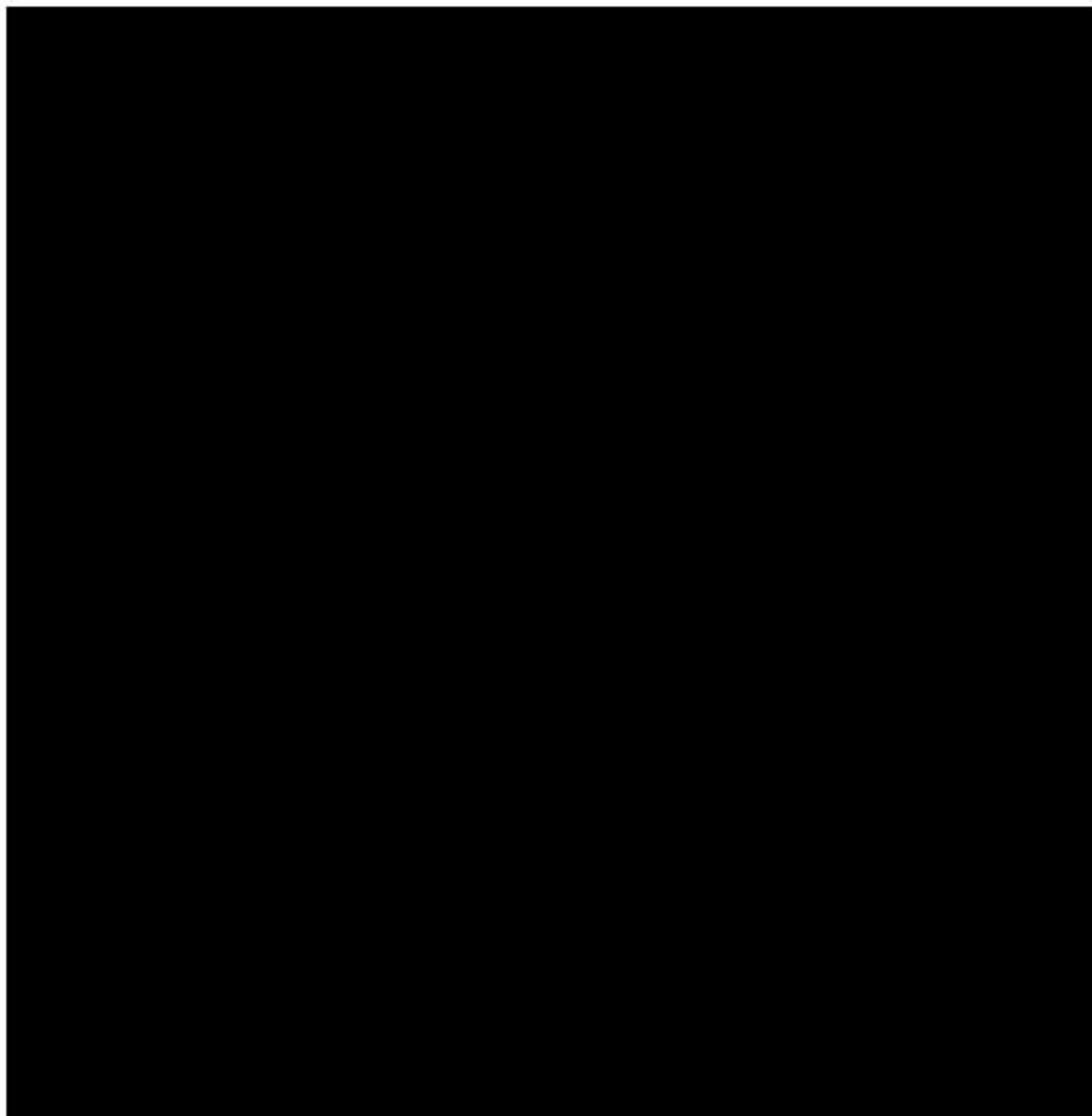

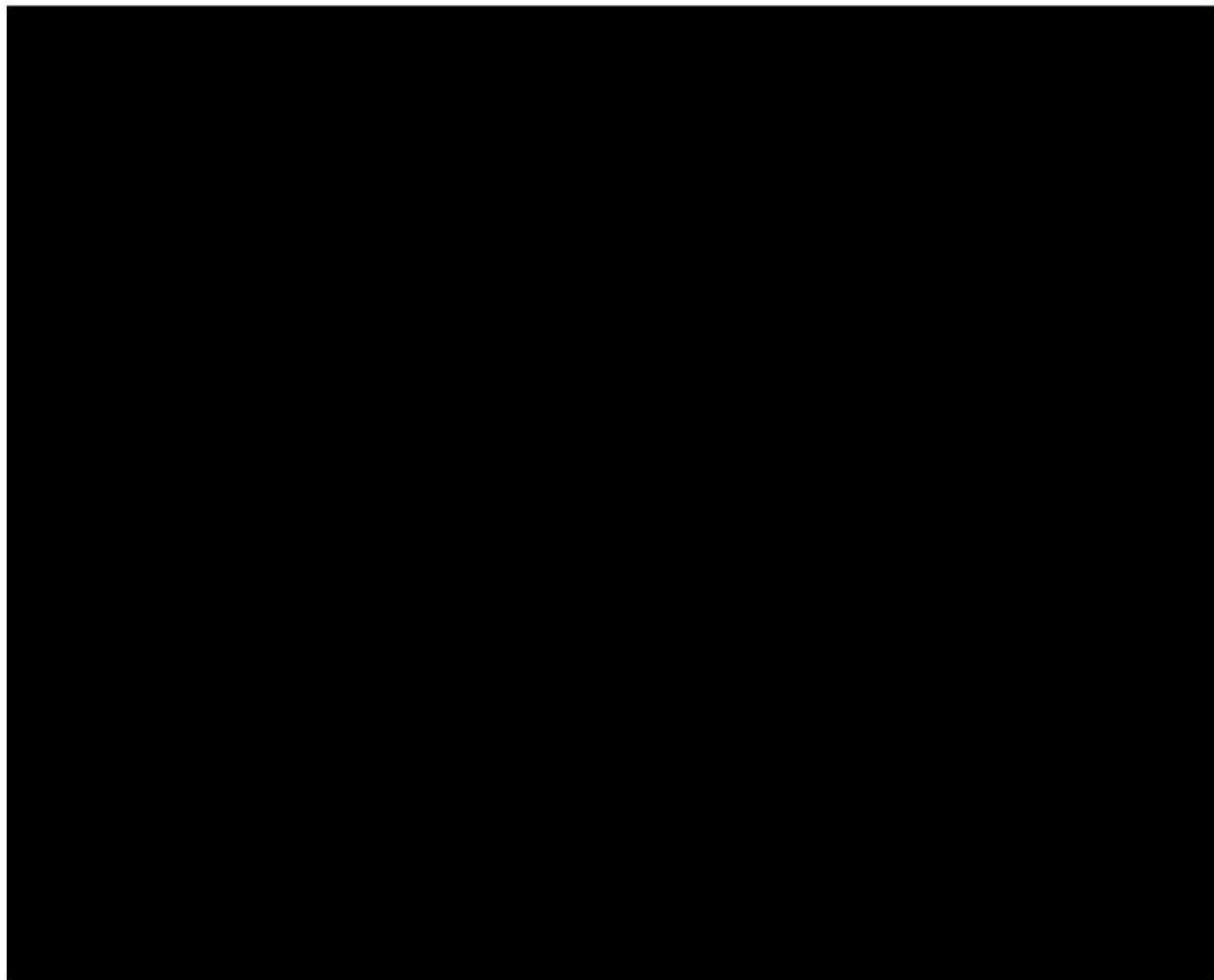

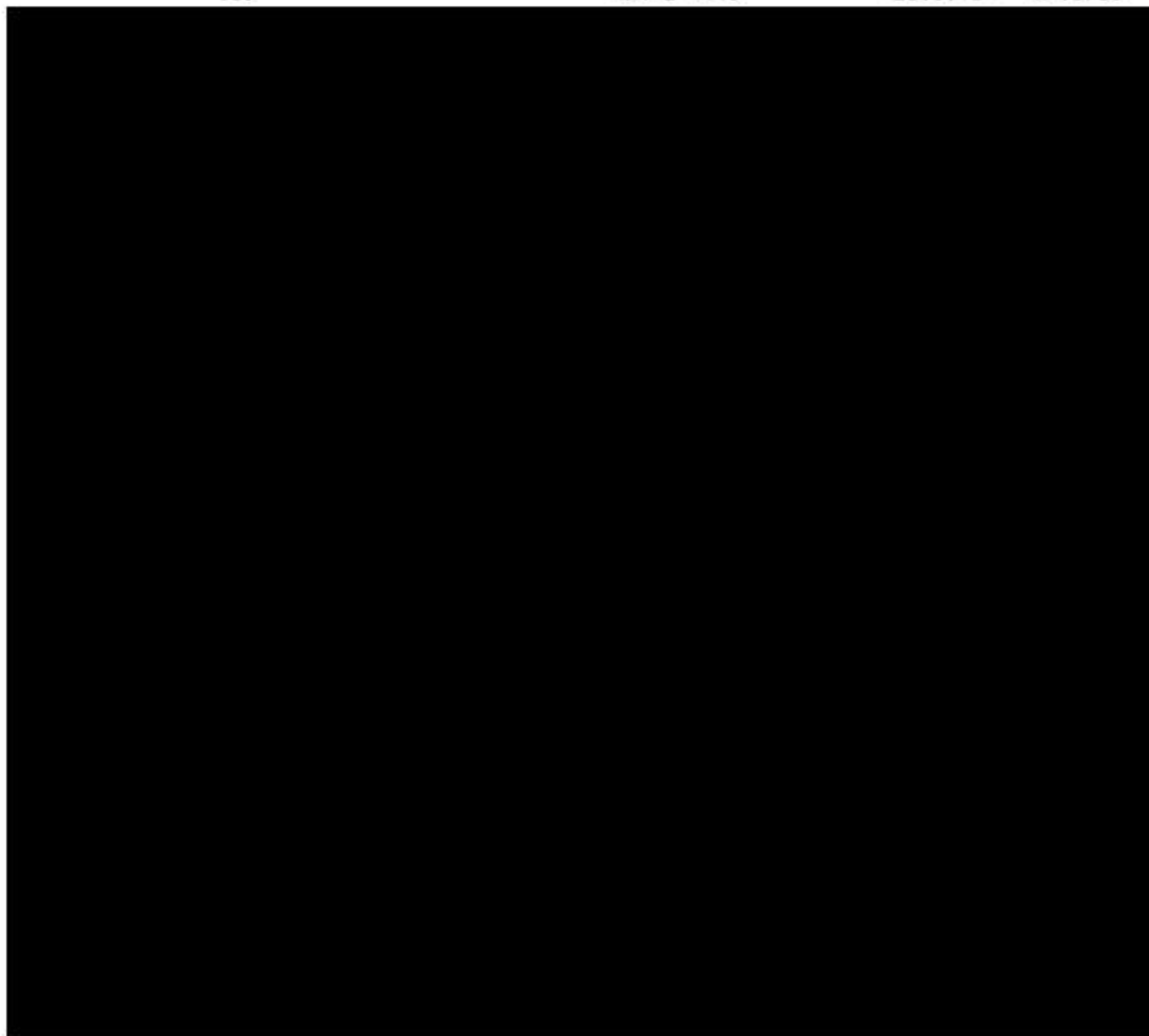

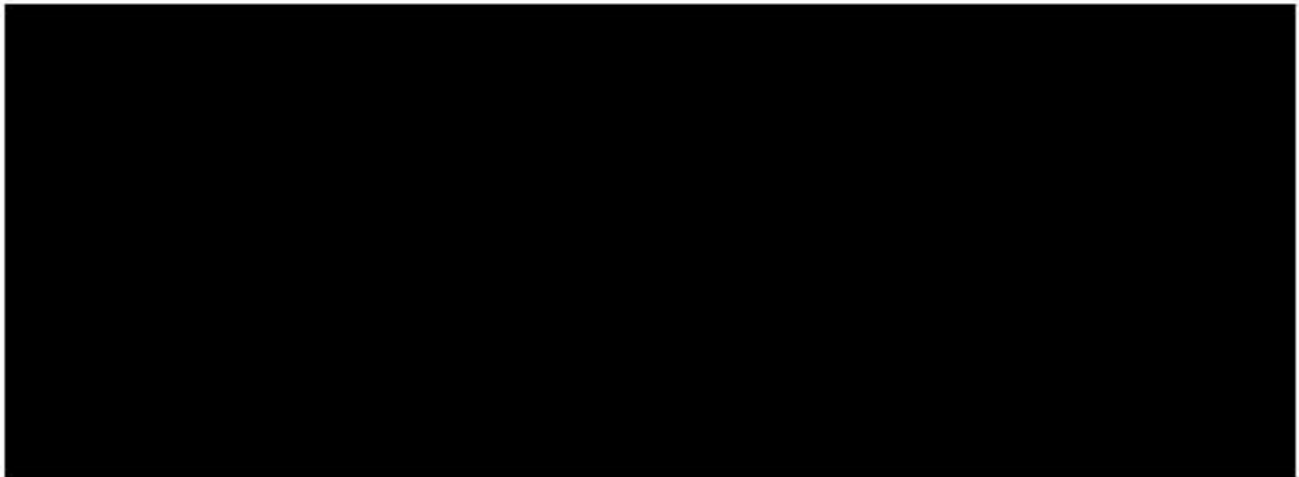

766. נסיעות שרים

ראש הממשלה י. רבין:

מוצע לאשר נסיעתו של סגן ראש הממשלה ושר החוץ לביקור רשמי ברומניה, למשך משבוע ימים, החל ביום י"ז בסיון תשל"ה (27.5.75). ראש הממשלה ימלא את מקום שר החוץ בעת העדרו מהארץ.

מחליטים:

לאשר את נסיעת סגן ראש הממשלה ושר החוץ לביקור רשמי ברומניה, למשך כשבוע ימים, החל ביום י"ז בסיוון תשל"ה (27.5.75).

ראש הממשלה ימלא את מקום שר החוץ בעת העדרו מהארץ.

776. העברת הטיפול בועדה הבינמשרדית לאישור נסיעות עובדי מדינה לחו"ל מראש הממשלה לשר האוצר

ראש הממשלה י. רבין:

אפרופו המלצות מבקר המדינה. עד כה היתה ועדה בינמשרדית לאישור נסיעות עובדי מדינה לחו"ל בטיפולו של ראש הממשלה. המלצות המבקר הן להעביר זאת למשרד האוצר. אני מאוד בעד.

אני מציע ששר האוצר ימנה את הועדה.

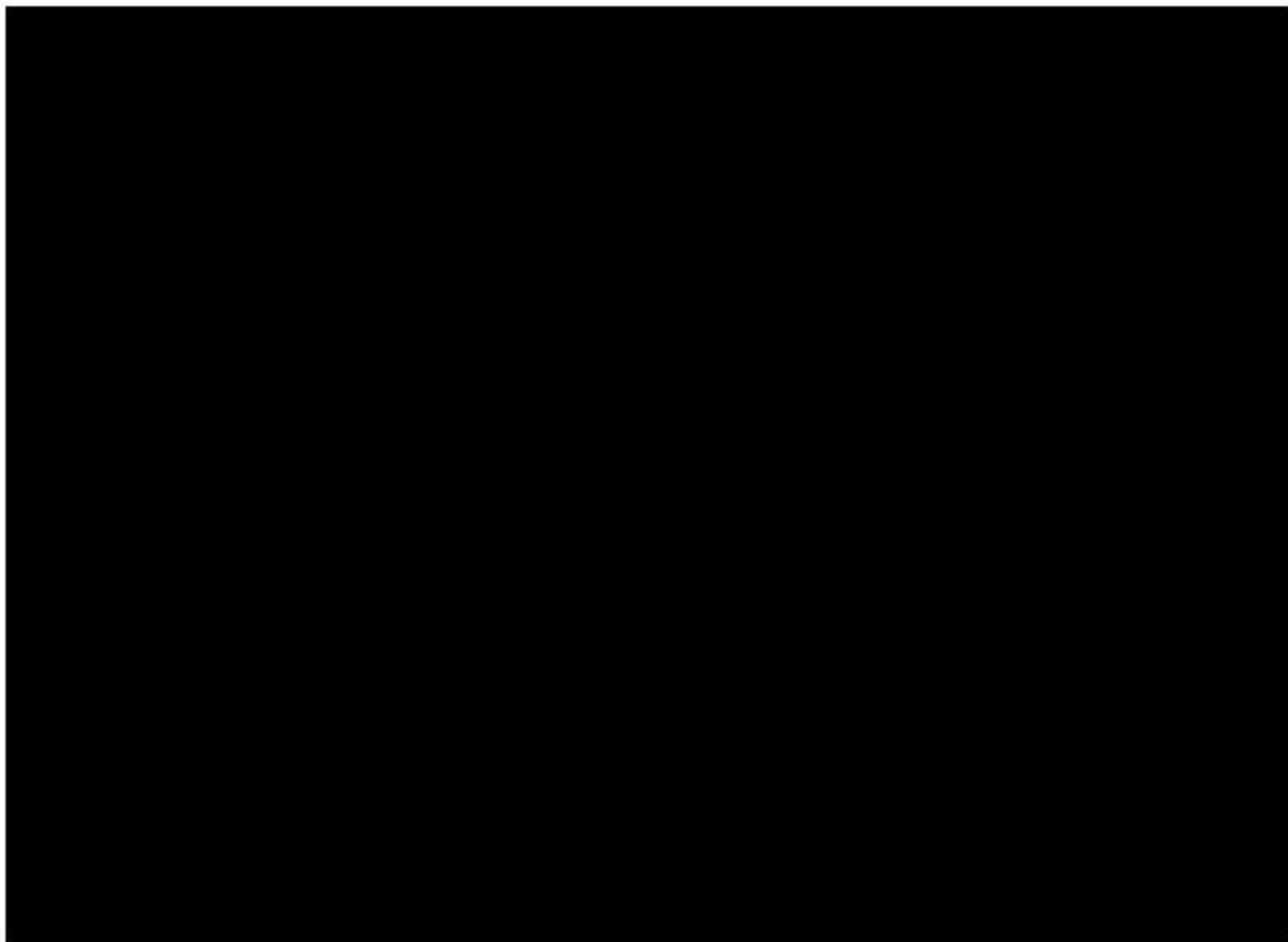
שר האוצר י. רבינוביץ:

תן לי לבדוק זאת. אני שומע על כך רק עכשיו.

ראש הממשלה י. רבין:

בסדר.

768. מכירת נשק

ראש הממשלה י. רבין :

מוצע לאשר מכירת 10,000 כדורים 175 מ"מ לממשלת פרס. ערך המכירה הוא 5,600,000 דולר ומשרד החוץ ממליץ על ביצועה.

מוצע לאשר מכירת 12 תת-מקלעים מסוג "עוזי" ואביזרים לחברה הקנדית "א.ג'י.ב. ארמס - דיסטריביוטורס - בע"מ" באלברטה - קנדה. שווי המכירה הוא 1,900 דולר ומשרד החוץ ממליץ על ביצועה.

לאשר הענקת רובה "גליל" משי צה"ל לנספח הצבאי

של ברזיל.

מחליטים :

- א. לאשר מכירת 10,000 כדורים 175 מ"מ לממשלת פרס.
- ב. לאשר מכירת 12 תת-מקלעים מסוג "עוזי" ואביזרים לחברה הקנדית "א.ג'י.ב. ארמס דיסטריביוטורס בע"מ" באלברטה.
- ג. לאשר הענקת רובה "גליל" כשי צה"ל לנספח הצבאי של ברזיל.

הישיבה ננעלת